

GELİR VERGİSİ KANUNU (G.V.K.)

Kanun Numarası : 193
Kabul Tarihi : 31/12/1960
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 6/1/1961 Sayı : 10700
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 4 Cilt : 1 Sayfa : 850

*
* *

Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için bakınız
"Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyatı"
Cilt: 1 Sayfa: 517

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren
yönetmelik için,"Yönetmelikler Külliyatı"nın kanunlara göre
düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

*
* *

BİRİNCİ KISIM
Mükellefiyet
BİRİNCİ BÖLÜM
Verginin Mevzuu

Mevzuu:

Madde 1 – (Değişik: 7/1/2003 - 4783/1 md.)

Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.

Gelirin unsurları:

Madde 2 – (Değişik: 7/1/2003 - 4783/2 md.)

Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır :

1. Ticarî kazançlar,
2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları ile nazara alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tam Mükellefiyet

Mükellefler:

Madde 3 – Aşağıda yazılı gerçek kişiler Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilirler:

1. Türkiye'de yerleşmiş olanlar;

2. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/1 md.)** Resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları (Bu gibilerden, bulundukları memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratları dolayısıyla Gelir Vergisine veya benzeri bir vergiye tabi tutulmuş bulunanlar, mezkûr kazanç ve iratları üzerinden ayrıca vergilendirilmezler.)

Türkiye'de yerleşme:

Madde 4 – Aşağıda yazılı kimseler Türkiye'de yerleşmiş sayılır:

1. İkametgahı Türkiye'de bulunanlar (İkametgah, Kanunu Medenin 19 uncu ve mütakıp maddelerinde yazılı olan yerlerdir);

2. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/2 md.)** Bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar (Geçici ayrılmalar Türkiye'de oturma süresini kesmez.)

Yerleşme sayılmıyan haller:

Madde 5 – Aşağıda yazılı yabancılar memlekette altı aydan fazla kalsalar dahi, Türkiye'de yerleşmiş sayılmazlar:

1. Belli ve geçici görev veya iş için Türkiye'ye gelen iş, ilim ve fen adamları, uzmanlar, memurlar, basın ve yayın muhabirleri ve durumları bunlara benzeyen diğer kimselerle tahsil veya tedavi veya istirahat veya seyahat maksadiyle gelenler;

2. Tutukluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmyan sebeplerle Türkiye'de alıkonulmuş veya kalmış olanlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dar Mükellefiyet

Mükellefler ve mevzuu:

Madde 6 – **(Değişik: 24/12/1980 - 2361/2 md.)**

Türkiyede yerleşmiş olmayan gerçek kişiler sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler.

Kazanç veya iradın Türkiye'de elde edilmesi:

Madde 7 – **(Değişik: 27/3/1969 - 1137/1 md.)** Dar mükellefiyete tabi kimseler bakımından kazanç ve iradın Türkiye'de elde edildiği aşağıdaki şartlara göre tayin olunur:

1. **(Değişik: 31/12/1981 - 2574/1 md.)** Ticari kazançlarda: Kazanç sahibinin Türkiye'de işyerinin olması veya daimi temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla sağlanması (Bu şartları haiz olsalar dahi iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlardan, ihraç edilmek üzere Türkiye'de satın aldıkları veya imal ettikleri malları Türkiye'de satmaksızın yabancı memleketlere gönderenlerin bu işlerden doğan kazançları Türkiye'de elde edilmiş sayılmaz.)

Türkiye'de satmaktan maksat, alıcı veya satıcının veya her ikisinin Türkiye'de olması veya satış aktinin Türkiye'de yapılmış olmasıdır. İş merkezinden maksat ise, iş bakımından muamelelerin bilfiil toplandığı ve idare edildiği merkezdir.

2. Ziraî kazançlarda: Ziraî faaliyetlerin Türkiye'de icra edilmesi;

3. Ücretlerde:

a) Hizmetin Türkiye'de ifa edilmiş veya edilmekte olması veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

b) **(Değişik: 24/12/1980 - 2361/3 md.)** Türkiye'de kain müesseselerin idare meclisi başkan ve üyelerin, denetçilerine, tasfiye memurlarına ait huzur hakkı, aidat, ikramiye ve benzerlerinin Türkiye'de değerlendirilmesi;

4. Serbest meslek kazançlarında: Serbest meslek faaliyetlerinin Türkiye'de icra edilmesi veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

5. Gayrimenkul sermaye iratlarında: Gayrimenkulün Türkiye'de bulunması ve bu mahiyetteki mal ve hakların Türkiye'de kullanılması veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

6. Menkul sermaye iratlarında: Sermayenin Türkiye'de yatırılmış olması;

7. Diğer kazanç ve iratlarda: Bu kazanç veya iratları doğuran işin veya muamelenin Türkiye'de ifa edilmesi veya Türkiye'de değerlendirilmesi; ⁽¹⁾

Bu maddenin 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 7 nci bentlerinde sözü edilen değerlendirmeden maksat, ödemenin Türkiye'de yapılması veya ödeme yabancı memlekette yapılmışsa, Türkiye'de ödiyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya karından ayrılmasıdır.

İş yeri ve daimi temsilci:

Madde 8 – 7 nci maddenin 1 numaralı bendinde yazılı iş yeri, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tayin olunur.

Aynı maddede yazılı daimi temsilci, bir hizmet veya vekalet akdi ile temsil edilene bağlı olup, onun nam ve hesabına muayyen veya gayrimuayyen bir müddetle veya mütaaddit ticari muameleler ifasına yetkili bulunan kimsedir.

Aşağıda yazılı kimseler, başkaca şartlar aranmaksızın temsil edilenin daimi temsilcisi sayılırlar.

1. Ticari mümessiller, tüccar vekilleri ve memurları ile Ticaret Kanununun hükümlerine göre acenta durumunda bulunanlar;

2. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/4 md.)** Temsil edilene ait reklam giderleri hariç olmak üzere giderleri devamlı olarak kısmen veya tamamen temsil edilen tarafından ödenenler;

3. Mağaza veya depolarında temsil edilen hesabına konsinyasyon suretiyle satmak üzere devamlı olarak mal bulunduranlar.

Bir kimsenin birkaç kişiyi aynı zamanda temsil etmesi daimi temsilcilik vasfını değiştirmez.

(1) Bu bentte geçen "Sair kazanç ve iratlarda" ibaresi; 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81/C maddesi ile "Diğer kazanç ve iratlarda" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

İKİNCİ KISIM
Muaflık ve İstisnalar
 BİRİNCİ BÖLÜM
Esnaf Muaflığı

Vergiden muaf esnaf:

Madde 9 – (Değişik: birinci cümle: 22/7/1998 - 4369/26 md.) Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışanlar gelir vergisinden muaftır.

1. Motorlu nakil vasıtaları kullanmamak şartı ile gezici olarak veya bir işyeri açmaksızın perakende ticaret ile iştigal edenler (Giyim eşyalarıyla zati ve süs eşyaları, değeri yüksek olan ev eşyaları ile pazar takibi suretiyle gıda, bakkaliye ve temizlik maddelerini ve sabit iş yerlerinin önünde sergi açmak suretiyle o iş yerlerinde satışı yapılan aynı neviden malları satanlar hariç) ⁽¹⁾

2. Bir işyeri açmaksızın gezici olarak ve doğrudan doğruya müstehlike iş yapan hallaç, kalaycı, lehimci, musluk tamircisi, çilingir, ayakkabı tamircisi, kundura boyacısı, berber, nalbant, fotoğrafçı, odun ve kömür kırıcısı, çamaşır yıkayıcısı ve hammallar gibi küçük sanat erbabı;

3. Köylerde gezici olarak her türlü sanat işleri ile uğraşanlar ile aynı yerlerde aynı işleri bir işyeri açmak suretiyle yapanlardan 47 nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar (51 nci madde şümulüne girenler bu muafiyetten faydalanamazlar);

4. Nehir, göl ve denizlerde ve su geçitlerinde toplamı 50 rüsum tonilatoya (50 rüsum tonilato dahil) kadar makinesiz veya motorsuz nakil vasıtaları işletenler; hayvanla veya bir adet hayvan arabası ile nakliyecilik yapanlar (Bu bentte yazılı ölçüler, birlikte yaşıyan eşlerle velayet altındaki çocuklar hakkında veya ortaklık halindeki işletmelerde, bu kimselerin veya ortaklığın işlettiği vasıtalar toplu olarak nazara alınmak suretiyle tespit edilir);

5. Ziraat işlerinde kullandıkları hayvan, hayvan arabası, motor, traktör gibi vasıtalar veya sandallarla nakliyeciliği mutat hale getirmeksizin ara sıra ücret karşılığında eşya ve insan taşıyan çiftçiler;

(1) Bu bendin parantez içi hükmü; "(Halı, kilim, battaniye, mensucat, trikotaj, saat, kıymetli maden ve madeni eşyalar gibi değeri yüksek olan maddeleri perakende olarak satanlarla, giyilecek eşya, gıda ve her türlü bakkaliye maddelerinin pazar takibi suretiyle satışını mutat meslek haline getirenler hariç)" şeklinde iken, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

6. **(Değişik: 28/3/2007-5615/1 md.)** Evlerde kullanılan dikiş, nakış, mutfak robotu, ütü ve benzeri makine ve aletler hariç olmak üzere, muharrik kuvvet kullanmamak ve dışarıdan işçi almamak şartıyla; oturdukları evlerde imal ettikleri havlu, örtü, çarşaf, çorap, halı, kilim, dokuma mamûlleri, kırpıntı deriden üretilen mamûller, örgü, dantel, her nevi nakış işleri ve turistik eşya, hasır, sepet, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, pul, payet, boncuk işleme, tığ örgü işleri, ip ve urganları, tarhana, erişte, mantı gibi ürünleri işyeri açmaksızın satanlar. Bu ürünlerin, pazar takibi suretiyle satılması ile ticarî, ziraî veya meslekî faaliyetleri dolayısıyla gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olanların düzenledikleri hariç olmak üzere; düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması muafıktan faydalanmaya engel değildir.

7. **(Ek: 4/6/2008-5766/8 md.)** Ticari işletmelere ait atıkları mutad olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanlar;⁽¹⁾

8. **(Değişik: 31/5/2012-6322/4 md.)** Bu Kanunun 47 nci maddesinde yazılı şartları haiz olanlardan kendi ürettikleri ürünleri satanlara münhasır olmak üzere el dokuma işleri, bakır işlemeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkcılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik, oyacılık ve bunlar gibi geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan ve kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında faaliyette bulunanlar;⁽¹⁾

9. **(Ek: 31/5/2012-6322/4 md.)** Yukarıdaki bentlerde sözü edilen işlere benzerlik gösterdikleri Maliye Bakanlığınca kabul edilen ticaret ve sanat işleri ile iştigal edenler.

(İkinci fıkra Mülga: 22/7/1998 - 4369/26 md.)

(Üçüncü fıkra mülga: 11/8/1999 - 4444/14 md.; Yeniden düzenleme: 28/3/2007-5615/1 md.) Ticarî, ziraî veya meslekî kazancı dolayısı ile gerçek usûlde Gelir Vergisine tâbi olanlar ile yukarıda sayılan işleri Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanlar esnaf muafılığından faydalanamazlar.

(Ek fıkra: 22/7/1998 - 4369/26 md.) Esnaf muafılığı şartlarını topluca taşıyanlar bu muafıktan yararlanabilmek için ilgili esnaf odasına kayıt olmak ve durumlarını tevsik etmek suretiyle belediyeden "Esnaf Muafılığı Belgesi" almak zorundadırlar. **(Mülga hükümler: 11/8/1999 - 4444/14 md.)**

(Ek fıkra: 22/7/1998 - 4369/26 md.) Esnaf muafılığından faydalananlar faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mallara ve giderlerine ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden aldıkları belgeleri saklamak zorundadırlar. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yoklamaya yetkililer veya yoklamaya yetkililerle birlikte belediye zabıtarlarınca müştereken yapılan denetimlerde, vergiden muaf esnafın bir takvim yılı içinde bir defa mal alış ve giderlerine ilişkin belgeleri yanında bulundurmadığının veya bulundurduğu belgenin satışını yaptığı mal ve hizmetle ilişkisinin olmadığının tespiti halinde, "Esnaf Muafılığı Belgesi" iptal edilir. Belgesi iptal edilenlerden muafık şartlarını taşıyanlar, aynı faaliyete devam etmek istemeleri halinde yeniden belge almak zorundadırlar.

(1) 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle 1/7/2008 tarihinden geçerli olmak üzere ; (6) numaralı bentten sonra gelmek üzere (7) numaralı bent eklenmiş ve sonraki bentte yer alan "1-6 numaralı" ibaresi "1-7 numaralı" şeklinde değiştirilerek bent numarası buna göre teselsül ettirilmiştir.

(Değişik fıkra: 22/7/1998 - 4369/26 md.) Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak, milli piyango bileti satanlar ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlar yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muaftır.

(Ek fıkra: 31/5/2012 -6322/4 md.) Esnaf muaflığına ilişkin şartları taşıyanlara talepleri halinde vergi dairesince Esnaf Vergi Muafiyeti Belgesi verilir. Bu belgenin şekil ve muhtevasının tayin ve tespiti ile iptali ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(Ek fıkra: 26/12/1993 - 3946/6 md.) Bu muaflığın, 94 üncü madde uyarınca tevkif suretiyle kesilen vergiye şümulü yoktur.

İKİNCİ BÖLÜM

Vergiden Muaf Çiftçiler

Küçük çiftçi muaflığı:

Madde 10 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Küçük çiftçi muaflığının hududu:

Madde 11 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

İşletme büyüklüğü ölçüsü:

Madde 12 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Satış tutarı ölçüsü:

Madde 13 – (Mülga:22/7/1998 - 4369/82 md.)

Muaflıktan mükellefliğe, mükelleflikten muaflığa geçiş:

Madde 14 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Muaflıklar

Diplomat muaflığı:

Madde 15 – Yabancı Devletlerin Türkiye'de bulunan elçi,maslahatgüzar ve konsolosları (Fahri konsoloslar hariç) ile elçilik ve konsolosluklara mensubolan ve o memleketin uyruklığında bulunan memurları, Türkiye'de resmi bir göreve memur edilenler bu sıfatlarından dolayı ve karşılıklı olmak şartıyla Gelir Vergisinden muaftırlar.

Bu muaflığın menkul sermaye iradı üzerinden tevkif suretiyle alınan vergiye şümulü yoktur.

Ücret istisnası:

Madde 16 – Yabancı elçilik ve konsoloslukların 15 inci maddeye girmeyen memur ve hizmetlilerinin yalnız bu işlerinden dolayı aldıkları ücretler karşılıklı olmak şartıyla Gelir Vergisinden istisna edilir.

Göçmen ve mülteci muaflığı:

Madde 17 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Serbest meslek erbabında yaşlılık muaflığı:

Mükerrer Madde 17 – (Ek: 19/2/1963 - 202/11 md.; Mülga: 24/12/1980 - 2361/11 md.)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kazançlarda İstisnalar

Serbest meslek kazançlarında:

Madde 18 – (Değişik: 4/12/1985 - 3239/40 md.)

(Değişik birinci fıkra: 11/8/1999 - 4444/4 md.) Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekar, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senorya ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat Gelir Vergisinden müstesnadır.

Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler istisnaya dahildir.

Yukarıda yazılı kazançların arızı olarak elde edilmesi istisna hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmez.

Serbest meslek kazançları istisnasının, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

PTT Acentalarında kazanç istisnası:

Mükerrer Madde 18 – (Ek: 24/3/1988 - 3418/23 md.)

PTT acentalığı faaliyetinden elde edilen kazançlar,gelir vergisinden müstesnadır.Bu kazanç istisnasının, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

Ticarî ve zirai kazançlarda yatırım indirimi istisnası:

Madde 19- (Mülga: 30/3/2006 – 5479/2 md.)

Eğitim ve öğretim işletmelerinde kazanç istisnası⁽¹⁾

Madde 20- (Mülga: 24/12/1980 - 2361/14 md.; Yeniden düzenleme: 16/7/2004-5228/27 md.)

Okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarının işletilmesinden elde edilen kazançlar, ilgili Bakanlığın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde beş vergilendirme dönemi gelir vergisinden müstesnadır. İstisna, okulların faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren başlar.

Eğitim, öğretim ve sağlık hizmet işletmelerinde kazanç istisnası:

Mükerrer Madde 20 – (Ek:4/12/1985 - 3239/41 md; Mülga: 26/12/1993 - 3946/38 md.)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sermaye İratlarında İstisnalar

Gayrimenkuller ve haklarda:

Madde 21 – (Değişik birinci fıkra: 22/7/1998 - 4369/27 md.) Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 1.500.000.000 lirası **(3.000 TL)** Gelir Vergisinden müstesnadır. İstisna haddi üzerinde hasılat elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz. ⁽²⁾

Ticari, zirai veya mesleki kazancının yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar ile istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanmazlar. ⁽³⁾

Mükerrer Madde 21 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

Menkul sermaye iratlarında:

Madde 22 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/138 md.; Yeniden düzenleme: 9/4/2003-4842/2 md.)

1. **(Değişik: 13/6/2012-6327/3 md.)** Tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır.

İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre tevkifat yapılmaz.

2. Tam mükellef kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü madde uyarınca tevkifat yapılır ve tevkif edilen verginin tamamı, kâr payının yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir.

- (1) Bu madde başlığı “Maden suları kazançları istisnası.” iken, 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.
- (2) Bu fıkra daha önce 240.000 olarak yer alan ve mükerrer 123 üncü madde gereğince yükseltile maktu had ve tutarlar aynen bırakılmış, 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntolarla işlenmiştir. Daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki “ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ”ne bakınız.
- (3) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “gelirleri bunlar tarafından bildirilecek olanlar” ibaresi “istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı aşanlar” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

ALTINCI BÖLÜM
Müteferrik İstisnalar

Ücretlerde:

Madde 23 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/17 md.)

Aşağıda yazılı ücretler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir.

1. Köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5 000'i aşmayan yerlerde faaliyet gösteren ve münhasıran el ile dokunan halı ve kilim imal eden işletmelerde çalışan işçilerin ücretleri;
2. **(Değişik: 22/7/1998 - 4369/28 md.)** Gelir Vergisinden muaf olanların veya gerçek usulde vergilendirmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri;
3. Toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihali ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri;
4. **(Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)**
5. Köy muhtarları ile köylerin katip, korucu, imam , bekçi ve benzeri hizmetlilerine köy bütçesinden ödenen ücretler ile çiftçi mallarını koruma bekçilerinin ücretleri;
6. Hizmetçilerin ücretleri (Hizmetçiler özel fertler tarafından evlerde, bahçelerde,apartmanlarda ve ticaret mahalli olmayan sair yerlerde orta hizmetçiliği süt ninelik, dadılık, bahçıvanlık, kapıcılık gibi özel hizmetlerde çalıştırılanlardır.) (Mürebbiyelere ödenen ücretler istisna kapsamına dahil değildir);
7. Sanat okulları ile bu mahiyetteki enstitülerde, ceza ve ıslahevlerinde, darülacezelerin atelyelerinde çalışan öğrencilere, hükümlü ve tutuklulara ve düşkünlere verilen ücretler;
8. **(Değişik: 25/5/1995 - 4108/16 md.)** Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce,işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 6.000.000 lirayı **(11,70 TL)** aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakten yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir.); ⁽¹⁾
9. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/42 md.)** Genel olarak maden işletmelerinde ve fabrikalarda çalışan işçilere ve özel kanunlarına göre barındırılması gereken memurlarla müstahdemlere konut tedariki ve bunların aydınlatılması, ısıtılması ve suyunun temini suretiyle sağlanan menfaatler ile mülkiyeti işverene ait brüt alanı 100 m2'yi aşmayan konutların hizmet erbabına mesken olarak tahsisi suretiyle sağlanan menfaatler (Bu konutların 100 m2'yi aşması halinde, aşan kısma isabet eden menfaat için bu istisna hükmü uygulanmaz);
10. Hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri;

(1) Bu bentte 100.000 olarak getirilen ve 4369 sayılı Kanunla 800.000 olarak değiştirilen ve mükerrer 123 üncü madde gereğince yükseltilecek maktu had ve tutar aynen bırakılmış, 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntıyla işlenmiştir. Daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

11. **(Değişik : 28/6/2001 - 4697/2 md.)** Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen aylıkların toplamı, en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil);

12. 3308 sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanununa tâbi çırakların asgari ücreti aşmayan ücretleri.⁽¹⁾

(Ek Bentler: 4/12/1985 - 3239/42 md.)

13. Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları;

14. **(Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.; Yeniden düzenleme: 30/7/2003-4962/5 md.)** Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tâbi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

15. Yüz ve daha aşağı sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde bir, yüzden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde iki, amatör sporcu çalıştıranların, her yıl millî müsabakalara iştirak ettiklerinin belgelenmesi ve bu amatör sporculara ödenen ücretler. (Asgari ücretin iki katını aşmamak kaydıyla)

Gider karşılıklarında:

Madde 24 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/18 md.)

Gider karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir.

1. **(Değişik: 31/12/1981 - 2574/5 md.)** Harcırah Kanununa tabi kurumlar tarafından harcırah veya yolluk olarak yapılan ödemeler;

2. **(Değişik: 31/12/1982 - 2772/3 md.)** Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)

3. **(Mülga: 26/12/1993 - 3946/38 md.)**

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre ödenen yakacak yardımı (memur, işçi ve Bağ-Kur emeklilerine avans olarak ödenenler dahil);

5. Sayım işleriyle, seçim işlerinde çalıştırılanlara özel kanunlarına göre verilen zaruri gider karşılıkları.

Tazminat ve yardımlarda:⁽²⁾

Madde 25 – Aşağıda yazılı tazminat ve yardımlar Gelir Vergisinden müstesnadır:

1. Ölüm, sakatlık, hastalık ve işsizlik sebepleriyle (işe başlatmama tazminatı dahil) verilen tazminat ve yapılan yardımlar;⁽²⁾

2. Muhtaç olanlara belli bir süre için veya hayat kaydıyla yapılan yardımlar (Asker ailelerine yapılan yardımlarla hayır derneklerinin ve yardım sandıklarının yardımları mutlak olarak bu istisnaya girerler.);

3. **(Değişik: 26/8/2001 - 4657/3 md.)** Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından, kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlilik ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan ödemeler en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif sandıklardan gerek aynı sandıktan muhtelif zamanlarda yapılan ikramiye, tazminat ve toptan ödemeler topluca dikkate alınır.);

(1) Bu bentde yer alan "2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu hükümlerine tabi çırakların" ibaresi, 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinde yer alan "2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa tâbi çırakların" ibaresi "3308 sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanununa tâbi çırakların" olarak değiştirilmiştir hükmüne istinaden değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 16/6/2009 tarihli ve 5904 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "ve işsizlik sebepleriyle verilen tazminat" ibaresi "ve işsizlik sebepleriyle (işe başlatmama tazminatı dahil) verilen tazminat" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

4. Hizmet erbabına ödenen çocuk zamları (Bu zamlar Devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlası vergiye tabi tutulur.);

5. Evlenme ve doğum münasebetiyle hizmet erbabına yapılan yardımlar (Bu istisna hizmet erbabının iki aylığına veya buna tekabül eden gündeliklerinin tutarına kadar olan yardım kısmına uygulanır.);

6. Sosyal sigorta kurumları tarafından sigortalılara yapılan ödemeler;

7. **(Değişik: 17/10/1980 - 2320/2 md.)** 1475 ve 854 sayılı kanunlara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz.);

8. Genel olarak nafakalar (Alanlar için);

9. Yardım sandıkları tarafından statüleri gereğince kendi üyelerine ölüm, sakatlık, hastalık, doğum, evlenme gibi sebeplerle yapılan yardımlar. (...) ⁽¹⁾

10. **(Ek: 4/12/1985 - 3239/44 md.)** Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduat, sürelerini doldurmamış bulunanlarla, dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminat ve yardımlar.

Vatan hizmetleri yardımlarında:

Madde 26 – Aşağıdaki yazılı vatan hizmetleri yardımları Gelir Vergisinden müstesnadır.

1. Harb malüllüğü zamları ;

2. Harb malüllerine ve şehit, dul ve yetimlerine verilen tekel beyiyeleri;

3. Şehitlerin dul ve yetimlerine şehit, dul ve yetimi sıfatıyla yapılan bilümmü ödemeler (Bu hükmün tatbikında hususi kanunlarına göre kendilerine şehit sıfatı verilenlerle harb, isyan, eşkiya, kaçakçı takip ve müsademesi, sanıkların ve mahkûmların takibi, manevra, talim ve tatbikat esnasında görev başında veya görevden doğan sebeplerle ölenler şehit sayılır.);

4. Vatan hizmetleri tertibinden bağlanan aylıklar ile ödenen mükafatlar.

Teçhizat ve tayın bedellerinde:

Madde 27 – Aşağıda yazılı teçhizat ve tayın bedelleri Gelir Vergisinden müstesnadır:

1. Özel kanunlara dayanarak verilen yemek ve hayvan yem bedelleri veya bu mahiyette yapılan ödemeler;

2. Demirbaş olarak verilen giyim eşyası (Resmi ve özel daire ve müesseselerce hizmet erbabına işin icabı olarak verilen ve bunların işten ayrılmalari halinde geri alınan giyim eşyası);

3. Tahsilde bulunanlar için yapılan giyim giderleri.

Tahsil ve tatbikat ödemelerinde:

Madde 28 – Tahsil ve tatbikat giderleri karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir:

1. Resmi ve özel müesseseler ve şahıslar hesabına yabancı memleketlerde tahsilde veya stajda bulunan öğrenci ve memurlara gider karşılığı olarak verilen paralar (Özel müesseseler tarafından yapılan ödemeler, benzeri Devlet öğrenci ve memurlarına verilen miktardan fazla olduğu takdirde, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur). (Asli görev veya memuriyet dolayısıyla alınan ücretler bu istisnaya dahil değildir);

2. Resmi ve özel müesseseler ve şahıslar hesabına Türkiye'de tahsilde bulunan öğrenciye iâşe, ibate ve tahsil gideri olarak ödenen paralar;

(1) Bu bentte yeralan "... ile üyelerinin geri verilen mevduatı" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle metinden çıkarılmıştır.

3. Öğrencilere tatbikat dolayısıyla öğretim müesseseleri veya tahsil masraflarını deruhde edenler tarafından verilen paralar.

Teşvik ikramiye ve mükafatları: ⁽¹⁾

Madde 29 – Teşvik gayesiyle verilen aşağıda yazılı ikramiye ve mükafatlar Gelir Vergisinden müstesnadır:

1. İlim ve fennî, güzel sanatları, tarımı, hayvan yetiştirilmesini ve memleket bakımından faydalı olan diğer işleri ve faaliyetleri teşvik maksadiyle verilen ikramiyeler ve mükafatlar;

(Değişik bentler 2, 3, 4 : 24/12/1980 - 2361/20 md.)

2. Subay,astsubay, erbaş ve erlere ve Ordu hizmetinde bulunan sivil makinistlere, uçuş, dalış gibi hizmetleri dolayısıyla verilen tazminatlar, gündelikler, ikramiyeler, zamlar ile Türk Hava Kurumu veya kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış personele; fiilen uçuş hizmeti, denizaltına dalış yapanlara fiilen dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemeler;

3. Spor yarışmalarına katılan amatör sporculara ödenen ödül ve ikramiyeler;

4. Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler.

Sergi ve panayır istisnası:

Madde 30 – Dar mükellefiyete tabi olanların:

1. Hükümetin müsaadesiyle açılan sergi ve panayırlarda yaptıkları ticari faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar (Türkiye’de başkaca iş yeri veya daimi temsilcileri bulunmamak şartıyla);

2. Bu sergi ve panayırlarda yaptıkları serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar; Gelir Vergisinden müstesnadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

İndirimler ⁽²⁾

Sakatlık indirimi: ⁽³⁾⁽⁴⁾

Madde 31-(Değişik:9/4/2003-4842/3 md.)

Çalışma gücünün asgarî % 80’ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece sakat, asgarî % 60’ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece sakat, asgarî % 40’ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece sakat sayılır ve aşağıda sakatlık dereceleri itibariyle belirlenen aylık tutarlar, hizmet erbabının ücretinden indirilir.

Sakatlık indirimi;

- Birinci derece sakatlar için 440.000.000 lira **(770 TL)**,

- İkinci derece sakatlar için 220.000.000 lira **(380 TL)**,

- Üçüncü derece sakatlar için 110.000.000 lira **(180 TL)**dır.

Sakatlık derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye, Sağlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile belirlenir.

(1) 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan "kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilenlere; uçuş hizmetleri, deniz altına dalış yapanlara dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemeler;" ibaresi "kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış personele; fiilen uçuş hizmeti, denizaltına dalış yapanlara fiilen dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemeler;" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) Yedinci Bölümün başlığı "En az geçim indirimi" iken,24/12/1980 tarihli ve 2361 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(3) Bu madde başlığı " İndirim hadleri:" iken 9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(4) Bu maddede yer alan 9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle getirilen sakatlık indirim tutarları aynen bırakılmış, daha sonra 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntıyla işlenmiştir. Daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

*Asgarî geçim indirimi***Madde 32 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/138 md.; Yeniden düzenleme: 28/3/2007-5615/2 md.)**

Ücretin gerçek usûlde vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulanır.

Asgarî geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5 diğer çocuklar için % 5'idir. Gelirin kısmî döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarları esas alınır. Asgarî geçim indirimi, bu fıkraya göre belirlenen tutar ile 103 üncü maddedeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine uygulanan oranın çarpılmasıyla bulunan tutarın, hesaplanan vergiden mahsup edilmesi suretiyle uygulanır. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz.

İndirimin uygulanmasında "çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.

İndirim tutarının tespitinde mükellefin, gelirin elde edildiği tarihteki medenî hali ve aile durumu esas alınır. İndirim, yukarıdaki oranlara göre hesaplanan tutarları aşmamak kaydıyla, ücret geliri elde eden aile fertlerinden her biri için ayrı ayrı, çocuklar için eşlerden yalnızca birisinin gelirin eğine uygulanır. Boşananlar için indirim tutarının hesabında, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınır.

(Ek fıkra: 16/6/2009-5904/2 md.) Ücretlerin vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulandıktan sonra, varsa teşvik amaçlı diğer indirim ve istisnalar dikkate alınır.

Bakanlar Kurulu, indirim konusu yapılacak toplam tutarın asgarî ücretin yıllık brüt tutarını aşmaması şartıyla ikinci fıkra da belirtilen asgarî geçim indirimi oranlarını artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

Asgarî geçim indiriminin uygulama dönemleri ve mahsup şekli ile diğer hususlara ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Madde 33-34 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/138 md.)*Vergi karnesi esası:***Madde 35 – (Değişik: 1/5/1981 - 2454/7 md.)**

A) İndirimlerden faydalanmak isteyenler Vergi Usul Kanunu esaslarına göre vergi karnesi almak zorundadırlar.

B) Bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kazanç ve iratları elde edenler (İstisna ve muafiyetlerden faydalananlar dahil) vergi karnesi almak ve Gelir Vergisi yönünden durumlarını ve bu durumda meydana gelen değişiklikleri karnelerine yazdırmak zorundadırlar.

(Değişik: 31/12/1981 - 2574/7 md.) Bu bentte yazılı vergi karnesinin ihtiva edeceği hususlar, karne almaya ilişkin şekil ve esaslar ile uygulama zamanı Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilir.

*İndirimin uygulanmıyacağı gelirler:***Madde 36 – (Değişik: 28/12/1967 - 980/4 md.)**

Muhtelif yerlerden ücret alan hizmet erbabı için 31 inci maddede yazılı indirimler bunlardan yalnız en yüksek olan ücretin vergisine uygulanır. Hizmet erbabının vergi karnesi varsa, indirimin uygulanacağı ücret bu karneyi muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir. Vergi Usul Kanunu ile karne almaktan muaf tutulmuş olanlarda indirimin uygulanacağı ücret, aile durumu sual varakasını muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir.

31 inci maddedeki indirimler, dar mükellefiyete tabi kimselere şamil değildir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM⁽¹⁾

Yatırım İndirimi

Yatırım indiriminin mahiyeti:

Ek Madde 1 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

Yatırım indiriminin şartları:

Ek Madde 2 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

Yatırım indiriminin konusu ve nispeti:

Ek Madde 3 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

Yatırım indiriminin başlangıcı ve uygulama süresi:

Ek Madde 4 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

Yatırım indirimine mevzu aktif değerlerin satış ve devri:

Ek Madde 5– (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

Muhasebe usulü:

Ek Madde 6 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Gelir Unsurlarının Tesbiti

BİRİNCİ BÖLÜM

Ticari Kazanç

Ticari kazancın tanımı:

Madde 37 – Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.

Bu kanunun uygulanmasında, aşağıda yazılı kazançlar ticari kazanç sayılır:

1. Maden, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri ile tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden;
2. Coberlik işlerinden;
3. Özel okul ve hastanelerle benzeri yerlerin işletilmesinden;
4. Gayrimenkullerin alım, satım ve inşaa işleriyle devamlı olarak uğraşanların bu işlerinden;

5. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/17 md.)** Kendi nam ve hesaplarına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların bu faaliyetlerinden;

6. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/17 md.)** Satın alınan veya trampa suretiyle iktisap olunan arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içinde parcellenerek bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılmasından; elde edilen kazançlar.

7. **(Ek: 9/4/2003-4842/4 md.)** Diş protezciliğinden elde edilen kazançlar.

Kolektif ortaklıklarda ortakların, adi veya eshamlı komandit ortaklıklarda komandit ortakların ortaklık karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir. (66 ncı madde hükmü mahfuzdur.)

(1) Sekizinci Bölüm, başlığı ile birlikte; 9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanunun 37 ncı maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esası) veya basit usullere göre tesbit edilir.⁽¹⁾

Özel okul ve hastanelerle benzeri yerleri işleten serbest meslek erbabı, serbest meslek kazançlarını da işletmenin kayıtlarına ithal edebilirler.

Bilanço esasında ticari kazancın tesbiti:

Madde 38 – Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

(1) Bu fıkrafta yer alan “götürü” ibaresi 22/7/1998 tarihli ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle “basit” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ticari kazancın bu suretle tesbit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulur.

(Mülga üçüncü fıkra: 4/12/1985 - 3239/138 md.)

(Ek: 26/12/1993-3946/8 md.;Mülga dördüncü fıkra: 17/12/2003-5024/9 md.)

(Ek: 9/4/2003-4842/5 md.;Mülga beşinci fıkra: 17/12/2003-5024/9 md.)

İşletme hesabı esnasında ticari kazancın tesbiti:

Madde 39 – İşletme hesabı esasına göre ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler arasındaki müspet farktır.

(Elde edilen hasılat, tahsil olunan paralarla tahakkuk eden alacakları; giderler ise,tediye olunan ve borçlanılan meblağları ifade eder.)

Emtia alım ve satımı ile uğraşanlarda ticari kazancın bulunması için hesap dönemi sonundaki emtia mevcudunun değeri hasılatla, dönem başındaki emtia mevcudunun değeri ise giderlere ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tesbit edilmesi sırasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulur.

Mükerrer Madde 39 – (Ek: 4/12/1985 - 3239/47 md.; Mülga: 26/12/1993-3946/38 md.)

İndirilecek giderler:

Madde 40 – Safi kazancın tesbit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

1. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler. **(Ek parantez içi hüküm: 25/5/1995 - 4108/19 md.)** (İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler, bu bentte yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hasılatın binde beşini aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesapladıkları giderleri de indirebilirler.)

2. **(Değişik: 27/12/1963 - 365/2 md.)** Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müstemilatında iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (Bu primlerin ve aidatın istirdat edilmemek üzere Türkiye'de kain sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla), 27 nci maddede yazılı giyim giderleri;

3. İşle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar; ziyan ve tazminatlar;

4. İşle ilgili ve yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadının gerektirdiği süreye maksur olmak şartıyla);

5. **(Değişik: 24/6/1994 - 4008/24 md.)** Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (...),⁽¹⁾

6. **(Değişik: 31/12/1982 - 2772/5 md.)** İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi ayni vergi, resim ve harçlar;

7. **(Değişik: 24/12/1980 - 2361/29 md.)** Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar, **(Ek: 24/6/1994 - 4008/24 md.)** (...)⁽¹⁾

8. **(Ek: 4/12/1985 - 3239/48 md.)** İşverenlerce, Sendikalar Kanunun hükümlerine göre sendikalara ödenen aidatlar (şu kadar ki; ödenen aidatın bir aylık tutarı, işyerinde işçilere ödenen çıplak ücretin bir günlük toplamını aşamaz).

9. **(Ek: 28/6/2001-4697/4 md.)** İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (Gerek işverenler gerekse ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi aşamaz.).

10.**(Ek: 25/12/2003-5035/12 md.)** Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedeli.⁽²⁾

(1) Bu aralarda yer alan parantez içi hükümler, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 82 inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesiyle, bu bentde yer alan “gıda maddelerinin” ibaresi, “gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Gider kabul edilmiyen ödemeler:

Madde 41 – Aşağıda yazılı ödemelerin gider olarak indirilmesi kabul olunmaz:

1. Teşebbüs sahibi ile eşinin ve çocuklarının işletmeden çektikleri paralar veya aynen aldıkları sair değerler (Aynen alınan değerler emsal bedeli ile değerlendirilerek teşebbüs sahibinin çektiklerine ilave olunur.)
2. Teşebbüs sahibinin kendisine, eşine, küçük çocuklarına işletmeden ödenen aylıklar, ücretler, ikramiyeler, komüsyonlar ve tazminatlar;
3. Teşebbüs sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler;
4. Teşebbüs sahibinin, eşinin ve küçük çocuklarının işletmede cari hesap veya diğer şekillerdeki alacakları üzerinden yürütülecek faizler;
5. **(Ek: 28/3/2007-5615/3 md.)** Bu fıkranın 1 ilâ 4 numaralı bentlerinde yazılı olan işlemler hariç olmak üzere, teşebbüs sahibinin, ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit edilen bedel veya fiyatlar üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunması halinde, emsallere uygun bedel veya fiyatlar ile teşebbüs sahibince uygulanmış bedel veya fiyat arasındaki işletme aleyhine oluşan farklar işletmeden çekilmiş sayılır.
Teşebbüs sahibinin eşi, üstsoy ve altsoy, üçüncü derece dahil yansoy ve kayın hısımları ile doğrudan veya dolaylı ortağı bulunduğu şirketler, bu şirketlerin ortakları, bu şirketlerin idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından kontrolü altında bulunan diğer şirketler ilişkili kişi sayılır.
Bu bent uygulamasında, imalat ve inşaat, kiralama ve kiraya verme, ödünç para alınması veya verilmesi, ücret, ikramiye ve benzeri ödemeleri gerektiren işlemler, her hâl ve şartta mal veya hizmet alım ya da satımı olarak değerlendirilir.
İşletmeden çekilmiş sayılan farklar, ilişkili kişi tarafından beyan edilmiş gelir veya kurumlar vergisi matrahının hesabında dikkate alınmış ise ilişkili kişinin vergilendirme işlemleri buna göre düzeltilir. İlişkili kişiler ve bu kişilerle yapılan işlemler hakkında bu maddede yer almayan hususlar bakımından, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesi hükmü uygulanır.⁽¹⁾
6. Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile teşebbüs sahibinin suçlarından doğan tazminatlar (Akitler ceza şartı olarak derpiş edilen tazminatlar, cezai mahiyette tazminat sayılmaz.)⁽¹⁾
7. **(Ek: 14/6/1989 - 3571/8 md.)** Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklam giderlerinin % 50'si (0) sıfır (Bakanlar Kurulu, bu oranı % 100'ekadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye yetkilidir).⁽¹⁾⁽²⁾
8. **(Ek: 24/6/1994 - 4008/25 md.)** Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları;⁽¹⁾
9. **(Ek: 24/6/1994 - 4008/25 md.; Mülga: 17/12/2003-5024/9 md.)**
10. **(Ek: 15/5/2002 - 4756/28 md.)** Basın yoluyla işlenen fiillerden veya radyo ve televizyon yayınlarından doğacak maddî ve manevî zararlardan dolayı ödenen tazminat giderleri.⁽¹⁾

(1) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle (4) numaralı bentten sonra gelmgk üzere (5) numaralı bent eklenmiş ve diğer bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

(2) Bu bentte kanunla getirilmiş olan miktar aynen bırakılmış; 24/10/1990 tarih ve 90/1081 sayılı Kararname ile 1/1/1991 tarihinden geçerli olarak tespit edilen miktar ise metne parantez içinde siyah Punto ile işlenmiştir.

Bu maddenin uygulanmasında, kolektif şirketlerin ortakları ile adi ve eshamlı komandit şirketlerin komandite ortakları teşebbüs sahibi sayılır. ⁽¹⁾

Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleri:

Madde 42 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/30 md.)

Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde kar veya zarar işin bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, mezkûr yıl beyannamesinde gösterilir. ⁽²⁾

Mükellefler bu madde kapsamına giren hallerde her inşaat ve onarım işinin hasılat ve giderlerini ayrı bir defterde veya tutmakta oldukları defterlerin ayrı sayfalarında göstermeye ve düzenleyecekleri beyannameleri işlerin ikmal edildiği takvim yılını takip eden yılın Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar vermeye mecburdurlar. ⁽³⁾

Müşterek genel giderler ve amortismanların dağıtılması:

Madde 43 – Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde veya bu işlerin diğer işlerle birlikte yapılması halinde müşterek genel giderler ve amortismanlar aşağıdaki esaslara göre dağıtılır.

1. **(Değişik: 17/12/2003-5024/7 md.)** Yıl içinde birden fazla inşaat ve onarma işinin birlikte yapılması halinde, her yıla ait müşterek genel giderler bu işlere ait harcamaların (enflasyon düzeltmesi yapılan dönemlerde düzeltilmiş tutarlarının) enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş tutarlarının birbirine olan nispeti dahilinde;

2. **(Değişik: 17/12/2003-5024/7 md.)** Yıl içinde tek veya birden fazla inşaat ve onarma işinin bu madde şumulüne girmeyen işlerle birlikte yapılması halinde, her yıla ait müşterek genel giderler, bu işlere ait harcamalar ile diğer işlere ait satış ve hasılat tutarlarının (enflasyon düzeltmesi yapılan dönemlerde bunların düzeltilmiş tutarlarının) birbirine olan nispeti dahilinde;

3. Birden fazla inşaat ve onarma işlerinde veya bu işlerle sair işlerde müştereken kullanılan tesisat, makina ve ulaştırma vasıtalarının amortismanları, bunların her işte kullanıldıkları gün sayısına göre.

(1) Gelir ve Kurumlar vergisi mükelleflerinin 2003 yılı Temmuz-Eylül üçüncü geçici vergi dönemi dokuz aylık kazançları için gider indirimi kısıtlaması uygulamasına esas alınacak indirim oranının % 62.9 olarak tespit edilmesi, mükelleflerin kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin gider ve maliyet unsurlarının % 15.7 sinin kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınması Maliye Bakanlığının 18/11/2003 tarihli ve 25293 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 84 seri nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile hüküm altına alınmıştır. Daha önceki değişiklikler için bu Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

(2) 42 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan "inşaat ve onarma işlerinde" ibaresi, "inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde" olarak, 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) Bu fıkra da yer alan "Mart ayı sonuna kadar" ibaresi, 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle "Mart ayının onbeşinci günü akşamına kadar," olarak değiştirilmiş, daha sonra 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle; ikinci fıkra da yer alan "Mart ayının onbeşinci günü akşamına kadar" ibaresi "Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

İnşaat ve onarma işlerinde işin bitimi:

Madde 44 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/31 md.)

İnşaat ve onarma işlerinde geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarih; diğer hallerde işin fiilen tamamlandığı veya fiilen bırakıldığı tarih bitim tarihi olarak kabul edilir.⁽¹⁾

Bitim tarihinden sonra bu işlerle ilgili olarak yapılan giderler ve her nam ile olursa olsun elde edilen hasılat, bu giderlerin yapıldığı veya hasılatın elde edildiği yılın kar veya zararının tespitinde dikkate alınır.

Ulaştırma işlerinde matrah:

Madde 45 – (Değişik: 31/12/1981 - 2574/8 md.)

Dar mükellefiyete tabi olanların Türkiye ile yabancı memleketler arasında yaptıkları taşıtırma işlerinde elde ettikleri kazançlar, Kurumlar Vergisine tabi yabancı taşıtırma kurumlarının kazançlarının tayinine ait esaslara göre tespit olunur.

(1) 44 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan " geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın düzenlendiği tarih" ibaresi ise, "geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarih" olarak, 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Basit usulde ticari kazancın tesbiti: ⁽¹⁾

Madde 46 – (Değişik: 22/7/1998 - 4369/31 md.)

47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark yapılan faaliyetle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ile hasılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanır. Bu suretle tespit ve beyan olunan kazanç vergi tarhına esas alınır. Bu usulde vergilendirilenler, kazancın tespiti ve Vergi Usul Kanununun defter tutma hükümleri hariç, bildirme, vesikalar, muhafaza, ibraz, diğer ödevler ve ceza hükümleri ile bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan ikinci sınıf tüccarlar hakkındaki hükümlere tabidirler.

Basit usulde vergilendirilen mükellefler, faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren belgeleri ayrı ayrı dosyalarda saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin kayıtları, mükelleflerin bağlı bulundukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulur. Bu bürolarda 13/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunludur. Bu büroların kayıt, tasdik ve vergi dairesine karşı yükümlülükleri ile diğer usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren ikinci sınıf tüccarlara ilişkin hükümlere tabi olurlar.

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçüleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçülerden şahsi işine ait olanlara, ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. Şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir.

(Değişik altıncı fıkra: 31/5/2012 - 6322/7 md.) Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarını haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler dilekçelerinde belirttikleri tarihten veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden, 47 nci maddede yazılı şartları taşıyanlardan arka arkaya iki hesap döneminin iş hacmi 48 inci maddede yazılı hadlerden düşük olanlar, yazılı talepleri üzerine bu şartın gerçekleşmesini takip eden takvim yılından başlayarak basit usule geçebilirler. İşin eş ve çocuklara devri halinde iş hacminin hesabında devirden önceki süreler de dikkate alınır. Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri tespit edilenler hiçbir suretle basit usulde vergilendirilmezler.

(Ek fıkra: 31/5/2012 - 6322/7 md.) Gerçek usulde vergilendirilmekte iken işini terk eden mükellefler ile basit usulün şartlarını kaybedenlerden gerçek usulde vergilendirilmeye başlamadan önce işini terk eden mükellefler, terk tarihini takip eden yılın başından itibaren iki yıl geçmedikçe basit usule dönemezler. Bu hüküm, işin eş veya çocuklara devri halinde de uygulanır.

(Ek fıkra: 31/5/2012 - 6322/7 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Basit usule tabi olmanın genel şartları: ⁽¹⁾

Madde 47 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/34 md.)

Basit usule tabi olmanın genel şartları şunlardır: ⁽²⁾

1. Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocuklar, namına işe devam olunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamalarına bakılmaz).

2. **(Değişik: 22/7/1998 - 4369/32 md.)** İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralanmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı büyükşehir belediye sınırları içinde 2.300.000.000 lirayı (**5.000 TL**), diğer yerlerde 1.700.000.000 lirayı (**3.500 TL**) aşmamak. ⁽³⁾

(1) Bu madde başlığı "Götürü usulde ticari kazancın tespiti:" iken, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanun ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkroda yer alan "Götürü usule" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 32 nci maddesi ile "Basit usule" olarak değiştirilmiştir.

(3) Bu fıkroda bulunan ve 4369 sayılı Kanunla yıllık kira bedeli toplamı büyükşehir belediye sınırları içinde 420 milyon lira, diğer yerlerde 300 milyon lira olarak getirilen ve mükerrer 123 üncü madde gereğince yükseltilecek maktu had ve tutarlar aynen bırakılmış, daha sonra 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntuyla işlenmiştir. Daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

3. Ticari, zirai veya mesleki faaliyetler dolayısıyla gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olmamak.

2 ve 3 numaralı bent hükümleri öteden beri işe devam edenlerde takvim yılı başındaki, yeniden işe başlayanlarda ise işe başlama tarihindeki duruma göre uygulanır.

Basit usule tabi olmanın özel şartları ⁽¹⁾

Madde 48 – (Değişik: 22/7/1998 - 4369/33 md.)

Basit usule tabi olmanın özel şartları şunlardır:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 34.000.000.000 lirayı **(70.000 TL)** veya yıllık satışları tutarının 47.000.000.000 lirayı **(105.000 TL)** aşmaması,

2. 1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatının 17.000.000.000 lirayı **(35.000 TL)** aşmaması,

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının 34.000.000.000 lirayı **(70.000 TL)** aşmaması,

Milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kar hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, bu maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı hadler yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır. ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

Özel şartlar gösterilmeyen işler;

Madde 49 – (Mülga: 15/12/1990 - 3689/12 md.)

Götürü usule tabi olmanın şartlarını takvim yılı içinde kaybedenler:

Madde 50 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Basit usulün hududu: ⁽²⁾

Madde 51 – Aşağıda yazılı olanlar, basit (...) ⁽²⁾ usulden faydalanamazlar:

1. Kollektif şirket ortakları ile, komandit şirketlerin komandite ortakları;

2. İkrazat işleriyle uğraşanlar;

3. Sarraflar ile kıymetli maden ve mücevherat alım satımı ile uğraşanlar;

4. **(Değişik: 25/5/1995 - 4108/20 md.)** Bu Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar.

5. Sigorta prodüktörleri;

6. Her türlü ilan ve reklam işleriyle uğraşanlar veya bu işlere tavassut edenler;

7. Gayrimenkul ve gemi alım satımı ile uğraşanlar;

8. **(Değişik: 24/3/1988 - 3418/24 md.)** Tavassut işi yapanlar (dayıbaşılar hariç);

9. **(Ek: 24/12/1980 - 2361/36 md.)** Maden işletmeleri, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları işletenler;

10. **(Ek: 24/12/1980 - 2361/36 md.)** Şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar ile treyler, çekici ve benzerlerinin sahip veya işleticileri; **(Ek: 3/12/1988 - 3505/11 md.)** (Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus motorlu kara taşıtları ile yolcu taşıyanlar hariç);

11. **(Ek : 3/12/1988 - 3505/11 md.; Mülga : 11/8/1999 - 4444/14 md.)**

12. **(Ek : 24/12/1980 - 2361/36 md; Değişik : 26/12/1993 - 3946/12 md.)** Maliye Bakanlığınca teklif edilen ve Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan iş grupları, sektörler, il ve ilçeler, büyükşehir belediyeleri dahil olmak üzere il ve ilçelerin belediye sınırları (mücavir alanlar

(1) Bu maddede yer alan 22/7/1998 tarihli ve 4369 sayılı Kanunun 33 üncü maddesiyle getirilen tutarlar aynen bırakılmış, daha sonra 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktarlar metne parantez içinde siyah puntıyla işlenmiş olup, ayrıca maddenin uygulamasına ilişkin olarak aynı Tebliğe ve daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

(2) Bu madde başlığında ve birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen "götürü" ibaresi 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile "basit" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Tekele tabi maddelerle, damga pulu, milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi" ibaresi, "Milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(4) Bu fıkra da yer alan hadlerle ilgili olarak, 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliğine bakınız.

dahil) belediyelerin nüfusları,yörelere itibariyle veya sabit bir işyerinde faaliyette bulunup bulunulmadığına göre gerçek usulde vergilendirilmesi gerekli görülenler. ⁽¹⁾

İKİNCİ BÖLÜM

Zirai Kazanç

Zirai kazanç, zirai faaliyet, zirai işletme, çiftçi ve mahsulün tarifi:

Madde 52 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/21 md.)

Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır.

Zirai faaliyeti arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder.

Bazı nebat ve hayvan nevilerinde istihsalin doğrudan doğruya arazi üzerinde yapılmaması zirai faaliyetin mahiyetini değiştirmez.

Aşım yaptırmak maksadiyle erkek damızlık beslenmesi, çiftçiye ait her türlü ziraat makina ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai istihsal işlerinde çalıştırılması da zirai faaliyetlerden sayılır.

Mahsullerin değerlendirilmeleri maksadiyle ve zirai istihsale müteferri olarak işlenmesi de zirai faaliyete girer. Ancak, bu ameliye, aynı teşebbüsün cüzünü teşkil eden bir işletmede vukua geliyorsa, bu ameliyenin zirai faaliyet sayılabilmesi için işletmenin sinai bir müessese ehemmiyet ve genişliğinde olmaması ve faaliyetini, cüz'ün teşkil ettiği teşebbüsün mahsullerine hasretmesi şarttır.

(1) Bu bentte sözü edilen, gerçek usulde vergilendirilmesi 1/5/1995 tarihinden geçerli olmak üzere gerekli görülenlerle ilgili olarak, 1/4/1995 tarih ve 22245 sayılı R.G.'de yayımlanan 12/1/1995 tarih ve 95/6430 sayılı Kararname ile bu Kararnamede değişiklik yapan ve 2/12/2000 -24248 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7/11/2000 tarih ve 2000/1591 sayılı Kararnameye bakınız.

Satışların dükkan ve mağaza açılarak yapılması halinde, mahsullerin dükkan ve mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhalar zirai faaliyet sahasında kalır. Çiftçiler tarafından doğrudan doğruya zirai faaliyetleri ile ilgili alım satım işlerinin tedviri için açılan yazlıhaneler, faaliyetleri bu mevzuatın munhasır kalmak şartıyla dükkan ve mağaza sayılmaz.

Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (adi şirketler dahil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar, çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde istihsal olunan maddelere de mahsul denir.

Kollektif şirketlerle adi veya eshamlı komandit şirketler zirai faaliyetle iştigal etseler dahi çiftçi sayılmazlar. Zirai faaliyetle iştigal eden kollektif şirketlerin ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortaklarının şirket karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir.

Bir çiftçiye veya ortaklığa ait olup aynı köy sınırları içinde veya birbirine bitişik arazi üzerinde bulunan yahut istihsal şartlarına göre birbirine bağımlılık ve beraberlik arz eden işletmeler tek işletme sayılır.

Zirai kazançta vergileme

Madde 53 – (Değişik: 22/7/1998 - 4369/34 md.)

Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tesbit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler. **(Ek cümle: 30/7/2003-4962/6 md.)** Ancak, çiftçiye ait olmakla beraber zirai işletmeye dahil edilmeyen biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araç veya on yaşına kadar ikiden fazla traktörün işletilmesinden elde edilen gelirler ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilir.

Bu hükmün tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklık halindeki işletmelerde işletme büyüklüğü toplu olarak nazara alınır. Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmez. 52 nci maddede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplanmak suretiyle nazara alınır. Birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerinin tesbitinde ortaklık payları toplamı esas alınır.

54 üncü maddede yazılı ziraat gruplarının bir kaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri, bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanlar gerçek usulde vergilendirilir.

Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı bu ölçüyü aşan çiftçiler gerçek usulde vergilendirilir. Payları toplamı ölçülerini aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilirler. Yarıcılık ortaklık sayılır.

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilirler. 54 üncü maddede yazılı ölçülerini aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler.

Vergi usul kanunu hükümlerine göre belge alma, verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan (...) ⁽¹⁾ çiftçiler, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi ayni ve nakdi destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir.

İşletme büyüklüğü ölçüleri

Madde 54 – (Değişik: 22/7/1998 - 4369/35 md.)

Zirai kazancın gerçek usulde tesbiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak ölçüler şunlardır;

A) Arazi üzerinde yapılan faaliyetlerde

1 inci grup: Hububat ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı; taban arazide 600, (900) kıraç arazide 1200 (1700) dönüm;

(1) Bu arada bulunan “ve Ziraat Odasından, bulunmayan yerlerde Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerinden çiftçi belgesini almayan” ibaresi, 15/5/2007 tarihli ve 5661 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

- 2 nci grup: Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 (1000) dönüm;
- 3 üncü grup: Ayçiçeği ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 600 (950) dönüm;
- 4 üncü grup: Pamuk ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 (400) dönüm;
- 5 inci grup: Çeltik ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 (300) dönüm;
- 6 ncı grup: Pancar ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 (300) dönüm;
- 7 nci grup: Patates, soğan, sarımsak ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 (200) dönüm;
- 8 inci grup: Çay ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 (150) dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç);
- 9 uncu grup: Tütün ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 (200) dönüm;
- 10 uncu grup: Sebze ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 (200) dönüm;
- 11 inci grup: Sera ve çiçekçilik ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 8 (8) dönüm;
- 12 nci grup: Kavun ve karpuz ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 (300) dönüm;
- 13 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 250 (250) dönüm;
- 14 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 250 (250) dönüm;
- 15 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 1500 (2500) ağaç;
- 16 ncı grup: Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 2500 (4500) ağaç;
- 17 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 1250 (1500) ağaç;
- 18 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 1000 (2000) ağaç;
- 19 uncu grup: Muz ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 20 (30) dönüm;
- 20 ncı grup: Meyve verebilecek hale gelmiş kayısıda 1000 (2000) ağaç;
- 21 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftali de 1000 (2000) ağaç;
- 22 ncı grup: Diğer meyve ürün ziraatında ekili arazinin yüzölçümü toplamı 1000 dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç); (1)
- 23 üncü grup: Büyükbaş hayvan sayısı 150 (150) adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç);
- 24 üncü grup: Küçükbaş hayvan sayısı 500 (750) adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç);
- B) Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığında:
- 1 inci grup: Deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliği;
- a) Denizlerdeki sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (ağ kafes vb.) 500 (750) m²,
- b) İç su balıkları yetiştiriciliğinde sınırları belirlenebilen havuz (beton, toprak vb), göl, gölet ve baraj gölleri gibi üretim alanlarında 600 (900) m²,
- 2 nci grup: D enizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu 20 (20) metre;
- 3 üncü grup: Arıcılık ziraatında kovan sayısı 500 (500) adet;
- 4 üncü grup: İpek böcekçiliği ziraatında kutu sayısı 500 (500) adet;
- Bakanlar Kurulu, Zirai Kazançlar, Merkez Komisyonunun teklifi üzerine, bu ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için yıllık olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre beş katına kadar artırmaya veya kanuni haddenden az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

(1) Bu grupta 26/11/1998 tarih ve 98/12095 sayılı Kararname ile yapılan değişiklikle "yer fıstığı 350 dönüm" ibaresi getirilmiştir. (Bkz.R.G. 11/12/1998-23550)

Yukarıda (A) bendinde zikredilen meyveli ve meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı ile (B) bendinde işletme büyüklüğü gösterilmeyen zirai faaliyetlerde işletme büyüklüğü ölçüsü Tarım, Orman ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken tespit olunur. ⁽¹⁾

Kazancın zirai işletme hesabı esasına göre tespiti:

Madde 55 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/39 md.)

Zirai işletme hesabı esasına göre zirai kazanç, hesap dönemi içinde para ile tahsil edilen veya alacak olarak tahakkuk eden hasılat ile, ödenen veya borçlanılan giderler arasındaki müspet farktır.

(Ek: 1/5/1981 - 2454/11 md.) Zirai kazancın işletme hesabı esasına göre tespitinde; hesap dönemi başındaki mahsullerin değeri giderlere, hesap dönemi sonundaki mahsullerin değeri ise hasılatla ilave olunur.

Zirai işletme hesabı esasına göre hasılat:

Madde 56 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/25 md.)

Zirai işletme hesabı esasına göre hasılat aşağıda yazılı unsurlardan terekküp eder:

1. Evvelki yıllardan devredilenler de dahil olmak üzere istihsal olunan, satın alınan veya sair suretlerle elde edilen her türlü zirai mahsullerin satış bedelleri (Primler, rıstrunlar ve benzerleri dahil);
2. Ziraat makina ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai istihsal işlerinde çalıştırılması mukabilinde alınan bedeller;
3. Gider yazılan değerlerin satılması halinde bunların satış bedelleri;
4. Mahsullerin idrakinden evvel veya sonra hasara uğramalarından dolayı alınan sigorta tazminatları;

(1) Bu maddeye Kanunla getirilmiş olan miktarlar aynen bırakılmış, 11/12/1998 tarih ve 23550 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 26/11/1998 tarih ve 98/12095 sayılı Kararname ile değiştirilen ve 1/1/1999 tarihinden geçerli olmak üzere tespit edilen miktarlar ise, metne parantez içinde siyah punto ile işlenmiştir.

5. Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (Zirai istihsalde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan hasılat.

Zirai mahsullerin, istihsal vasıtaları ile zat, aile veya işletme ihtiyaçlarında kullanılmak üzere istihlak maddeleri ile değiştirilmesi halinde verilen mahsulün emsal bedeli hasılat sayılır.

(Değişik: 24/12/1980 - 2361/40 md.) Ziraat makine ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai işlerinde çalıştırılması karşılığında herhangi bir istihlak maddesi veya istihsal vasıtası alınması halinde alınan madde veya vasıtaların emsal bedeli hasılat sayılır.

İşletmede istihsal edilip de tohum, yem ve sair suretlerle işletmede kullanılan zirai mahsullerin emsal bedeli hasılat sayılır; bu hasılatın sene sonunda bir kalemde yazılması caizdir.

(Son fıkra mülga: 24/12/1980 - 2361/40 md.)

Zirai işletme hesabı esasında giderler:

Madde 57 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/26 md.)

Tediye edilen veya borçlanılan meblağları ihtiva eden giderler aşağıda yazılı unsurlardan terekküp eder.

1. İşletme ile ilgili olarak tohum, gübre, fide, yem, ilaç ve benzeri maddelerin tedariki için yapılan giderler;

2. Satılmak üzere satın alınan hayvanların, zirai mahsullerin ve diğer maddelerin bedelleri;

3. İşletmelerde çalıştırılanlara ücret, prim ve sair namlarla hizmet mukabili yapılan ödemeler;

4. İşçilerin işe, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri;

5. Zirai tesisat, makina, aletler ve taşıtların çalıştırılması ve bakımı için yapılan giderler (Yakıt, yağ, elektrik, yedek parça vesaire) ve tamir giderleri;

6. **(Değişik: 24/12/1980 - 2361/41 md.)** Vergi Usul Kanununa göre ayrılan amortismanlar;

7. Kira ve ücret mukabili kullanılan istihsal vasıtaları için yapılan ödemeler;

8. Zirai kazancın elde edilmesi ve idamesi için yapılan genel giderler;

a) İşletme için alınan ve işletme için harcanan borç paraların faizleri;

b) İşletme ile ilgili olmak şartı ile ödenen ayni vergi, resim ve harclar;

c) İşletme ile ilgili ve yapılan işin önemi ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadının gerektirdiği süreye maksur olmak üzere);

d) İşletme ile ilgili olarak ödenen kira bedelleri;

e) Genel mahiyetteki sair giderler;

9. İşletme ile ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar;

10. Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (Zirai istihsalde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan zararlar;

11. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/52 md.)** İşletmeye dahil olup, aynı zamanda zati veya ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan taşıtların amortismanlarının tamamı ile giderlerinin yarısı.

(Ek: 24/12/1980-2361/41 md.) Gerçek usule geçen çiftçilerin "önceki yıllardan devreden ürünleri Vergi Usul Kanununun 45 inci maddesinde belirtilen ortalama maliyet bedeli esasına göre değerlendirilerek gider yazılır.⁽¹⁾

(Ek fıkra: 25/5/1995 - 4108/21 md.; Mülga: 17/12/2003-5024/9 md.)

Hasılattan indirilemeyecek giderler:

Madde 58 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/27 md.)

41 inci maddede yazılı giderler hasılattan indirilemez. (İşletmede istihsal olunan mahsullerden teşebbüs sahibi ile eşi ve velayet altındaki çocukları tarafından istihlak edilenler hariç.)

Kazancın bilanço esasına göre tesbiti:

Madde 59 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/28 md.)

(Birinci fıkra mülga: 24/12/1980 - 2361/42 md.)

Çiftçiler, diledikleri takdirde, işletme hesabı yerine bilanço esasına tabi tutulmalarını isteyebilirler.⁽²⁾

Yazı ile yapılacak talep, mütaakıp vergilendirme dönemi başından, yeni işe başlıyanlarda ise işe başlama tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Bu suretle bilanço esasını kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Zirai kazancın bilanço esasına göre tesbitinde, 56, 57 ve 58 inci maddeler hükmü de gözönünde tutularak, ticari kazancın bu husustaki hükümleri uygulanır.

Götürü gider usulünden gerçek kazanç esasına veya bu usulden diğerine intikal:

Madde 60 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücretler

Ücretin tarifi:

Madde 61 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/43 md.)

Ücret, işverene tabi belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

Bu kanunun uygulanmasında, aşağıda yazılı ödemeler de ücret sayılır.

1. 23 üncü maddenin 11 numaralı bendine göre istisna dışında kalan emeklilik, maluliyet, dul ve yetim aylıkları;

2. Evvelce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan diğer menfaatler;

(1) Bu fıkra da yeralan, "Muafiyetten veya götürü gider usulünden gerçek usule geçen çiftçilerin..." ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkra da yeralan, "...işletme hesabı veya götürü gider usulleri yerine..." ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

3. Türkiye Büyük Millet Meclisi, İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile özel kanunlarına veya idari kararlara göre kurulan daimi veya geçici bütün komisyonların üyelerine ve yukarıda sayılanlara benzeyen diğer kimselere bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;

4. Yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle tasfiye memurlarına bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;

5. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/53 md.)** Bilirkişilere, resmi arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;

6. Sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler.

İş verenin tarifi:

Madde 62 – İş verenler, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dahilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişilerdir.

(Değişik: 24/12/1980 - 2361/44 md.) 61 inci maddenin 1 ila 6 numaralı bentlerinde yazılı ödemeleri yapanlar bu kanunda yazılı ödevleri yerine getirmek bakımından işveren hükmündedir.

Gerçek ücretler:

Madde 63 – Ücretin gerçek safi değeri iş veren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından aşağıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.

1. **(Ek: 24/12/1980 - 2361/45 md.)** 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 190 ncı maddesi uyarınca yapılan kesintilerle, Ordu Yardımlaşma Kurumu ve benzeri kamu kurumları için yapılan kanuni kesintiler, (1)

2. **(Değişik : 28/6/2001 - 4697/4 md.)** Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklara ödenen aidat ve primler;

3. **(Değişik : 28/6/2001 - 4697/4 md.)** Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları,

İndirim konusu yapılacak prim, aidat ve katkıların toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 10’unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerde, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 5’ini) ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı % 20 oranına kadar (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için % 10 oranına kadar) artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.

4. **(Ek: 4/12/1985 - 3239/54 md.)** Çalışanlar tarafından ilgili kanunlarına göre, sendikalara ödenen aidatlar (Şu kadar ki, aidatın ödendiğinin tevsik edilmesi şarttır.),⁽²⁾

5. **(Mülga: 9/4/2003 - 4842/37 md.)**

(1) Bu bendin 31/12/1960 tarih ve 193 sayılı Kanunla getirilmiş olan hükmü, 28/12/1967 tarih ve 980 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış, bilahare 24/12/1980 tarih ve 2361 sayılı Kanunun 45 inci maddesi ile yukarıda metne alınan hüküm bir Numaralı bent olarak eklenmiştir.

(2) 21/3/2006 tarihli ve 5473 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle bu bentte yer alan "Sendikalar Kanunu hükümlerine göre" ibaresi "Çalışanlar tarafından ilgili kanunlarına göre" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ücretin gerçek değerinin tayininde, Gelir Vergisi gibi şahsi vergiler ücretten indirilmez.

Yabancı parasiyle ödenen ücretler ödeme gününün borsa rayiciyle Türk parasına çevrilir.

Hizmet erbabına verilen ayınlar, verildiği gün ve yerdeki ortalama perakende fiyatlarına göre; konut tedariki ve sair suretle sağlanan menfaatler, konutun emsal kirasına veya menfaatin emsal bedeline göre değerlendirilir.

Diğer ücretler ⁽¹⁾

Madde 64 – (Değişik cümle: 26/12/1993 - 3946/14 md.) Aşağıda yazılı hizmet erbabının safi ücretleri takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının %25'idir. ⁽²⁾

1. Kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı (...) ⁽¹⁾ yanında çalışanlar.

2. Özel hizmetlerde çalışan şoförler;

3. Özel inşaat sahiplerinin ücretle çalıştırdığı inşaat işçileri;

4. **(Değişik:19/2/1963-202/30 md.)** Gayrimenkul sermaye iradı sahibi yanında çalışanlar;

5. Gerçek ücretlerinin tesbitine imkan olmaması sebebiyle, Danıştayın müspet mütalaasıyla, Maliye Bakanlığınca bu kapsama alınanlar (...) ⁽¹⁾

(Ek: 26/12/1993 - 3946/14 md.; Değişik: 22/7/1998 - 4369/81 md.) Diğer ücretler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bunlar beyannameye ithal edilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Serbest Meslek Kazançları

Serbest meslek kazancının tarifi:

Madde 65 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/31 md.)

Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin iş verene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler ile kollektif, adi komandit ve adi şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar da, serbest meslek kazancıdır.

(1) 64 üncü maddesinin başlığında yer alan "Götürü usul:" ibaresi "Diğer ücretler:", birinci fıkrasında yer alan "...Maliye Bakanlığınca tanzim edilecek cetvellerde belirtilen iş nevelerine göre götürü olarak tespit edilir." ibaresi "...takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarıdır.", 1 numaralı bendinde yer alan "...götürü usulde tespit edilen ticaret, sanat ve serbest meslek erbabı..." ibaresi "...basit usulde tespit edilen ticaret erbabı...", 5 numaralı bendinde geçen "...Maliye Bakanlığınca götürü ücret usulüne alınanlar. "ibaresi" ...Maliye Bakanlığınca bu kapsama alınanlar.", diğer maddelerde (madde başlıkları dahil) geçen "götürü ücret" ibareleri "diğer ücret", şeklinde 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkra da yar alan "...asgari ücretin yıllık brüt tutarıdır." ibaresi, 11/8/1999 tarih ve 4444 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle "...asgari ücretin yıllık brüt tutarının % 25'idir." şeklinde değiştirilmiş ve metne eklenmiştir.

Serbest meslek erbabı:

Madde 66 – Serbest meslek faaliyetini mütat meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez.

Bu maddenin uygulanmasında:

1. Gümrük Komisyoncuları, bilümm borsa ajan ve acentaları, noterler, noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar;

2. Bizzat serbest, meslek erbabı tarifine girmemekle beraber serbest meslek erbabını bir araya getirerek teşkilat kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle veya sair suretlerle serbest meslek kazancından hisse alanlar.

3. Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif ve adi şirketlerde ortaklar, adi komandit şirketlerde komanditeler;

4. **(Ek: 22/7/1998 - 4369/36 md.,Değişik:9/4/2003-4842/6 md.)** Dava vekilleri, müşavirler, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticarî ve meslekî işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları;

5. Vergi Usul Kanununun 155 inci maddesinde belirtilen şartlardan en az ikisini taşıyan ebe, sünnetçi, sağlık memuru, arzuhalci, rehber gibi mesleki faaliyette bulunanlar (Şartlardan en az ikisini taşımayanlar ile köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5.000'i aşmayan yerlerde faaliyette bulunanların bu faaliyetlerine ilişkin kazançları gelir vergisinden muaftır);

Bu işleri dolayısıyla serbest meslek erbabı sayılırlar.

Serbest meslek kazancının tesbiti:

Madde 67 – Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlardan bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazanca ilave edilir.

(Ek: 24/12/1980 - 2361/46 md.) Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazanca eklenir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz.

(Değişik: 19/2/1963 - 202/32 md.) Serbest meslek erbabı, mesleki kazançlarını Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tuttukları "Serbest meslek kazanç defteri" ne istinaden tesbit ederler. (...) ⁽¹⁾

65 inci maddenin son fıkrasında yazılı şirketler de mesleki kazançlarını "Serbest meslek kazanç defteri" üzerinden tesbit ederler. Bu şirketlerin bilanço esasına göre tuttukları defterler serbest meslek kazancı defteri yerine geçer.

Serbest meslek erbabı için:

1 - Ittılâ hasıl etmeleri kaydıyla, namlarına, kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması;

(1) Parantez içinde yer alan "(69 uncu madde hükmü mahfuzdur)" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 Sayılı Kanunun 82 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

2 - Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir şahsa temlik (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz.) veya müşterisine olan borcu ile takası;

Tahsil hükmündedir.

Yabancı parasiyle yapılan ödemeler, ödeme gününün borsa rayici ile borsada, rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek kur üzerinden Türk parasına çevrilir.

(Ek: 19/2/1963 - 202/32 md.) Biletle girilen yerlerde faaliyette bulunan dar mükellefiyete tabi serbest meslek erbabı diledikleri takdirde, bilet bedelleri tutarından, bu bedellere dahil resimler düşüldükten sonra kalan miktarın yarısı safi kazanç sayılmak suretiyle vergilendirilirler.

Mesleki giderler:

Madde 68- (Değişik: 25/12/2003-5035/13 md.)

Serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasılatından indirilir:

1. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.).

2. Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müştemilatındaki iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (bu primlerin ve aidatın geri alınmamak üzere Türkiye'de kain sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla) ile 27 nci maddede yazılı giyim giderleri.

3. Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri (seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla).

4. Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar (amortismanı tâbi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde aynı Kanunun 328 inci maddesine göre hesaplanacak zararlar dahil).

5. Kiralanan veya envantere dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri.

6. Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller.

7. Mesleki faaliyetin ifası için ödenen mal ve hizmet alım bedelleri.

8. Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar.

9. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar.

10. Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve mukavelenameye göre ödenen tazminatlar.

Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar gider olarak indirilemez.

Götürü usul:

Madde 69 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

BEŞİNCİ BÖLÜM
Gayrimenkul Sermaye İradı

Gayrimenkul sermaye iradının tanımı:

Madde 70 – Aşağıda yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlar gayrimenkul sermaye iradıdır:

1. Arazi, bina (Döşeli olarak kiraya verilenlerde döşeme için alınan kira bedelleri dahildir.), maden suları, menba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatı;

2. Voli mahalleri ve dalyanlar;

3. Gayrimenkullerin, ayrı olarak kiraya verilen, mütemmim cüzileri ve teferruatı ile bilümm tesisatı, demirbaş eşyası ve döşemeleri;

4. Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar;

5. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/55 md.)** Arama, işletme ve imtiyaz hakları ve ruhsatları, ihtira beratı (İhtira beratının mucitleri veya kanuni mirasçıları tarafından kiralananmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır.), alameti farika, marka, ticaret unvanı, her türlü teknik resim, desen, model, plan ile sinema ve televizyon filmleri, ses ve görüntü bantları, sanayi ve ticaret ve bilim alanlarında elde edilmiş bir tecrübeye ait bilgilerle gizli bir formül veya bir imalat usulü üzerindeki kullanma hakkı veya kullanma imtiyazı gibi haklar (Bu hakların kullanılması için gerekli malzeme ve teçhizat bedelleri de gayrimenkul sermaye iradı sayılır.);

6. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/35 md.)** Telif hakları (Bu hakların, müellifleri veya bunların kanuni mirasçıları tarafından kiralananmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır.);

7. **(Değişik: 19/2/1963 - 202/35 md.)** Gemi ve gemi payları (Motorlu olup olmadıklarına ve tonilolarına bakılmaz) ile bilümm motorlu tahmil ve tahliye vasıtaları;

8. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/55 md.)** Motorlu nakil ve cer vasıtaları, her türlü motorlu araç, makine ve tesisat ile bunların eklentileri.

(Değişik: 4/12/1985 - 3239/55 md.) Yukarıda yazılı mallar ve haklar ticari veya zirai bir işletmeye dahil bulunduğu takdirde bunların iratları ticari veya zirai kazancın tespitine müteallik hükümlere göre hesaplanır.

(Değişik: 4/12/1985 - 3239/55 md.) Tüccarlara ait olsa dahi, işletmeye dahil bulunmayan gayrimenkullerle haklar hakkında bu bölümdeki hükümler uygulanır.

(Değişik: 24/12/1980 - 2361/49 md.) Vakfın gelirinden hizmet karşılığı olmayarak alınan hisseler ile zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin sadece üründen pay alan arazi sahiplerinin gelirleri bu kanunun uygulanmasında gayrimenkul sermaye iradı addolunur.

Safi irat:

Madde 71 – Gayrimenkul sermaye iradından safi irat, gayrisafi hasılatıran iradın sağlanması ve idamesi için yapılan giderler indirildikten sonra kalan müspet farktır.

Gayrisafi hasılat:

Madde 72 – Gayrimenkul sermaye iratlarında, gayrisafi hasılat, 70 inci maddede yazılı mal ve hakların kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde o yıla veya geçmiş yıllara ait olarak nakten veya aynen tahsil edilen kira bedellerinin tutarındır.

Ayin olarak tahsil edilen kiralar, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre emsal bedeli ile paraya çevrilir.

Kiracı tarafından gayrimenkulü genişletecek veya iktisadi değerini devamlı suretle artıracak şekilde gayrimenkule ilave edilen kıymetler, kira müddetinin hitamında bedelsiz (Kıymetlerin emsal bedelinden düşük değerle devri halinde, aradaki fark bedelsiz devir sayılır.) olarak kiralayana devrolunduğu takdirde, mezkûr kıymetler kiraliyan bakımından, bu tarihte aynen tahsil olunmuş addolunur.

Gelecek yıllara ait olup peşin tahsil olunan kiralar, ilgili bulundukları yılların hasılatı sayılır. Şu kadar ki, ölüm ve memleketi terk hallerinde mükellefiyetin kalktığı tarihi takibeden zamanlara ait olmak üzere peşin tahsil olunan kiralar, mükellefiyetin kalktığı dönemin hasılatı addolunur.

Gayrimenkul iradı sahipleri için,

1. İttıla hasıl etmeleri kaydıyla, namlarına, kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması;

2. Kira olarak doğan alacağın başka bir şahsa temliki (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz.) veya kiracısına olan borcu ile takası; tahsil hükmündedir.

Yabancı parasiyle yapılan ödemeler, ödeme gününün borsa rayici ile, borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek kur üzerinden Türk Parasına çevrilir.

Emsal kira bedeli esası:

Madde 73 – (Değişik birinci fıkra: 4/12/1985 - 3239/56 md.) Kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri emsal kira bedelinden düşük olamaz. Bedelsiz olarak başkalarının intifasına bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. Bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kirası, bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse Vergi Usul Kanununa göre belirlenen vergi değerinin % 5'idir. Diğer mal ve haklarda emsal kira bedeli, bu mal ve hakların maliyet bedelinin, bu bedel bilinmiyorsa, Vergi Usul Kanununun servetlerin değerlendirilmesi hakkındaki hükümlerine göre belli edilen değerlerinin % 10'udur.

Aşağıda yazılı hallerde emsal kira bedeli esası uygulanmaz:

1. Boş kalan gayrimenkullerin muhafazaları maksadiyle bedelsiz olarak başkalarının ikametine bırakılması;

2. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/56 md.)** Binaların mal sahiplerinin usul, fûru veya kardeşlerinin ikametine tahsis edilmesi (Usul, fûru veya kardeşlerden herbirinin ikametine birden fazla konut tahsis edilmiş ise bu konutların yalnız birisi hakkında emsal kira bedeli hesaplanmaz. Kardeşler evli ise eşlerden sadece biri için emsal kira bedeli hesaplanmaz.);

3. Mal sahibi ile birlikte akrabaların da aynı evde veya dairede ikamet etmesi;

4. **(Ek: 4/12/1985 - 3239/56 md.)** Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan kiralamalarda.

Giderler:

Madde 74 – (Değişik birinci fıkra: 24/12/1980 - 2361/51 md.) Safi iradın bulunması için, 21 inci maddeye göre istisna edilen gayrisafi hasıllata isabet edenler hariç olmak üzere gayrisafi hasıllattan aşağıda yazılı giderler indirilir.

1. Kiraya veren tarafından ödenen aydınlatma, ısıtma, su ve asansör giderleri;
2. Kiraya verilen malların idaresi için yapılan ve gayrimenkulün ehemmiyeti ile mütenasip olan idare giderleri;
3. Kiraya verilen mal ve haklara mütaallik sigorta giderleri;

4. **(Değişik: 22/7/1998 - 4369/38 md.)** Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren beş yıl süre ile iktisap bedelinin %5'i (İktisap bedelinin %5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasıllata uygulanır. Ancak, indirilmeyen kısım 88 inci maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı sayılmaz.),

5. **(Değişik: 24/12/1980 - 2361/51 md.)** Kiraya verilen mal ve haklar için ödenen vergi, resim, harç ve şerefiyelerle kiraya verenler tarafından ödenmiş olmak şartıyla belediyelere ödenen harcamalara iştirak payları;

6. Kiraya verilen mal ve haklar için ayrılan amortismanlar (Amortisman tabi değer, malüm ise maliyet bedeli, malüm değilse, bina ve arazi için vergi değeri, diğer mallar için Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesinin 3 üncü sırasına göre tesbit edilen emsal değeridir);

7. Kiraya verenin yaptığı onarım giderleri (Emlakin iktisadi değerini artıracak surette tevsi, tadili veya bunlara ilaveler yapılması için ihtiyar olunan giderler onarım gideri sayılmaz);

8. Kiraya verilen mal ve haklara ait bakım ve idame giderleri;

9. Kiraladıkları mal ve hakları kiraya verenlerin ödedikleri kiralara ve diğer gerçek giderler;

10. **(Değişik: 24/12/1980 - 2361/51 md.)** Sahibi bulundukları konutları kiraya verenlerin kira ile oturdukları konutun kira bedeli (kira indirimi gayri safi hasıllattan bu maddenin 1 ila 9 ve 11 numaralı bentlerinde yazılı giderler düşüldükten sonra, kalan miktar üzerinden yapılır; kiranın indirilemeyen kısmı 88 nci maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı sayılmaz);

11. **(Ek: 19/2/1963 - 202/37 md.)** Kiraya verilen mal ve haklarla ilgili olarak mukavelenameye, kanuna veya ilama istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar.

Gayrimenkul sermaye mahiyetindeki mal ve hakların kısmen kiraya verilmesi halinde, yukarıda yazılı giderlerden yalnız bu kısma isabet edenler hasıllattan indirilebilir.

(Değişik: 24/12/1980 - 2361/51 md.) Mükellefler (hakları kiraya verenler hariç) diledikleri takdirde yukarıda yazılı giderlere karşılık olmak üzere hasılatlarından % 25'ini götürü olarak indirebilirler. Götürü gider usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Bu madde hükmünün uygulanmasında para cezaları ve vergi cezaları hasıllattan gider olarak indirilemez.

ALTINCI BÖLÜM

Menkul Sermaye İradı

Tarifi: ⁽¹⁾

Madde 75 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/52 md.)

Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradidir.

(1) 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanun ile değişen bu madde; 1/1/1999 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceği için, metne işlenmemiştir.

Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır:

1. **(Değişik: 21/2/2007-5582/28 md.)** Her nevi hisse senetlerinin kâr payları (kurucu hisse senetleri ve diğer intifa hisse senetlerine verilen kâr payları ve pay sahiplerine hazırlık dönemi için faiz olarak veya başka adlarla yapılan her türlü ödemeler ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları ile konut finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen ipoteğe dayalı menkul kıymetlere ve varlık finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetlere ödenen faiz, kâr payı veya benzeri gelirler dahil.);

2. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/57 md.)** İştirak hisselerinden doğan kazançlar (Limited Şirket ortaklarının, iş ortaklıkları ortaklarının ve komanditerlerin kar payları ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar bu zümreye dahildir. Kooperatiflerin ortakları ile yaptıkları muamelelerden doğan karların ortaklara, kooperatifle yaptıkları muameleler nisbetinde tevzii, kazanç dağıtımı sayılmaz.)

(Ek paragraf: 28/3/2007-5615/4 md.) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesindeki şartların birlikte gerçekleşmesi halinde; Türkiye’de yerleşik gerçek kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak ayrı ayrı ya da birlikte sermayesinin, kâr payının veya oy kullanma hakkının en az % 50’sine sahip olmak suretiyle kontrol ettikleri yurt dışı iştiraklerinin kazançları dağıtılsın veya dağıtılmasın, iştirakin hesap döneminin kapandığı ayı içeren yıl itibarıyla dağıtılan kâr payı sayılır. Türkiye’de vergilendirilmiş kazancın iştirak tarafından sonradan dağıtılması durumunda, elde edilen kâr paylarının vergilendirilmiş kısmı bu tutardan indirilir.

Adi komandit şirketlerde komanditerlerin kar payları, şirket karının ilişkin bulunduğu takvim yılında elde edilmiş sayılır;

3. Kurumların idare meclisi Başkan ve üyelerine verilen kar payları;

4. **(Değişik: 9/4/2003-4842/7 md.)** Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısmı,

5. **(Değişik: 21/2/2007-5582/28 md.)** Her nevi tahvil (ipotek finansmanı kuruluşları ve konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen ipoteğe dayalı menkul kıymetler hariç ipotekli sermaye piyasası araçları, varlık teminatlı menkul kıymetler dahil) ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler ve varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler (Döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışları irat sayılmaz.);⁽¹⁾

6. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/57 md.)** Her nevi alacak faizleri (Adi, imtiyazlı, rehinli, senetli alacaklarla cari hesap alacaklarından doğan faizler ve kamu tüzelkişilerince borçlanılan ve senede bağlanmış olan meblağlar için ödenen faizler dahil.);

7. Mevduat faizleri (Bankalara, bankelere, tasarruf sandıklarına, tevdiat kabul eden diğer müesseselere yatırılan vadeli, vadesiz paralara ödenen faizler ile bunlar dışında kalan kişi ve kuruluşlardan devamlı olarak para toplama işi ile uğraşanların her ne şekilde ve ad altında olursa olsun toplanan paralara sağladıkları gelirler ve menfaatler de mevduat faizi sayılır.);

8. Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponlarının satışından elde edilen bedeller;

9. İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kar paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar;

10. Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri;

11. **(Mülga: 4/12/1985 - 3239/57 md.)**

12. **(Değişik: 4/12/1985 - 3239/57 md.)** Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları ile kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kar payları ve özel finans kurumlarının kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları.⁽²⁾

(1) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 80 inci maddesiyle bu bentte yer alan “ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden” ibaresi “Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler ve varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) Bu bentler için 4/12/1985 tarih ve 3239 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesine bakınız.

13. (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

14. (Ek: 26/12/1993 - 3946/16 md.) Menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler.⁽¹⁾

15. (Ek : 28/6/2001 - 4697/5 md.; Değişik: 13/6/2012-6327/6 md.) Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları.

16. (Ek: 13/6/2012-6327/6 md.) Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)

17. (Ek : 31/5/2012 - 6322/8 md.) Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler.⁽²⁾

Yukarıda yazılı iratlar, bunları sağlayan sermaye sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunduğu takdirde, ticari kazancın tespitinde nazara alınır.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/6 md.) Bu maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunur. Aynı fıkranın (16) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek bulunur.

Vergi Alacağı

Mükerrer Madde 75 – (Mülga: 9/4/2003-4842/37 md.)

İrat sayılmayan haller:

Madde 76 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/53 md.)

Menkul kıymetin kuponlu veya kuponsuz olarak satılması, iştirak hisselerinin devir ve temlik, menkul kıymetler ile iştirak hisselerinin tamamen veya kısmen itfa olunması karşılığında alınan paralarla itfa dolayısıyla verilen ikramiyeler menkul sermaye iradı sayılmaz.

(Ek: 22/7/1998 - 4369/40 md.; Mülga: 30/12/2004-5281/44 md.)

Madde 77 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/138 md.)

Safi irat:

Madde 78 – Safi iradın bulunması için menkul sermaye iradından aşağıdaki giderler indirilir:

1. Depo etme ve sigorta ücretleri gibi menkul kıymetlerin muhafazası için yapılan giderler;

(1) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle bu bentte yer alan “Bu maddenin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yer alan menkul” ibaresi “Menkul” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 4/7/2012 tarihli ve 6353 sayılı Kanunun 65 inci maddesiyle, bu bendin “16.” olan numarası “17.” olarak değiştirilmiştir.

2. Temettü hisseleri ile faizlerin tahsil giderleri (Şirket toplantılarına bizzat veya bilvekele iştirak gibi sermayenin idaresi için yapılan giderler irattan indirilmez);

3. Menkul kıymetler ve bunların iratları için ödenen her türlü vergi, resim ve harçlar (Gelir Vergisi irattan indirilmez).

Yabancı parası ile ödenen faiz ve temettüler:

Madde 79 – Menkul sermaye iratları, yabancı parası ile tahsil edildiği veya yabancı parası olarak kayıtlara intikal ettirildiği veya bu iratlara yabancı parası olarak tasarruf edildiği takdirde, mezkûr iratlar, tahsil edildikleri veya kayıtlara intikal ettirildikleri veya tasarruf olundukları günün borsa rayici üzerinden, borsada rayici yoksa, Maliye Bakanlığınca tayin olunacak kur üzerinden Türk Parasına çevrilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Kazanç ve İratlar

Gelire giren diğer kazanç ve iratlar:

Madde 80 – (Değişik: 7/1/2003 - 4783/3 md.)

Aşağıda yazılı olup geçen bölümlerin dışında kalan kazanç ve iratlar bu bölümdeki hükümlere göre vergiye tâbi gelire dahildir :

1. Değer artışı kazançları,
2. Arızî kazançlar.

Değer artışı kazançları:

Mükerrer Madde 80 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.; Yeniden düzenleme: 7/1/2003 - 4783/4 md.)

Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

1. **(Değişik: 30/12/2004-5281/27 md.)** İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar.
2. 70 inci maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı hakların (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
3. Telif haklarının ve ihtira beratlarının müellifleri, mucitleri ve bunların kanunî mirasçıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
4. Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
5. Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
6. İktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70 inci maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde yazılı mal (gerçek usulde vergiye tâbi çiftçilerin ziraî istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar (Kooperatiflerin ortaklarına bu sıfatları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkulleri tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır.).⁽¹⁾

Bu maddede geçen “elden çıkarma” deyimini, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

(Değişik üçüncü fıkra: 30/12/2004-5281/27 md.) Bir takvim yılında elde edilen değer artışı kazancının, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlananlar hariç, 6.000 **(8.800 TL)** Yeni Türk Lirası gelir vergisinden müstesnadır. ⁽²⁾

Faaliyetine devam eden ticarî bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticarî işletmeye dahil amortismanına tâbi iktisadî kıymetlerle birinci fıkra yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticarî kazanç sayılır ve bunlara ticarî kazanç hakkındaki hükümler uygulanır.

(1) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu bentte yer alan “dört yıl içinde” ibaresi “beş yıl içinde” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) Bu fıkra 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunla getirilen istisna tutarı aynen bırakılmış, daha sonra 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntoyla işlenmiştir.

Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları

Madde 81– (Değişik: 7/1/2003 - 4783/3 md.)

Aşağıdaki yazılı hallerde değer artışı kazancı hesaplanmaz ve vergilendirilmez :

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanunî mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadî kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması.
2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devir alan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).
3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin (2) numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nev'i değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).

Safi değer artışı:

Mükerrer Madde 81 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.; Yeniden düzenleme: 7/1/2003 - 4783/3 md.)

Değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hâsılâtın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerleme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel, kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde ise son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır.

İşletmeye dahil amortismanla tâbi iktisadî kıymetlerin elden çıkarılması halinde, iktisadî kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde Vergi Usul Kanununun 266 ncı maddesinde yazılı itibari değer iktisap bedeli olarak kabul edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdî veya aynî sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan değer artışı kazançlarının hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarından ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım satımıyla devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticarî kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet veya hisselerin iktisap tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir. **(Ek cümle: 30/12/2004-5281/28 md.)** Şu kadar ki, bu endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının % 10 veya üzerinde olması şarttır.

*Arızı kazançlar***Madde 82– (Değişik: 7/1/2003 - 4783/7 md.)**

Vergiye tâbi arızı kazançlar şunlardır :

1. Arızı olarak ticarî muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavassuttan elde edilen kazançlar.
 2. Ticarî veya zirai bir işletmenin faaliyeti ile serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlamamış olan böyle bir faaliyete hiç girilmemesi, ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen hâsılat.

3. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık hakkının devri karşılığında alınan tazminatlar ile peştemallıklar (kiracıya ait tesisat ve malların tahliye ve devri sırasında kiralayan veya yeni kiracıya devrinde doğan kazançlar dahil).

4. Arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat.

5. Gerçek usulde vergiye tâbi mükelleflerin terk ettikleri işleri ile ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil).

6. Dar mükellefiyete tâbi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar.

Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticarî, zirai veya meslekî bir faaliyete hiç girilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının on milyar **(20.000 TL)** liralık kısmı gelir vergisinden müstesnadır. ⁽¹⁾

Bu maddede geçen “hâsılat” deyimini alınan para ve ayınlarla diğer suretlerle elde edilen ve para ile temsil edilebilen menfaatleri ifade eder.

Arızı kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit olunur:

1. Bu maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yazılı işlerde satış bedelinden maliyet bedeli ve satış dolayısıyla yapılan giderler indirilir.

2. Bu maddenin birinci fıkrasının (2), (3), (4) ve (5) numaralı bentlerinde yazılı işlerde elde edilen hâsılatın tevsik edilmek kaydıyla yapılan giderler indirilir.

3. Bu maddenin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yazılı işlerde, 45 inci madde hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM*Verginin Tarhı***BİRİNCİ BÖLÜM***Beyan Esası**Beyan esası:*

Madde 83 – Hilafına hüküm olmadıkça, Gelir Vergisi mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur.

Beyanname çeşitleri:

Madde 84 – Gelir Vergisi beyanları:

1. Yıllık;
 2. Muhtasar;
 3. Münferit;
- Beyanname ile yapılır.

(1) Bu fıkra yer alan arızı kazançlara ilişkin istisna tutarı, 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntıyla işlenmiştir. Daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki “ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ”ne bakınız.

1. Yıllık beyanname, muhtelif kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve iratların bir araya getirilip toplanmasına ve bu suretle hesaplanan gelirin vergi dairesine bildirilmesine mahsustur.

Gelirin takvim yılının belli bir dönemine taallük etmesi, beyannamenin yıllık vasfını değiştirmez.

2. Muhtasar beyanname, iş verenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kimseler tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesine mahsustur.

3. Münfereit beyanname, dar mükellefiyete tabi olanların yıllık beyanname ile bildirmeye mecbur olmadıkları kazanç ve iratlardan, vergisi tevkif suretiyle alınmamış olanların bildirilmesine mahsustur.

İKİNCİ BÖLÜM

Gelirin Toplanması ve Yıllık Beyanname

Gelirin toplanması ve beyan

Madde 85 – (Değişik: 22/7/1998 - 4369/44 md.)

Mükellefler 2 nci maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettikleri kazanç ve iratları için bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname verirler. Bu Kanuna göre beyanı gereken gelirlerin yıllık beyannamede toplanması zorunludur.

Tacirlerle çiftçiler ve serbest meslek erbabı ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile, yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye dönemlerine şamil olmak üzere kolektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır.

Yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlar:

1. Mükellefin bunları Türkiye'de hesaplarına intikal ettirdiği yılda;
2. Türkiye'de hesaplara intikal ettirilmemesinin mükellefin iradesi dışındaki sebeplerden ileri geldiği tevsik olunan hallerde, mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda;

Elde edilmiş sayılır.

Toplama yapılmayan haller:

Madde 86- (Değişik: 9/4/2003-4842/9 md.)

Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

1. Tam mükellefiyette;
 - a) Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar, bu Kanunun 75 inci maddesinin (15) ve (16) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı,⁽¹⁾
 - b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),
 - c) Vergiye tâbi gelir toplamının [(a) ve (b) bentlerinde belirtilenler hariç] 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması koşuluyla, Türkiye'de tevkifata tâbi tutulmuş olan; birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratları,

(1) Bu alt bendin parantez içi hükmü, “(birden fazla işverenden ücret almakla beraber ücret dışındaki gelirleri için beyanname vermek zorunda olmayan ve birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil)” iken 30/7/2003 tarihli ve 4962 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu alt bentte yer alan “(15) numaralı bendinde” ibaresi “(15) ve (16) numaralı bentlerinde” şeklinde değiştirilmiştir.

d) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 600 milyon lirayı **(1.290 TL)** aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.⁽¹⁾

2. Dar mükellefiyette, tamamı Türkiye'de tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan; ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlar.

İhtiyari toplama ve beyan:

Madde 87 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Zararların karlara takas ve mahsubu:

Madde 88 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/63 md.)

Gelirin (...) ⁽²⁾ toplanmasında gelir kaynaklarının bir kısmından hasıl olan zararlar (80 inci maddede yazılı diğer kazanç ve iratlardan (...) ⁽³⁾ doğanlar hariç) diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilir.

(Değişik: 31/12/1981 - 2574/19 md.) Bu mahsup neticesinde kapatılmayan zarar kısmı, müteakip yılların gelirinden indirilir. Arka arkaya beş yıl içinde mahsup edilmeyen zarar bakiyesi müteakip yıllara naklolunamaz.

Menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında, gider fazlalığından doğanlar hariç, sermayede vukua gelen eksilmeler zarar addolunmaz.

(Ek fıkralar: 12/6/1987 - 3380/4 md.):

Tam mükellefiyette yurt dışı faaliyetlerden doğan zararlar, faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının (zarar dahil) her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde mahsup edilebilecektir. Denetim kuruluşlarınca hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve kar-zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili mali makamlarca onaylanması zorunludur. Faaliyette bulunulan ülkede denetim kuruluşu olmaması halinde, her yıla ait vergi beyannamesinin, o ülke yetkili makamlarından alınan birer örneğinin mahallindeki Türk elçilik ve konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı mahiyetteki temsilcilerine onaylatılarak, aslının ve tercüme edilmiş bir örneğinin ilgili vergi dairesine ibrazı yeterlidir.

Türkiye'de mahsup edilen yurt dışı zararın, ilgili ülkede de mahsup edilmesi halinde, Türkiye'deki beyannameye dahil edilecek yurt dışı kazanç, mahsuptan önceki tutar olacaktır.

Türkiye'de Gelir Vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazanç ve iratlardan mahsup edilmez.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

(1) Bu bende Kanun ile getirilen miktar aynen bırakılmış, daha sonra 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktar metne parantez içinde siyah puntıyla işlenmiştir. Daha önce yapılan değişiklikler için, Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

(2) Bu maddenin parantez içi hükmü olan "Aile reisi beyanlarında eş ve çocukların geliri dahil" ibaresi 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup, metinden çıkarılmıştır.

(3) Parantez içinde yer alan "... 54 maddeye göre hesaplanan gider fazlalığından doğanlar dahil, mükerrer 80 inci maddede yazılı değer artışı kazançlarından..." ibaresi; 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Diğer indirimler⁽¹⁾⁽²⁾

Madde 89- (Değişik:16/7/2004-5228/28 md.)

Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

1. Beyan edilen gelirin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir).

Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları bir katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgarî ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.

2. Beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları (mükerrer 121 inci madde çerçevesinde eğitim ve sağlık harcamaları nedeniyle vergi indiriminden yararlanan ücretliler, aynı harcamalarını bu hükümden yararlanarak matrahlarından indiremezler).⁽²⁾

3. Serbest meslek faaliyetinde bulunan veya basit usulde vergilendirilen özürllülerin beyan edilen gelirlerine, 31 inci maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu özürllü kişi bulunan serbest meslek erbabı ile hizmet erbabı (tevkifat matrahı dahil) da yararlanır.).

4. Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yıllık toplamı beyan edilecek gelirin % 5'ini (kalkınmada öncelikli yöreler için % 10'unu) aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar.

5. Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi ile mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi olarak yaptırılacak ibadethaneler ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetiminde yaygın din eğitimi verilen tesislerin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamı.⁽³⁾

6. Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedelinin tamamı.⁽²⁾

7. Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve bilimsel araştırma faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan ya da Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen;

a) Kültür ve sanat faaliyetlerine ilişkin ticari olmayan ulusal veya uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesine,

b) Ülkemizin uygarlık birikiminin kültürü, sanatı, tarihi, edebiyatı, mimarisi ve somut olmayan kültürel mirası ile ilgili veya ülke tanıtımına yönelik kitap, katalog, broşür, film, kaset, CD ve DVD gibi manyetik, elektronik ve bilişim teknolojisi yoluyla üretilenler de dahil olmak üzere görsel, işitsel veya basılı materyallerin hazırlanması, bunlarla ilgili derleme ve araştırmaların yayınlanması, yurt içinde ve yurt dışında dağıtımı ve tanıtımının sağlanmasına,

c) Yazma ve nadir eserlerin korunması ve elektronik ortama aktarılması ile bu eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılmasına,

d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı, yaşıatılması, rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri yapılması ve nakil işlerine,

e) Kurtarma kazıları, bilimsel kazı çalışmaları ve yüzey araştırmalarına,

f) Yurt dışındaki taşınmaz Türk kültür varlıklarının yerinde korunması veya ülkemize ait kültür varlıklarının Türkiye'ye getirilmesi çalışmalarına,

g) Kültür envanterinin oluşturulması çalışmalarına,

h) 2863 sayılı Kanun kapsamındaki taşınır kültür varlıkları ile güzel sanatlar, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki ürün ve eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığınca koleksiyonuna kazandırılması ve güvenliklerinin sağlanmasına,

i) Somut olmayan kültürel miras, güzel sanatlar, sinema, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda araştırma, eğitim veya uygulama merkezleri, atölye, stüdyo ve film platosu kurulması, bakım ve onarımı, her türlü araç ve teçhizatın tedariki ile film yapımına,

(1) Bu madde başlığı "Sigorta primi, teberru ve diğer indirimler : " iken, 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesiyle, (2) numaralı bentde yer alan "gelirin %5'ini aşmaması" ibaresi, "gelirin %10'unu aşmaması"; (6) numaralı bentde yer alan "gıda maddelerinin" ibaresi, "gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, (5) numaralı bentde yer alan "rehabilitasyon merkezi" ibaresi "rehabilitasyon merkezi ile mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi olarak yaptırılacak ibadethaneler ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetiminde yaygın din eğitimi verilen tesislerin" şeklinde değiştirilmiştir.

j) Kütüphane, müze, sanat galerisi ve kültür merkezi ile sinema, tiyatro, opera, bale ve konser gibi kültürel ve sanatsal etkinliklerin sergilendiği tesislerin yapımı, onarımı veya modernizasyon çalışmalarına,

İlişkin harcamalar ile bu amaçla yapılan her türlü bağış ve yardımların % 100'ü (Bakanlar Kurulu, bölgeler ve faaliyet türleri itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye veya kanuni oranına kadar çıkarmaya yetkilidir).

8. 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si.

9. Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 100'ü oranında hesaplanacak "Ar-Ge indirimi".⁽¹⁾

10. (Ek: 22/12/2005-5436/14 md.) Bakanlar Kurulunca yardım kararı alınan doğal afetler dolayısıyla Başbakanlık aracılığıyla makbuz mukabili yapılan aynı veya nakdi bağışların tamamı.

11. (Ek: 16/6/2009-5904/3 md.) İktisadi işletmeleri hariç, Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı.⁽²⁾

12. (Ek: 31/5/2012-6322/9 md.) Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların beyan edilen gelirin %10'unu aşmayan kısmı.

13. (Ek: 31/5/2012-6322/9 md.) Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanılan mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi ve veri saklama hizmeti alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmeleri ile ilgili bakanlığın izni ve denetimine tabi olarak eğitim ve sağlık alanında faaliyet gösteren ve Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilere hizmet veren işletmelerin münhasıran bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazancın %50'si. Bu indirimden yararlanılabilmesi için fatura veya benzeri belgenin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi şarttır. Bu bentte yer alan oranı, hizmet alanları itibarıyla sifıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya Bakanlar Kurulu, bu bendin uygulamasına ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye ilgili bakanlıkların görüşünü almak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan giderlerden ve tamamen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanılmayan amortisman tabi iktisadi kıymetler için hesaplanan amortisman tutarlarından verilen paylar üzerinden Ar-Ge indirimi hesaplanmaz. Ar-Ge indiriminden yararlanılacak harcamaların kapsamı ile uygulamadan yararlanılabilmesi için gerekli belgeleri ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.

Matrahtan ve gelir unsurlarından indirilmiyecek giderler:

Madde 90 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/45 md.)

Gelir Vergisi ile diğer şahsi vergiler ve her ne şekilde olursa olsun vergi cezaları ve para cezaları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler Gelir Vergisinin matrahından ve gelir unsurlarından indirilmez.

(Ek: 3/12/1988 - 3505/12 md.) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri, vergi matrahından ve gelir unsurlarından indirilmez.

Madde 91 – (Değişik: 18/4/1984 - 2995/1 md.)

Yıllık beyannamelerin şekil, muhteva ve ekleri Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tayin ve tespit olunur. Mükellefler beyanlarını bu beyanname ile yapmaya veya bu beyannamelerde yazılı bilgilere mütenazır olarak bildirmeye mecburdurlar.

(1) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle; bu bentte yer alan "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında" ibaresi "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü oranında" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, (11) numaralı benide yer alan "Türkiye Kızılay Derneğine" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine" ibaresi eklenmiştir.

Yıllık beyannamenin verilmesi:

Madde 92 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/46 md.)

(Değişik birinci fıkra:9/4/2003-4842/11 md.) Bir takvim yılına ait beyanname izleyen yılın Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar, gelirin sadece basit usulde tespit edilen ticarî kazançlardan ibaret olması halinde izleyen yılın Şubat ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar, tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin, işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir.⁽¹⁾

Takvim yılı içinde memleketi terk edenlerin beyannameleri memleketi terke takaddüm eden 15 gün, ölüm halinde, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde verilir.

Aile reisi beyanı:

Madde 93 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergi Tevkifatı ve Muhtasar Beyanname

Vergi tevkifatı: ⁽²⁾

Madde 94 – (Değişik: 26/12/1993 - 3946/22 md.)

Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.

1. Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan edemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre,

2. Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere (...)⁽³⁾ serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

a) 18 inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden,

b) Diğerlerinden,

(1) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu fıkra da yer alan, "Mart ayının onbeşinci günü akşamına kadar," ibaresi "Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar," "Şubat ayının onbeşinci günü akşamına kadar," ibaresi "Şubat ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar," olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) Bu madde ile ilgili vergi tevkifatı için, Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ndeki Resmi Gazete'lere bakınız.

(3) Bu bentte yeralan "(69 uncu maddede yazılı olanlara ve noterlere)" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

3. 42 nci madde kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara (kurumlar dahil) ödenen istihkak bedellerinden,
4. Dar mükellefiyete tabi olanlara, telif ve patent haklarının satışı dolayısıyla yapılan ödemelerden,
5. a) 70 inci maddede yazılı mal ve hakların kiralınması karşılığı yapılan ödemelerden,
- b) Vakıflar (mazbut vakıflar hariç) ve derneklere ait gayrimenkullerin kiralınması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden,⁽¹⁾
- c) Kooperatiflere ait gayrimenkullerin kiralınması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden,
- d) **(Ek: 31/5/2012-6322/10 md.)** Yabancı devletlere, yabancı kamu idare ve kuruluşları ile uluslararası kuruluşlara ait diplomatik statüsü bulunmayan gayrimenkullerin kiralınması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden,
6. a) Dağıtılsın veya dağıtılmasın Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 4 numaralı bendinin;
- i) (a), (c) ve (d) bentlerinde yazılı kazançlardan,
- ii) (b) alt bendinde yazılı kazançlardan,
- b) **(Değişik:9/4/2003-4842/12 md.)** i) Tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve bu vergilerden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz.),
- ii) Tam mükellef kurumlar tarafından; dar mükellef gerçek kişilere, dar mükellef kurumlara (Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kâr payı elde edenler hariç) ve gelir ve kurumlar vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (Kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz.),
- iii) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iradının ana merkeze aktarılan tutarı üzerinden,
- c) **(Ek: 22/7/1998 - 4369/48 md.; Mülga: 25/12/2003-5035/49 md.)**
7. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil),⁽²⁾
- a) Devlet tahvil faizlerinden,
- b) Hazine bonusu faizlerinden,
- c) **(Değişik: 22/7/1998 - 4369/48 md.)** Toplu Konut İdaresi, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden,⁽³⁾
- d) Nama yazılı tahvil faizlerinden,
- e) Hamiline yazılı tahvil faizlerinden,
- f) **(Ek: 21/2/2007-5582/29 md.)** İpotek finansmanı kuruluşları ve konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen ipotekli sermaye piyasası araçlarından elde edilen kâr payı ve faiz gelirlerinden,
- g) Diğerlerinden,⁽⁴⁾

(1) Bu alt bendde yer alan, "Vakıflar" ibaresi, 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle "Vakıflar (mazbut vakıflar hariç)" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) Bu maddenin (7), (8), (9) ve (14) numaralı bentlerinde parantez içi hüküm olarak yer alan "Kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil" ibareleri 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle 1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(3) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle (7) numaralı bendin (c) alt bendinde yer alan "Kamu Ortaklığı İdaresi" ibaresi "28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri" şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 21/2/2007 tarihli ve 5582 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle (7) numaralı bende (e) alt bendinden sonra gelmek üzere (f) alt bent eklenmiş ve mevcut (f) alt bendi (g) alt bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

8. Mevduat faizlerinden (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil) ⁽¹⁾

a) Döviz tevdiat hesaplarına yürütülen faizler ile özel finans kurumlarınca döviz katılma hesaplarına ödenen kar paylarından,

b) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden,

c) Hamiline yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden,

d) Diğerlerinden,

9) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 12 numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil).⁽¹⁾

a) Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr paylarından,

b) Kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr paylarından,

c) Özel finans kurumlarınca kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr paylarından,

10. a) **(Değişik: 31/5/2012-6322/10 md.)** Başbayiler hariç olmak üzere, 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan şans oyunlarına ilişkin olarak; bilet, kupon ve benzerlerini satanlara, düzenlenen her türlü bahis ve şans oyunlarının oynatılmasına aracılık edenlere, diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden,

b) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden, ⁽³⁾

11. **(Değişik:25/5/1995 - 4108/23 md.)** Çiftçilerden satın alınan zirai mahsüller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsülleri için,

b) Diğer zirai mahsuller için,

c) Ziraai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için,

d) **(Ek: 28/6/2001-4697/8 md.)** Çiftçilere yapılan doğrudan gelir destekli ve alternatif ürün ödemeleri için,

12. PTT acenteliği yapanlara, bu faaliyetleri nedeniyle ödenen komisyon bedeli üzerinden,

(1) Parantez içi hüküm ile ilgili olarak (7) numaralı bendin dipnotuna bakınız.

(2) 12/8/1998 tarih ve 98/11601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile (R.G.: 6/9/1998-23455);

a) Baş bayiler hariç, Milli Piyango İdaresince çıkarılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce bu nitelikli biletleri satanlara yapılan Komisyon prim ve benzeri ödemelerden % 20,

b) 4077 sayılı Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akti ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşarak tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden % 20 vergi tevkifatının yapılacağı 29.7.1998 tarihinden geçerli olmak üzere hüküm altına alınmıştır.

c) Bu maddenin uygulanmasında 1/4/1999 tarih ve 23653 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 30/3/1999 tarih ve 99/12623 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına bakınız.

13. **(Değişik: 25/5/1995 - 4108/23 md.)** Esnaf muaflığından (...) ⁽¹⁾ yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden,

14. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 14 numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil) ⁽²⁾

15. **(Ek :28/6/2001 - 4697/8 md.)** a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından

c) **(Mülga: 13/6/2012-6327/9 md.)**

16. **(Ek: 13/6/2012- 6327/9 md.)** a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

c) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

17. **(Ek: 31/5/2012 - 6322/10 md.)** 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (17) numaralı bendi kapsamındaki menkul sermaye iratlarından, ⁽³⁾

% 25 vergi tevkifatı yapılır. ⁽⁴⁾

(1) Bu bentte yeralan "Götürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile esnaf muaflığından" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Parantez içi hüküm ile ilgili olarak (7) numaralı bendin dipnotuna bakınız.

(3) 4/7/2012 tarihli ve 6353 sayılı Kanunun 65 inci maddesiyle, bendin "16." olan numarası "17.", bu bendin içerisinde yer alan "(16)" ibaresi "(17)" olarak değiştirilmiştir.

(4) Bu maddede yeralan tevkifat nispetlerini yeniden tespit eden Kararnameler için, bu Kanun'un sonunda yeralan "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/6 md.) Vergilendirme rejiminin, Türk vergi sisteminin sahip olduğu vergilendirme kapasitesi ile en az aynı düzeyde bir vergilendirme imkânı sağlayıp sağlamadığı ve bilgi değişiminde bulunup bulunmadığı hususu da göz önünde bulundurulmak suretiyle, Bakanlar Kurulunca ilan edilecek ülkelerde yerleşik veya faaliyette bulunanlara (Türkiye’de yerleşik olanların bu ülkelerde bulunan işyerleri dahil) nakden veya hesaben yapılan veya tahakkuk ettirilen her türlü ödemeler üzerinden, bu ödemelerin verginin konusuna girip girmediğine veya ödeme yapılanın mükellef olup olmadığına bakılmaksızın % 30 oranında vergi kesintisi yapılır. Emsaline uygun fiyatlarla satın alınan mal ve iştirak hisseleri için yapılan ödemeler, emsaline uygun fiyatlarla, deniz ve hava ulaştırma araçlarının kiralınması için yapılan ödemeler ile yapılan işin tamamlanabilmesi bakımından zorunluluk arz eden geçiş ücreti, liman ücreti gibi ödemeler üzerinden yapılacak kesinti oranını; her bir ödeme türü, faaliyet konusu ya da sektör itibarıyla ayrı ayrı belirlemeye, sıfıra kadar indirmeye veya kanunî seviyesine kadar getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Yurt dışındaki finans kuruluşlarından temin edilen borçlanmalara ilişkin anapara, faiz ve kâr payı ödemeleri ile sigorta ve reasürans ödemeleri üzerinden bu fıkra uyarınca vergi kesintisi yapılmaz.

Tüccar, serbest meslek erbabı ve çiftçilerin yukarıdaki hükümlere göre yapacakları tevkifat; ticari, mesleki ve zirai işleriyle ilgili ödemelerine münhasırdır.

Yukarıdaki bentlerde yazılı vergi tevkifatının yapılmasında 96 ncı madde hükmü göz önünde tutulur.

(Değişik: 9/4/2004-4842/12 md.) Bu maddenin (6) numaralı bendinin (a) alt bendine göre üzerinden vergi tevkifatı yapılan kurum kazancından kar payı alanlara, tevkif suretiyle alınan vergi red ve iade olunmaz.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yer alan tevkifat nispetini, her bir ödeme ve gelir için ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki;

– Tam ve dar mükellefler ile gerçek ve tüzel kişiler itibarıyla,

– 6, 7, 8, 9 ve 17 numaralı bentlerde yer alan kazanç ve iratlardan; mevduat veya menkul kıymetin vadesi, menkul kıymetlerin türleri ile bankalar ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasasında değerlendirilen paralara ödenen faizler için,⁽¹⁾⁽²⁾

– 6 numaralı bendin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratları kapsamına giren Devlet tahvili, Hazine bonosu faizleri ve Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı idaresince çıkartılan menkul kıymetlerin gelirlerine isabet eden kısım için (bu kısım, bu faiz ve gelirlerin toplam kurum hasılatı içindeki payına göre hesaplanır),

– **(Değişik: 25/5/1995 - 4108/23 md.)** 11 numaralı bent gereğince zirai mahsul bedelleri üzerinden yapılacak vergi tevkifatında, zirai mahsulün ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıp satılmadığına veya destekleme kapsamında alım yapan kurumlar ile diğerlerine, zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için de faaliyetin türü ve niteliğine, münhasıran zirai alet ve makinalarla verilen hizmetlere veya zirai işletmenin başka kişilerin işlerinde kullanılmak suretiyle yapılmasına göre,

– **(Değişik: 25/5/1995 - 4108/23 md.)** 13 numaralı bentte yer alan ödemelerde ödeme yapılan kişilerin mükellef olup olmadıklarına, ödemenin konusunun emtia veya hizmet alımı, emtia ve hizmet alımının birlikte olmasına, iş grupları, iş neveleri, sektörler ve emtia gruplarına göre,

– **(Ek paragraf: 13/6/2012-6327/9 md.)** Birinci fıkranın (15) ve (16) numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarından; prim ve katkı paylarının, ücretin safi tutarı ile ticari kazancın tespitinde veya diğer gelir unsurlarına ilişkin gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapıp yapılmadığına, indirim konusu yapılması halinde indirime esas süreye, Devlet katkısı elde edilip edilmediğine veya Devlet katkısı elde edilen süreye, sigortalı ve katılımcıların kalış sürelerine ve ayrılma biçimlerine göre,

Farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yer alan tevkifat nispetini, kara, deniz ve hava ulaştırması işiyle iştigal eden dar mükellefler için, ülkeler itibarıyla ve karşılıklı olmak şartıyla, ayrı ayrı veya topluca sıfıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir.

(Ek: 12/6/2002-4761/2 md.) Maliye Bakanlığı, vergiye tâbi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Tevkifata tabi olmayan ücretler:

Madde 95 – Aşağıda yazılı hizmet erbabının ücretleri hakkında vergi tevkifatı usulü cari olmaz.

1. Ücretlerini yabancı bir memleketteki iş verenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı;
 2. 16 ncı maddede yazılı istisnadan faydalanan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri;
 3. Maliye Bakanlığınca yıllık beyanname ile bildirilmesinde zaruret görülen ödemeler.
- Bunlar gelirlerini, bu kısmın 2 nci bölümündeki hükümlere göre, yıllık beyanname ile bildirirler.

Vergi tevkifatında uyulacak esaslar:

Madde 96 – **(Değişik birinci fıkra: 31/12/1982 - 2772/11 md.)** Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.

(Değişik: 24/12/1980 - 2361/66 md.) Vergi tevkifatı, ücretler dışında kalan ödemelerde gayrisafi tutarlar üzerinden yapılır. Kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi halinde bu vergi, bilfiil ödenen miktar ile ödemeyi yapanın yüklediği verginin toplamı üzerinden hesaplanır.

Vergi tevkifatının gösterilmesi:

Madde 97 – İş verenler, hizmet erbabına ödedikleri ücretlerden 94 üncü madde gereğince yaptıkları vergi tevkifatını Vergi Usul Kanununda yazılı ücret bordrosunda veya bordro yerine geçen diğer kayıtlarda göstermeye mecburdurlar.

(Değişik fıkralar: 31/12/1981 - 2574/21 md.)

94 üncü maddede yazılı ödemelerden yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenin kayıt ve hesaplarında ayrıca gösterilir.

(1) Bu fıkrafta bulunan “ 6, 7, 8 ve 9 numaralı bentlerde yeralan kazanç ve iratlardan, mevduat veya menkul kıymetin vadesi ve menkul kıymetlerin türlerine göre” ibaresi 12/6/2002 tarihli ve 4761 sayılı Kanunla metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkrafta yer alan “ 6, 7, 8 ve 9 numaralı” ibaresi, 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiye “6, 7, 8, 9 ve 16 numaralı” şeklinde değiştirilmiş, daha sonra 4/7/2012 tarihli ve 6353 sayılı Kanunun 65 inci maddesiyle, “6, 7, 8, 9 ve 16 numaralı” ibare “6, 7, 8, 9 ve 17 numaralı” şeklinde değiştirilmiştir.

94 üncü maddede yazılı mevduat faizlerinden yapılan vergi tevkifatı takvim yılının sonunda mevduat hesabı yılı içinde kapatılmışsa hesabın kapatıldığı tarihte vergi kesenin kayıt ve hesaplarında gösterilir.

Muhtasar beyanname:

a) Verilme zamanı:

Madde 98 – (Değişik: 31/12/1981 - 2772/12 md.)

94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.⁽¹⁾

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödeme ve tahakkuklar ile bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

(Değişik: 3/12/1988 - 3505/14 md.) Zirai ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirmiüçüncü günü akşamına kadar verebilirler.⁽¹⁾

Muhtasar beyanname:

b) Muhteviyatı:

Madde 99 – (Değişik: 28/3/2007-5615/7 md.)

Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve ekleri ile üçer aylık verilen beyannamelerin dönemini aylık olarak belirlemeye ve tevkifat konuları itibarıyla ayrı ayrı beyanname verme mecburiyeti getirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.⁽²⁾

Muhtasar beyanname verilmeyecek haller:

Madde 100 – Genel bütçeye dahil idare ve müesseseler yaptıkları vergi tevkifatı için beyanname vermezler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özel Haller ve Münferit Beyanname

Münferit beyannamenin verilmesi:

Madde 101 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/68 md.)

(Değişik birinci fıkra: 22/7/1998 - 4369/49 md.) Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar;

1. Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını gayrimenkulün bulunduğu,
2. Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını, mal ve hakların Türkiye'de elden çıkarıldığı,

(1) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu maddede yer alan "ertesi ayın yirminci günü akşamına kadar," ibaresi "ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar," "Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirminci günü akşamına kadar" ibaresi "Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirmiüçüncü günü akşamına kadar" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle; bu maddede yer alan "Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye" ibaresi "Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve ekleri ile üçer aylık verilen beyannamelerin dönemini aylık olarak belirlemeye" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

3. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratlarını işletmenin bulunduğu,

4. Arızı olarak ticari işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen diğer kazanç ve iratlarla, arızı olarak serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançlar ve dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar, faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,

5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil), ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratları, vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarını ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemenin Türkiye'de yapıldığı,

6. Diğer hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenen,

Yerin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirmeye mecburdurlar.

Bu kazanç ve iratlardan serbest meslek faaliyetlerine ilişkin olanların beyannamelerinin bu faaliyetlerin sona erdiği bu kazanç dışındaki diğer kazanç ve iratlarla ilgili (...) ⁽¹⁾ beyannamelerin ise bu kazanç ve iratların iktisap olunduğu tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili vergi dairesine verilmesi mecburidir.

Geliri telif ve patent haklarının satışından ibaret olan ve tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş bulunan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için münferit beyanname vermeleri ihtiyaridir.

Münferit beyannamenin muhteviyatı:

Madde 102 – Münferit beyannamede aşağıda yazılı malûmatın gösterilmesi lazımdır:

1. (**Değişik: 24/12/1980 - 2361/69 md.**) Mükellefin adı ve soyadı, varsa unvanı ile adresi ve bağlı bulunduğu vergi dairesi ile mükellef hesap numarası;

2. Beyanname mükellef adına Türkiye'de başka bir kimse tarafından verilmişse, beyannameyi verenin adı ve soyadı, varsa unvanı ile adresi;

3. Muamelenin yapıldığı tarih veya tarihler;

4. Elde edilen kazançların nev'i;

5. Elde edilen kazançların tutarı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Verginin Nispeti

Esas tarife: ⁽²⁾

Madde 103 – (**Değişik: 23/7/2010-6009/3 md.**)

Gelir vergisine tabi gelirler;

8.800 TL'ye (**10.000 TL.**) kadar % 15

22.000 TL'nin (**25.000 TL.**) 8.800 TL'si (**10.000 TL.**) için 1.320 TL (**1.500 TL.**), fazlası % 20

50.000 TL'nin (**58.000 TL.**) 22.000 TL'si (**25.000 TL.**) için 3.960 TL (**4.500 TL.**)

(ücret gelirlerinde 76.200 TL'nin (**88.000 TL.**) 22.000 TL'si (**25.000 TL.**) için 3.960 TL (**4.500 TL.**), fazlası % 27

50.000 TL'den (**58.000 TL.**) fazlasının 50.000 TL'si (**58.000 TL.**) için 11.520 TL (**13.410 TL.**)

(ücret gelirlerinde 76.200 TL'den (**88.000 TL.**) fazlasının 76.200 TL'si (**88.000 TL.**) için 18.594 TL) (**21.510 TL.**), fazlası % 35

oranında vergilendirilir.

(1) Bu fıkra yeralan "diğer kazanç ve iratlarla ilgili" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu maddeye 6009 sayılı Kanunla getirilen miktarlar aynen bırakılmış olup, 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığının (Seri No: 280) Tebliği ile 2012 takvim yılında uygulanmak üzere getirilen miktarlar metne parantez içinde siyah puntuyla işlenmiştir.

Verginin hesaplanması:

Madde 104 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/71 md.)

Yıllık Gelir Vergisi, vergiye tabi gelirlerin yıllık toplamından 31 inci maddedeki indirimler düşüldükten sonra 103 üncü maddedeki nispetler uygulanmak suretiyle hesaplanır.

Ücretlerin vergilendirilmesinde aylık vergi; yıllık vergi 12'ye bölünmek, gündelik vergi aylık vergi 30'a bölünmek suretiyle hesaplanır.

(Mülga son fıkra: 30/12/2004-5281/44 md.)

Madde 105 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/138 md.)

ALTINCI BÖLÜM

Tarh Muamelesi

Tarh yeri:

Madde 106 – Gelir Vergisi,mükellefin ikametgahının bulunduğu mahal vergi dairesince tarh edilir. Şu kadar ki;

1. İş yeri ve ikametgahı ayrı vergi daireleri bölgesinde bulunan mükelleflerin vergileri, Maliye Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde ve mükellefe de evvelden bildirilmek kaydıyla iş yerinin bulunduğu;

2. Diğer (...) ⁽¹⁾ ücretlerde, gezici olarak çalışanların ticaret ve serbest meslek kazançlarının vergileri bu ücret ve kazanç sahiplerinin ikametgahtarının bulunduğu yerin vergi dairesince tarh edilmemişse, faaliyetlerini icra ettikleri;

3. Dar mükellefiyete tabi olanların vergileri,beyannamelerini vermeye mecbur oldukları;

Yerin vergi dairesince tarh olunur.

Tarhiyatın muhatabı:

Madde 107 – Gelir Vergisi,bu vergiye mükellef olan gerçek kişiler namına tarh edilir. Şu kadar ki;

1. Küçüklerle kısıtlılarda,bunların nam ve hesabına kanuni temsilcileri;

2. **(Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)**

3. Verginin tevkif suretiyle alınması halinde,mükellef hesabına tevkifat yapmaya mecbur olanlar;

4. **(Değişik: 27/3/1969 - 1137/5 md.)** Dar mükellefiyette,mükellefin Türkiye'de daimi temsilcisi mevcutsa mükellef hesabına daimi temsilci (Türkiye'de birden fazla daimi temsilcinin mevcudiyeti halinde, mükellefin tayin edeceği, tarhiyat tarihine kadar böyle bir tayin yapılmamışsa temsilcilerden herhangi birisi), daimi temsilci mevcut değilse, kazanç ve iratları yabancı kişiye sağlayanlar;

Tarhiyata muhatap tutulurlar.

(1) Bu bendde yer alan "Götürü usulde tespit edilen" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Vergilendirme dönemi:

Madde 108 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/73 md.)

Gelir Vergisinde vergilendirme dönemi, geçmiş takvim yılıdır. Şu kadar ki:

1. Mükellefiyetin takvim yılı içinde kalkması halinde, vergilendirme dönemi, takvim yılı başından mükellefiyetin kalkması tarihine kadar geçen süreye inhisar eder;
2. **(Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)**
3. **(Değişik: 22/7/1998 - 4369/81 md.)** Diğer ücretlerde vergilendirme dönemi hizmetin ifa olduğu takvim yılıdır.
4. Tevkif yoluyla ödenen vergilerde, istihkak sahipleri ayrıca yıllık beyanname vermeye mecbur değilse tevkifatın ilgili bulunduğu dönemler vergilendirme dönemi sayılır ve kesilen veya kesilmesi icabeden vergiler yıllık verginin yerine geçer;
5. Münferit beyanname ile bildirilmesi gereken gelirlerin vergilendirilmesinde vergilendirme dönemi yerine gelirin iktisap tarihi esas tutulur.

Tarh zamanı:

Madde 109 – (Değişik: 24/12/1980 - 2361/74 md.) ⁽¹⁾

Gelir Vergisi:

1. Beyanname verilmesi icabeden hallerde, beyannamenin verildiği günde, beyanname posta ile gönderilmişse, vergiyi tarh edecek daireye geldiği tarihi takibeden yedi gün içinde;
 2. Diğer (...) ⁽²⁾ ücretlerde, hizmetin ifa olduğu takvim yılının ikinci ayında, takvim yılı içinde işe başlanması halinde, işe başlama tarihinden itibaren bir ay içinde;
 3. **(Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)**
- Tarh edilir.
- 2 numaralı bentte yazılı diğer ücret (...) ⁽³⁾ sahiplerinden bu bentlerde belirtilen tarh zamanlarının hitamından evvel memleketi terk edenlerin vergileri, memleketi terke tekaddüm eden 15 gün içinde tarh olunur.
- 2 numaralı bentte yazılı diğer ücret (...) ⁽³⁾ sahipleri, tarh zamanlarında, vergi karnelerini bağlı oldukları vergi dairelerine ibraz ederek vergilerini tarh ettirmeye mecburdurlar.

Vergilendirme dönemi içinde işe başlayan diğer ücret (...) ⁽⁴⁾ sahiplerinin vergi matrahı ve vergileri:

Madde 110 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/54 md.)

1. Takvim yılı içinde işe başlayan diğer ücret sahiplerinin vergi matrahı, yıllık diğer ücret matrahından (...) ⁽⁴⁾ işe başlama ayı hariç tutulmak suretiyle, o yılın sonuna kadarki aylara isabet eden miktardır.

(1) Bu maddenin uygulanmasında 15/3/1992 tarih ve 21172 sayılı R.G.'de yayımlanan 168 no'lu Genel Tebliğe bakınız.

(2) Bu bendde yer alan "Götürü usülde tespit edilen" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile "Diğer" olarak, "götürü ücret" ibareleri de "diğer ücret" olarak, "bütçe yılı" ibaresi de "takvim yılı" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) Bu fıkarda yer alan "2 ve 3 numaralı bentlerde yazılı kazanç ve ücret" ibareleri, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile "metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir."

(4) 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile; madde başlığında yer alan "götürü kazanç ve ücret" ibaresi "diğer ücret", 1 numaralı fıkarda yer alan "götürü matrahtan" ibaresi de "diğer ücret matrahından" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Takvim yılının birinci yarısı içinde işini bırakan diğer ücret sahiplerinden, keyfiyeti Takvim yılının ikinci yarısı girmeden haber verenlerin ikinci taksite isabet eden vergileri terkin olunur.

2. (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

YEDİNCİ BÖLÜM

*Ortalama Kar Haddi, Asgari Gayri Safi Hasılat ve
Gider Esaslarına Göre Gelir Tayini*

Ortalama kar haddi ve asgari gayrisafi hasılat esası:

Madde 111 – (Mülga: 25/5/1995 - 4108/39 md.)

Talih Oyunları Salonlarından Elde Edilen Kazançlarda Asgari Vergi

Mükerrer Madde 111 – (Ek: 25/5/1995 - 4108/24 md.)⁽¹⁾

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri; cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, talih oyunları salonlarında bulundurdıkları ilk 6 oyun masasının her biri için aylık 100 000 000 (800.000.000) lira, sonra gelen her oyun masası için ise 75 000 000 (600.000.000) lira ve ilk 60 oyun makinesinin her biri için 10 000 000 (80.000.000) lira, sonra gelen her oyun makinesi için ise 7 500 000 (60.000.000) lira asgari vergi öderler.

Yukarıda yer alan tutarlar, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranı ile çarpılmak suretiyle yeniden tespit edilir ve izleyen yılda bu tutarlar esas alınır. Bakanlar Kurulu bu tutarları 10 katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu yetki, talih oyunları salonlarının bulunduğu turizm bölge, alan ve merkezleri itibariyle farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

Aylık dönemler itibariyle hesaplanan bu vergi, müteakip ayın 20 nci günü akşamına kadar gelir vergisi bakımından bağlı bulunulan vergi dairesine bir beyanname ile beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir. Bir önceki yıl içinde tahakkuk eden bu vergiler, yıllık beyanname üzerinden bu faaliyete ilişkin olarak hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir, mahsup edilemeyen vergiler ise red ve iade edilmez.

Cari vergilendirme dönemine ilişkin ödenmemiş geçici verginin talih oyunları salonlarından elde edilen kazançta isabet eden kısmının; bu madde gereğince ödenen asgari vergi kadarki kısmı terkin edilir. Geçici verginin talih oyunları salonlarından elde edilen kazançta isabet eden kısmı, talih oyunları salonlarından sağlanan hasılatın toplam hasılat içindeki payına göre hesaplanır.

Yapılan incelemeler sonucunda bu madde gereğince ödenmesi gereken, geçmiş dönemlere ait asgari verginin eksik beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen asgari vergi tarh edilir ve tarh edilen bu vergiye ceza ve gecikme faizi tatbik edilir. Yıllık beyanname verme süresi geçtikten sonra bu tarhiyat, yıllık beyanname beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanan vergiyi aşan vergi farkı için yapılır. Bir önceki dönemde ödenmesi gereken verginin yıllık beyanname mahsup edilen tutarı için ise ceza ve mahsup tarihine kadar gecikme faizi aranır.

Talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan kurumlar vergisi mükellefleri de cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde asgari vergi öderler.

Bu uygulamanın usul ve esasları Maliye Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

Asgari zirai kazanç esası:

Madde 112 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

(1) Bu maddede Kanunla getirilmiş olan miktarlar aynen bırakılmış, 9/12/1997 tarih ve 97/10351 sayılı Kararname ile 1998 takvim yılında uygulanacak miktarlar metne parantez içinde siyah puntolarla işlenmiştir.

Asgari zirai vergi:

Mükerrer Madde 112 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/77 md.; Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Madde 113 – (Mülga: 18/4/1984 - 2995/4 md.)

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Servet Beyanı

Beyanda bulunacaklar:

Madde 114 – 116 – (Mülga: 18/4/1984 - 2995/4 md.)

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hayat Standardı Esası

Hayat standardı esası:

Mükerrer Madde 116 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

BEŞİNCİ KISIM

Verginin Ödenmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Taksitler

Yıllık beyana tabi gelirler üzerinden tahakkuk eden vergilerde ödeme:

Madde 117 – (Değişik : 9/4/2003 - 4842/14 md.)

1. Şubat ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Şubat ve Haziran aylarında;

2. Mart ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Mart ve Temmuz aylarında;

Olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.

Maliye Bakanlığı, gelirlerinin büyük bir kısmı zirai kazançtan oluşan mükellefler hakkında gerekli görülen hallerde, iki taksitten fazla olmamak üzere, belli üretim bölgeleri ve ziraat ürünlerine göre, özel ödeme zamanları tayin edebilir.

Mükerrer Madde 117 – (Mülga: 31/12/1982 - 2772/20 md.)

Diğer (...) ⁽¹⁾ ücretler üzerinden tahakkuk eden vergilerde ödeme:

Madde 118 – (Değişik: 19/2/1963 - 202/60 md.)

Diğer (...) ⁽¹⁾ ücretlerin vergisi:

1. Öteden beri işe devam edenlerde, yıllık verginin yarısı ikinci, diğer yarısı sekizinci ayında;

2. Takvim yılının (...) ⁽²⁾ birinci yarısı içinde işe başlıyanlarda, yıllık verginin yarısı verginin karneye yazıldığı ayda; diğer yarısı takvim yılının (...) ⁽²⁾ sekizinci ayında;

3. Takvim yılının (...) ⁽²⁾ ikinci yarısı içinde işe başlıyanlarda, verginin karneye yazıldığı ayda; ödenir.

(1) Bu madde başlığı ve maddede yer alan "Götürü usulde tesbit edilen" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu maddede yer alan "bütçe yılı" ibareleri, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Vergi tevkifatının yatırılması:

Madde 119 – (Değişik: 25/5/1995 - 4108/25 md.)

94 üncü madde gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yatırılır. **(İkinci cümle mülga:9/4/2003-4842/37 md.)** ⁽¹⁾

(Ek fıkra : 18/2/2009 – 5838/8 md.) Maliye Bakanlığı, 94 üncü maddeye göre tevkifat yapacaklardan on ve daha az hizmet erbabı çalıştıranlar ile hizmet erbabı çalıştırmayanlara ilişkin olarak beyanname verme süresinden itibaren üç ayı geçmeyecek şekilde, ödeme zamanı belirlemeye yetkilidir.

Münferit beyanname ile bildirilen kazançların vergisi:

Madde 120 – Münferit beyanname ile bildirilen kazançların vergisi, beyanname verme süresi içinde vergi dairesine ödenir.

Geçici vergi:

Mükerrer Madde 120 – (Değişik: 22/7/1998 - 4369/52 md.) ⁽²⁾

Ticari kazanç sahipleri (basit usulde vergilendirilenler hariç) ile serbest meslek erbabı cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, bu Kanunun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (indirim ve istisnalar ile Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin altışar aylık kazançları (42 nci madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) üzerinden, 103 üncü maddede yer alan tarifenin ilk gelir dilimine uygulanan oranda geçici vergi öderler. Geçici vergi matrahının hesaplanmasında dönem sonu mal mevcutları, kayıtlar üzerinden tespit edilebilir. **(Mülga son cümle: 9/4/2003-4842/37 md.)**

(Ek fıkra : 11/8/1999 - 4444/2 md.) Bakanlar Kurulu geçici vergi dönemlerini üç aya indirmeye, geçici verginin beyan süresini üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü, ödeme süresini ise onyedinci günü akşamı olarak belirlemeye yetkilidir. ⁽³⁾⁽⁴⁾

Hesaplanan geçici vergi, altı aylık dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve onyedinci günü akşamına kadar ödenir. Aynı dönem içinde tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir. ⁽⁴⁾

Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin % 10'u aşan tutarda eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Mahsup süresi geçtikten sonra, kesinleşen geçici vergiler terkin edilir, ancak gecikme faizi ve ceza tahsil edilir.

(1) Bu maddede yer alan, "beyanname verecekleri süre içinde" ibaresi, 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle "beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 11/8/1999 tarih ve 4444 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle bu maddede yer alan "üçer aylık" ibareleri "altışar aylık", "üç aylık" ibaresi de "altı aylık" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) Bu fıkra da yeralan geçici vergi dönemleri üçer ay, beyan ve ödeme süreleri ise üçer aylık dönemi izleyen ikinci ayın onbeşinci günü akşamı olarak 25/10/2000 tarihli ve 2000/1514 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1/7/2000 tarihinde yürürlüğe girmek üzere; yeniden belirlenmiştir. (R.G.: 8/12/2000 - 24254) Daha sonra, 4/7/2003 tarihli ve 25158 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığının 321 no'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2003 yılının altı aylık geçici vergi döneminde uygulanacak yeniden değerlendirme oranı % 18,6 (yüzde on sekiz virgöl altı) olarak tespit edilmiştir.

(4) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan "geçici verginin beyan süresini üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın onuncu," ibaresi "geçici verginin beyan süresini üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü," üçüncü fıkrasında yer alan "dönemi izleyen ikinci ayın onuncu günü akşamına kadar" ibaresi "dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü günü akşamına kadar" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Bir önceki takvim yılında altışar aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, o yılın sonuna kadar yazılı olarak telep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödenmez.

Geçici vergi uygulamasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığınca tespit edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Mahsuplar

Vergi tevkifatının mahsubu:

Madde 121 – Yıllık beyannameye gösterilen gelire dahil kazanç ve iratlardan bu Kanuna göre kesilmiş bulunan vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisine mahsubedilir.⁽¹⁾

(Değişik : 24/12/1980 - 2361/84 md.) Mahsubu yapılan miktar (...) ⁽²⁾ Gelir Vergisinden fazla olduğu takdirde aradaki fark vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine ret ve iade olunur.

(Ek fıkra: 25/12/2003-5035/15 md.) Maliye Bakanlığı; iadeyi mahsuben veya nakden yaptırmaya, inceleme raporuna, yeminli mali müşavir raporuna veya teminata bağlamaya ve iade için aranılacak belgeleri belirlemeye yetkilidir.

(Ek fıkra: 25/12/2003-5035/15 md.) Bu yetki; kazanç türlerine, iade şekillerine, geliri elde edenin veya ödemeyi yapanın hukuki statüsüne göre ayrı ayrı kullanılabilmesi gibi belli hadler çerçevesinde de kullanılabilir.

(Ek fıkra: 25/12/2003-5035/15 md.) Mahsuben iade işlemi, aranan tüm belgelerin tamamlanması koşuluyla, yıllık gelir vergisi beyannamesinin verildiği tarih itibarıyla yapılır. İkmalen veya resen yapılan tarhiyatlarda mahsup işlemi, mahsup talebine ilişkin dilekçe ve eklerinin eksiksiz olarak vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih esas alınarak yapılır. Aranan belgelerin tamamlanması aşamasında yapılan tahsilatlar yönünden düzeltme yapılmaz.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/8 md.) Kontrol edilen yabancı kurumlara yapılan ödemeler üzerinden 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kesilen vergiler, Türkiye’de yıllık beyannameyle bildirilen kontrol edilen yabancı kurum kârı üzerinden hesaplanacak gelir vergisinden mahsup edilebilir. Mahsup edilecek vergi, kontrol edilen yabancı kurumun bu ödemelerden kaynaklanan kazancına isabet eden gelir vergisinden fazla olamaz.

Ücretlerde vergi indirimi:

Mükerrer Madde 121 – (Mülga: 28/3/2007-5615/31 md.)

(1) Bu fıkra yer alan, "bu Kanuna göre kesilmiş veya götürü usulde tespit edilmiş olan kazanç ve ücretler dolayısıyla ödenmiş" ibaresi 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 nci maddesi ile, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkranın parantez içinde yer alan "Götürü usulde tespit edilen ticari ve mesleki kazançlar için ödenen vergi ile asgari zirai vergiden doğanlar hariç" ibaresi 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesi ile metinden çıkarılmıştır.

Diğer ücret vergisinin mahsubu: (1)

Madde 122 – Diğer ücret kapsamında vergilendirilen (...) ⁽¹⁾ hizmet erbabı muhtasar beyannameye tabi iş verenler nezdinde çalışmaya başladıkları takdirde, bu tarihten sonraki aylara ait olmak üzere peşin ödemiş oldukları vergiler gerçek ücretleri üzerinden hesaplanan vergilere mahsup edilir ve mahsubu yapılan miktar hizmet erbabının vergi karnesine iş veren tarafından kaydolunur.

Mükerrer Madde 122 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/138 md.)

Yabancı memleketlerde ödenen vergilerin mahsubu:

Madde 123 – Tam mükellefiyete tabi mükelleflerin yabancı memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzeri vergiler, Türkiye’de tarh edilen Gelir Vergisinin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından indirilir.

Birinci fıkra hükmünce indirilecek miktar Gelir Vergisinin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından fazla olduğu takdirde, aradaki fark nazara alınmaz.

Gelir Vergisinin yabancı memlekette elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmı, bunların gelire olan nispeti üzerinden hesaplanır.

Birinci fıkra yazılı vergi indiriminin yapılması için:

1. Yabancı memlekette ödenen vergilerin gelir üzerinden alınan şahsi bir vergi olması;
2. Yabancı memlekette vergi ödendiğinin yetkili makamlardan alınan ve mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan memleketin aynı mahiyetteki temsilcileri tarafından tasdik olunan vesikalarla tevsik edilmesi;

Şarttır.

2 numarada yazılı vesikalar taksit zamanına kadar gelmemiş olursa, yabancı memlekette elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden vergi kısmı bir yıl süre ile ertelenir.

Aranan vesikalar bu süre zarfında vergi dairesine ibraz edildiği takdirde vergi tenzil edilir; süre geçtikten sonra erteleme hükmü kalkar ve vesikalar ibraz edilse bile nazara alınmaz. Vergi Usul Kanununda yazılı mücbir sebeplere ait hükümler mahfuzdur.

Yabancı memleketlerde ödenen vergilerin ilgili bulundukları kazanç ve iratlar mükellef tarafından hangi yılın gelirene ithal edilmişse, bu vergilerde o gelire ait vergiden indirilir.

Bu madde gereğince yapılan vergi indiriminde yabancı para ile ödenen vergilere, bunların ilgili bulunduğu kazanç ve iratlara uygulanan kambiyo rayici uygulanır.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/9 md.) Kontrol edilen yabancı kurumlara ilişkin hükümlerin uygulandığı durumlarda, yurt dışı iştirakin toplam vergi yükünün hesabında esas alınan vergiler, ödenmiş olmaları şartıyla, Türkiye’de vergilendirilecek kontrol edilen yabancı kurum kârları üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilir.

Yetki:

Mükerrer Madde 123- (Değişik: 9/4/2003-4842/16 md.)

1.Bu Kanunun 21, 23/8, 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1.1.2003 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlarına yükseltilmiştir.

(1) Bu madde başlığında yeralan "Götürü ücret" ile maddede yeralan "ücretleri götürü olarak tesbit edilen" ibareleri 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

2. Bu Kanunun 19, 21, 23/8, 31, 47, 48, mükerrer 80, 82, 86 ve mükerrer 121 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların % 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen had ve tutarları % 50'sine kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

3. Bu Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin (2) numaralı fıkrası uygulanır.

Son Hükümler

Kaldırılan hükümler:

Madde 124 – 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile mezkûr kanunu değiştiren 5820, 6247, 6582, 6838 ve 6908 sayılı kanunlar 1/1/1961 tarihinden, 2897, 3343, 4750 ve 5818 sayılı Kanunlarla 4040, 4226 sayılı kanunların Hayvanlar Vergisini ilgilendiren hükümleri de 1/1/1962 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçmiş yıllara ait vergiler:

Geçici Madde 1 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) a) 1981 takvim yılından önceki dönemlerde elde edilen kazanç ve iratlar (götürüler dahil) ile ücretlere;

b) 1981 mali yılından önceki dönemlerde elde edilen götürü ücretlere;

Ait vergiler bu Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça eski hükümlere göre alınır.

Esnaf muaflığının kaybedilmesi:

Geçici Madde 2 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 9 ncu maddesinde yer alan esnaf muaflığı şartlarını 1/1/1981 tarihi itibarıyla taşımayanlar, 1981 takvim yılında esnaf muaflığından faydalanamazlar.

Götürülüğün kaybedilmesi:

Geçici Madde 3 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 46, 47 ve 48 nci, maddelerinde sayılan götürü usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını 1/1/1981 tarihi itibarıyla taşımayanlar, 1981 takvim yılında götürü usulden faydalanamazlar. Bu mükellefler hakkında Gelir Vergisi Kanununun ticari kazancın gerçek usulde tespiti hakkındaki hükümleri uygulanır.

Sakatlık indirimi:

Geçici Madde 4 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 31 nci maddesinde belirtilen sakatlık indirimine ait yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, daha önce Gelir Vergisi Kanununun 23 ncü maddesinin bu kanunla değiştirilmeden önceki 1 numaralı bendi hükmüne göre ücretleri vergiden müstesna tutulan mükellefler, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 31 nci maddesi hükümlerine göre, 1 nci derece sakat sayılarak bu dereceye ait indirimden faydalanırlar.

Geçici Madde 5 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) 1/1/1981 tarihinden önce yapılmış olan yatırım indirimi kapsamına giren yatırım harcamalarına yatırım indirimine ilişkin eski hükümler, bu tarihten sonra yapılacak yatırım harcamalarına ise yatırım indirimine ilişkin yeni hükümler uygulanır.

1/1/1981 tarihinden önce başladığı halde henüz bitmemiş olan yatırım indirimi kapsamına giren yatırımlar nedeniyle uygulanacak yatırım indirimi tutarı yukarıdaki hükmüne göre hesaplanacak indirimler toplamını geçemez.

Senelere sari inşaat ve onarma işleri:

Geçici Madde 6 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce taahhüde bağlanmış ve henüz bitmemiş veya bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bitmekle beraber henüz beyan edilmemiş olan inşaat ve onarma işlerine ait kazançlar Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 42 nci maddesi hükümlerine göre tespit edilir ve dağıtımına tabi tutulmadan işin bittiği yılın geliri olarak beyan edilir.

Zirai kazançlarda götürü gider emsal nispetinin uygulanması:

Geçici Madde 7 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.; Değişik: 1/5/1981 - 2454/15 md.) 1980 takvim yılına ilişkin olup götürü gider esasına göre vergilendirilen zirai kazançlarda götürü gider emsali bütün zirai mahsüller ile kara ve su avcılığında % 70 olarak uygulanır.

Emlak vergisinin gider yazılması:

Geçici Madde 8 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) 1980 takvim yılı içinde elde edilen gayrimenkul sermaye iratları üzerinden hesaplanacak Gelir Vergisinden, Gelir Vergisi Kanununun 1/1/1981 tarihinden önce yürürlükte olan mükerrer 122 nci maddesi hükmü uyarınca Emlak Vergisinin mahsubu yapılmaz. Mahsubu kabul edilmeyen Emlak Vergisi Gelir Vergisi Kanununun 74 ncü maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendine göre gider yazılır veya götürü gider usulünü kabul edenlerde aynı maddenin 3 ncü fıkrasında yazılı götürü gider oranı % 25 olarak uygulanır.

Menkul sermaye iradı:

Geçici Madde 9 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.)

a) Kurumların 1980 takvim yılı karlarından idare meclisi başkan ve üyelerine verilen kar paylarına Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 75 nci maddesinin 3 numaralı bendi hükmü uygulanır.

b) Dar mükellefiyete tabi kurumların 1980 takvim yılı ticari bilançolarına göre hasıl olan karlarından Kurumlar Vergisi düşüldükten sonra kalan kısımlarına Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 75 nci maddesinin 4 numaralı bendi hükmü uygulanır.

Ortalama kar haddi ve asgari gayri safi hasılat esası:

Geçici Madde 10 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.; Değişik: 31/12/1981 - 2574/30 md.)

Gelir Vergisi Kanununun değişik 111 nci maddesinin (B) fıkrası kapsamına giren işkolları ve meslek gruplarından Maliye Bakanlığınca uygun görülenlerde faaliyet gösteren mükelleflerin 1980 takvim yılı kazançlarına da asgari gayri safi hasılat esası uygulanır.

Ancak, mezkûr takvim yılında uygulanacak asgari gayri safi hasılat miktarları 1982 takvim yılı sonuna kadar tespit edilir.

Geçici Madde 11 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.; Mülga: 31/12/1981-2574/35 md.)

1982, 1983 ve 1984 yılları gelirlerine uygulanacak vergi tarifeleri:

Geçici Madde 12 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.; Değişik: 31/12/1981-2574/31 md.)

1982, 1983 ve 1984 takvim yıllarına ait gelirler aşağıda yazılı vergi tarifelerine göre vergilendirilirler.

A) 1982 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler;

1 000 000 liraya kadar	% 39
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 390 000 lira; fazlası	% 44
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 270 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 2 250 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 5 200 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 8 650 000 lira; fazlası	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için 16 050 000 lira; fazlası	% 65

Nispetinde vergilendirilir.

B) **(Değişik: 31/12/1982 - 2772/19 md.)** 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler,

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 360 000 lira; fazlası	% 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 180 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 2 160 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 5 110 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 8 560 000 lira; fazlası	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için 15 960 000 lira; fazlası	% 65

Nispetinde vergilendirilir.

C) 1984 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler;

1 000 000 liraya kadar	% 30
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 300 000 lira; fazlası	% 35
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 000 000 lira; fazlası	% 43
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 1 860 000 lira; fazlası	% 53
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 4 510 000 lira; fazlası	% 63
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 7 660 000 lira; fazlası	% 68
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için 14 460 000 lira; fazlası	% 60

Nispetinde vergilendirilir.

Hizmet erbabının ücretlerindeki artışın ödenmesi:

Geçici Madde 13 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.)

Hizmet erbabının 1981 takvim yılının Ocak ve Şubat ayları net ücretlerinde, Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler dolayısıyla meydana gelecek artışlar, 1981 mali yılı içinde Bakanlar Kurulunun tespit edeceği tarihlerde tayin edilecek usul ve esaslara göre ödenir.

Toplu İş Sözleşmesi düzenine tabi personel hakkında geçici 14 ncü madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devam etmekte olan toplu iş sözleşmelerine tabi hizmet erbabının ücret farklarının ödeme şekil ve zamanı:

Geçici Madde 14 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.)

12 Eylül 1980 tarihinden önce yürürlüğe girmiş olup da halen uygulanmakta bulunan toplu iş sözleşmelerine tabi olanların (Toplu sözleşmelere paralel olarak zam alan kapsam dışı personel dahil) net ücretlerinde Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler dolayısıyla meydana gelecek artışlar toplu iş sözleşmeleri sona erinceye kadar T.C. Merkez Bankasında açılacak bir hesapta toplanır.

T.C. Merkez Bankasında toplanan bu meblağ, Bakanlar Kurulunca tespit edilecek usul ve esaslara göre en geç 1982 mali yılı sonuna kadar hak sahiplerine ödenir.

İşverenler birinci fıkrada belirtilen farkları en geç ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar T.C. Merkez Bankasındaki hesaba yatırmak mecburiyetindedirler. Ücret farklarını T.C. Merkez Bankasındaki hesaba zamanında yatırmayan işverenler hakkında yatırılması gereken miktarın iki katına kadar para cezasına hükmolunur. Vadesinde ödenmeyen paralar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

Vergi karnesi:

Geçici Madde 15 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.; Değişik: 31/12/1981 - 2574/32 md.) Gelir Vergisi Kanununun değişik 35 nci maddesinin (B) bendinde yer alan vergi karnesi esası yürürlüğe girinceye kadar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 2365 sayılı Kanunla değiştirilen 247 nci maddesinin değişmeden önceki hükümleri uyarınca, aile durumu sual varakası esası uygulanan yerlerde, bu belge ile indirimlerin uygulanmasına devam olunur.

Genel indirim:

Geçici Madde 16 – (Ek: 24/12/1980 - 2361/86 md.) Gelir Vergisi Kanununun, bu Kanunla, değiştirilen 31 nci maddesinde belirtilen genel indirim hadleri, ekonomik koşullar gözönünde bulundurularak 1/1/1983 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden düzenlenir.

Götürü gider esasından faydalanma:

Geçici Madde 17 – (Ek: 1/5/1981 - 2454/16 md.) 1980 takvim yılı kazançlarını götürü gider esasına göre beyan eden çiftçilerden mezkûr yıl hasılatları dört milyon lirayı aşmamış olanlar 1981 yılında da götürü gider usulünden faydalanırlar.

İştirak kazançlarında tevkiyat:

Geçici Madde 18 – (Ek: 1/5/1981-2454/17 md.) 1980 yılı kazançlarına ilişkin olarak 1981 takvim yılı içinde Kurumlar Vergisi beyannamesi veren kurumların 1980 takvim yılında elde ettikleri ve iştirak kazançları istisnası kapsamına giren kazançları üzerinden dağıtılsın veya dağıtılmasın; 33 1/3 nispetinde vergi tevkiyatı yapılır.

Geçici Madde 19 – (Ek: 1/5/1981 - 2454/18 md.; Mülga: 26/12/1993 - 3946/38 md.)

Geçici Madde 20 – (Ek: 31/12/1981 - 2574/33 md.) Mükelleflerin mükerrer 117 nci madde uyarınca 1981 takvim yılında peşin olarak ödedikleri vergiler, 1981 takvim yılına ait beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisine mahsubedilir. Mahsubu yapılan miktarın hesaplanan Gelir Vergisinden fazla olması halinde, aradaki fark 1982 takvim yılına ilişkin olarak ödenmesi gereken peşin vergiye mahsup edilir. Bu iki mahsuba rağmen arta kalan kısım var ise,

bu meblağ vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine ret ve iade olunur.

Geçici Madde 21 – (Ek: 31/12/1981 - 2574/34 md.) 1981 takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 47 ve 48 nci maddelerinde yer alan eski hadleri aşmakla birlikte bu Kanunda getirilen yeni hadleri aşmamış olan mükellefler, 1982 takvim yılında da götürü usulde vergilendirilmeye devam olunurlar.

Geçici Madde 22 – (Ek: 18/4/1984 - 2995/5 md.)

Mükellefler hakkında servet beyanı ve gider esasına dayanılarak geçmişe yönelik inceleme ve tarhiyat yapılamaz. Mükelleflerin geçmiş vergilendirme dönemlerine ait servet bildirimlerinde beyan ettikleri servet unsurları ile yıllık gelir vergisi beyannamelerinde beyan ettikleri giderler vergi incelemelerinde ve takdir işlemlerinde veri olarak kullanılamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce servet beyanlarına dayanılarak yapılmış bulunan tarhiyatlar terkin edilir. Bu konuda sürdürülen ihtilaflardan ve incelemelerden vazgeçilir.

Geçici Madde 23 – (Ek: 4/12/1985 - 3239/70 md.)

1 Ocak 1986 tarihinden önce açtırılan döviz tevdiat hesapları için ödenen faizler ile bu tarihten evvel ihraç edilen özel kanunlarla veya Devletin, kanunların verdiği yetkiye dayanılarak akdettiği mukavelelerle her türlü vergiden istisna edilmiş olan menkul kıymetlerin faiz, kar payı ve ikramiyeleri gelir vergisinden müstesnadır. **(Mülga ikinci cümle: 26/12/1993 - 3946/38 md.)**

Geçici Madde 24 – (Ek: 12/6/1987 - 3380/8 md.)

1991 yılı sonuna kadar yurt dışı faaliyet zararlarını yurt içi kazanç ve iratlardan mahsup edecek mükellefler geçmiş beş yıllık faaliyet sonuçlarını Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 88 inci maddesindeki esaslara göre tevsik etmek zorundadırlar.

Geçici Madde 25 – (Ek: 12/6/1987 - 3380/8 md.)

Bakanlar Kurulu, Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 8 numaralı bendi gereğince yapılacak vergi tevkifatı nispetini en çok yedi yıl süre ile "0" sıfır olarak tespit etmeye yetkilidir.

Geçici Madde 26 – (Ek: 12/6/1987 - 3380/8 md.)

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, yatırım teşvik ve yatırım indirimi belgesi almış olup, yatırımı devam eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunun 3 üncü maddesiyle değişik ek 3 üncü maddesi hükmünden yararlanırlar.

Geçici Madde 27 – (Ek: 19/6/1987 - 3393/11 md.; mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Geçici Madde 28 – (Ek: 19/6/1987 - 3393/12 md.)

a) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 12 nci maddesinde yer alan, işletme büyüklüğü ölçülerini on katına kadar artırma konusundaki yetki, Bakanlar Kurulunca 1987 yılı için, 1/1/1987 tarihinde yürürlüğe girecek şekilde de kullanılabilir.

b) (Mülga: 25/6/1992 - 3824/26 md.)**Geçici Madde 29 – (Ek: 24/3/1988 - 3418/27 md.)**

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçek usulde mükellefiyeti tesis edilen PTT acentelerinden, PTT acenteliği işi yanında başka faaliyetleri de bulunanların, PTT acenteliği dışındaki faaliyetlerinden dolayı, 31/12/1988 tarihi itibarıyla götürü usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını taşımaları ve 31/3/1989 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurmaları halinde, bu mükellefler Gelir vergisi Kanununun 50 nci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın, 1/1/1989 tarihinden itibaren götürü usulde teklif olunurlar.

Geçici Madde 30 – (Ek: 24/3/1988 - 3418/28 md.)

a) Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesine bu Kanunla eklenen fıkralar, bu Kanunun yayımı tarihinde yurt dışına transfer edilmemiş kazançlar hakkında da uygulanır.

b) 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanununun 106 ncı maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 7 nci maddesine göre ödenmekte olan hakim ve yargı ödenekleri ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 12 nci maddesine göre ödenen üniversite ödenekleri, 1.1.1988 tarihinden 31.12.1997 tarihine kadar gelir vergisinden müstesnadır. Bu hüküm, 15.12.1987 - 14.1.1988 dönemini kapsamak üzere 15.12.1987 tarihinde peşin olarak ödenen ödeneklerden, 1.1.1988 - 14.1.1988 dönemine isabet eden kısım hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 31 – (Ek: 3/12/1988 - 3505/17 md.)

Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31/12/1988 tarihi itibarıyla götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31/12/1988 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdıkları takdirde, 1/1/1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

Geçici Madde 32 – (Ek: 3/12/1988 - 3505/18 md.; iptal: Ana Mah.'nin 7/11/1989 tarih ve E. 1989/6. K. 1989/42 sayılı Kararıyla.)

Geçici Madde 33 – (Ek: 3/12/1988 - 3505/19 md.)

a) 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin geçici vergi tutarı, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının 1987 yılı gelirleri ile ilgili olarak verdikleri yıllık beyanname üzerinden hesaplanan (hayat standardı esasına göre tarhiyat yapılması halinde, bu tarhiyat esas alınır) gelir vergisinin, ticari ve mesleki kazançta isabet eden kısmının 2/12'sidir. Bu tutar, Ocak ve Şubat aylarında katma değer vergisi beyannamesi ile birlikte beyan edilerek aynı süre içinde iki eşit taksitte ödenir. 1988 yılı içinde işe başlayan mükelleflerin, 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin geçici vergi tutarı, 1987 yılı gelirleri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı dikkate alınarak yukarıdaki esaslara göre hesaplanır.

1988 yılı Aralık ayına ilişkin olarak 1989 yılı Ocak ayında verilmesi gereken katma değer vergisi beyannamelerinde bu aya ait dahili tevkiyat beyan edilmez ve ödenmez.

b) Ödeme kaydedici cihaz alan ikinci sınıf tacirler, ilk defa satın aldıkları cihazlar nedeniyle ve bir defaya mahsus olmak üzere, bu cihazları aldıkları tarihi takip eden aydan başlamak üzere 12 aya ilişkin geçici vergi taksitlerini ödemezler. Geçici verginin bu aylara isabet

eden tutarı vergi dairesince terkin edilir. 5.11.1988 tarihinden itibaren ilk defa ödeme kaydedici cihaz satın alan ikinci sınıf tacirlerden, ödeme kaydedici cihazı 1988 Kasım ayında satın alanlar 11 ay süreyle, 1988 Aralık ayında satın alanlar ise 12 ay süreyle, 1.1.1989 tarihinden itibaren geçici vergi ödemezler.

c) 1988 ve önceki yıllara ait olup mahsubu yapılamayan dahili tevkifat tutarı, 1988 yılı gelirlerinin beyan edildiği yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar 1989 yılına ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahili tevkifat tutarı, mükellefin 1989 yılı sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde, kendisine red ve iade edilir.

d) Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasına eklenen 15 numaralı bent hükmü, mükelleflerin 1988 yılına ait olup 1989 yılında beyanı gereken matrahlarının tespitinde indirilecek gelirler hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 34 – (Ek: 15/12/1990 - 3689/7 md.)

a) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 46 ncı maddesi hükmü uyarınca yeniden tespit edilen miktarlara göre yeni takdirler yapılınca kadar, takdir komisyonlarınca takdir edilen ve uygulanmakta olan her bir dereceye ait götürü ticaret ve serbest meslek kazançlarına, her bir derecede yapılan artışlar oranında ilave yapılır.

b) Kazançları 1990 yılında götürü usulde vergilendirilen mükelleflerden 31/12/1990 tarihi itibarıyla Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesinin bu Kanunla düzenlenen alış, satış ve hasılat hadlerini aşmayanların, götürü usule tabi olmanın diğer şartlarını da taşımaları kaydıyla, 1991 yılında da götürü usulde vergilendirilmelerine devam olunur.

Geçici Madde 35 – (Ek: 15/12/1990 - 3689/7 md.)⁽¹⁾

1) 1/1/1990-31/12/1998 tarihleri arasında, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir. ⁽²⁾

2 - a) Hayat standardı temel gösterge tutarı; faaliyetin yapıldığı takvim yılı sonunda geçerli olan ve 16 yaşından büyük sanayi kesiminde çalışan işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının, birinci sınıf tacirler için 3,1 katı, ikinci sınıf tacirler için 1,8 katı, serbest meslek erbabı için de 2,8 katıdır.

b) Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, temel gösterge tutarlarına hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu maddeye göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır.

c) Bir mükellefin aynı yılda ticari ve mesleki faaliyette bulunması halinde, temel gösterge tutarı her bir kazanç için ayrı ayrı uygulanır.

Aynı veya ayrı neviden birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunan mükellefin temel gösterge tutarına, birden sonraki her bir işyeri için temel gösterge tutarına % 50'si oranında ilave yapılır.

Ticari faaliyette bulunan adi ortaklıklar ile kolektif şirketlerde ortakların, komandit şirketlerde komandite ortakların bu ortaklık veya şirkete ilişkin temel gösterge tutarı; ortakların birisi için temel gösterge tutarı, diğer ortakların her biri için temel gösterge tutarının % 50'si dikkate alınmak suretiyle tespit edilen toplam tutarın, ortaklık ve şirket mukavelelerinde yazılı hisse oranlarında, hisse oranları belli edilmemiş ise her bir ortağa eşit olarak ortak sayısına bölünmek suretiyle uygulanır.

(1) Bu maddenin uygulaması için 30/12/1995 tarih ve 22509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 15/12/1995 tarih ve 95/7593 sayılı Kararnameye, hayat standardı uygulamasına ilişkin usul ve esaslar için Maliye Bakanlığının 1/12/1998 tarih ve 23540 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 214 no'lu Genel Tebliğine, daha önceki değişiklikler için de bu Kanunun sonundaki "ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız.

(2) Bu fıkra da yer alan "1.1.1990-31.12.1999" ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Bu maddenin uygulanmasında, adi ortaklıklara, kollektif, adi ve eshamlı komandit şirketlere ait işyerlerinin her biri, ortaklar bakımından ayrı ayrı işyeri hükmündedir.

Bu maddenin uygulanmasında, komanditer ortaklar dikkate alınmaz.

d) Bu fıkranın (a) ve (c) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; 3030 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir belediyesi olan illerin, büyükşehir belediye sınırları içinde faaliyette bulunan mükellefler için % 25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükelleflerde ise, birinci derecede öncelikli yörelerde % 50 oranında, ikinci derecede öncelikli yörelerde %40 oranında indirilerek dikkate alınır.

e) Bu fıkranın (a), (c) ve (d) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; faaliyetin ifa edildiği yöreler itibarıyla altın imalatı ve/veya altın ticareti ile uğraşanlar için % 50 oranında artırılarak uygulanır.

f) **(Değişik: 21/1/1998 - 4325/9 md.)** İlk defa işe başlayan mükellefler ile götürülük şartlarını haiz olanlardan kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler için, işe veya gerçek usulde vergilendirmeye başlanılan ve izleyen yılda hayat standardı esası uygulanmaz.

g) Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinde yer alan hayat standardı gösterge tablosunun;

- 1 numaralı bendindeki tutarlar sırasıyla 2 000 000, 3 000 000 ve 5 000 000 lira,
- 2 (b) numaralı bendindeki tutar 2 000 000 lira,
- 3 numaralı bendindeki tutarlar sırasıyla 20 000 000 ve 4 000 000 lira,
- 4 numaralı bendindeki tutarlar sırasıyla 4 000 000 ve 20 000 000 lira,
- 5 numaralı bendindeki tutar 4 000 000 lira,
- 6 numaralı bendindeki tutar 5 000 000 lira,

Olarak uygulanır.

Hayat standardı gösterge tutarları, kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde % 50, kalkınmada ikinci derecede öncelikli yörelerde % 40 oranında indirilerek dikkate alınır.

Hayat standardı gösterge tutarları aile reisi beyanları da dahil olmak üzere bir defa dikkate alınır.

h) **(Ek: 25/5/1995 - 4108/27 md.)** 11 ve daha yukarı yaşta olan bir taşıtla münhasıran nakliyecilik faaliyetinde bulunan mükellefler hakkında, faaliyetin ifa edildiği yöreler itibarıyla hayat standardı temel gösterge tutarını, % 75'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu yetki, taşıtların yaşlarına göre gruplandırılarak farklı oranlar uygulanmak suretiyle de kullanılabilir. Bir araçtan yaşına bakmaksızın yalnız bir hayat standardı vergisi tahsil edilir.

ı) **(Ek: 25/5/1995 - 4108/27 md.)** Ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin tedavi maksadıyla yapacağı yurt dışı seyahatler ile bir defaya mahsus olmak üzere yapılan hac seyahatleri için hayat standardı ilave göstergeleri uygulanmaz.

Şu kadar ki, tedavi maksadıyla yapılan seyahatlerin ilgili sağlık kurullarından alınacak raporlarla tevsik edilmesi şarttır.

3. (İptal: Ana.Mah.'nin 12/11/1991 tarih ve E.1991/7, K.1991/43 sayılı Kararıyla)

4. Çiftçiler, noter vekilleri, geçici yetkili noter yardımcıları ile ruhsatlı dava vekilleri hakkında hayat standardı esası uygulanmaz.

5. Asgari ücret tutarının değiştirilmediği yıllarda esas alınacak temel göstergeler tutarı, önceki yılda uygulanan temel göstergeler tutarına, faaliyetin yapıldığı yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında ilave yapılmak suretiyle tespit edilir.

Şu kadar ki, asgari ücret tutarının değiştirildiği yıllarda, asgari ücrete göre hesaplanan temel göstergeler tutarının, yukarıda yazılı esasa göre yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak belirlenen temel gösterge tutarından daha düşük olması halinde, yukarıda yazılı esasa göre tespit edilen temel gösterge tutarları dikkate alınır.

Bu maddenin 2 numaralı fıkrasının (g) bendinde yazılı, her bir yılda uygulanacak hayat standardı ilave göstergeler tutarları, temel göstergeler tutarında yapılan artışlar oranında artırılır.

Hayat standardı temel ve ilave göstergelerinin tespitinde 100 000 liraya kadar olan tutarlar nazara alınmaz.

6. Bu maddenin yürürlükte olduğu tarihlerde, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

7. **(Ek: 26/12/1993 - 3946/27 md.)** Mükellefler; kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri (hamiline yazılı mevduat ve hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir.

8. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tayin ve tespiti Maliye Bakanlığı yetkilidir. (1)

Geçici Madde 36 – (Ek: 15/12/1990 - 3689/7 md.)

a) Gelir Vergisi Kanununun;

- 1) 13 üncü maddesinde yazılı 10 000 000 liralık tutar, 25 000 000 liraya,
- 2) 17 nci maddesinde yazılı 60 000 liralık tutar, 600 000 liraya,
- 3) 21 inci maddesinde yazılı 120 000 liralık tutar, 1 000 000 liraya,
- 4) 24 üncü maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı 360 000 liralık tutar, 500 000 liraya,
- 5) 31 inci maddesinde yazılı günlük 200 liralık tutar, 1 200 liraya, aylık 6 000 liralık tutar, 36 000 liraya, yıllık 72 000 liralık tutar, 432 000 liraya,

6) Ek 2 nci maddesinin 4 numaralı bendinde yazılı 40 000 000 liralık tutar, 1 000 000 000 liraya, 20 000 000 liralık tutar, 250 000 000 liraya, 4 000 000 liralık tutar, 100 000 000 liraya,

7) 47 nci maddesinde yazılı 700 000 liralık tutar, 7 000 000 liraya, 48 000 liralık tutar, 1 000 000 liraya,

8) 53 üncü maddesinde yazılı 4 000 000 liralık tutarlar, 50 000 000 liraya,

9) 68 inci maddesinin 10 numaralı bendinde yer alan 20 000 liralık tutar, 90 000 liraya,

10) Mükerrer 80 inci maddesinin 2, 3 ve 4 numaralı bentlerinde yazılı 100 000 liralık tutarlar, 200 000 liraya,

11) 86 ve 87 nci maddelerinde yazılı 9 000 000 liralık tutarlar, 36 000 000 liraya,

12) 111 ve 112 nci maddelerinde yazılı 10 000 liralık tutarlar, 100 000 liraya,

Yükseltilmiştir.

b) Bu maddenin (a) fıkrasının 1, 3, 7, 8 ve 9 numaralı bentlerinde yer alan hükümler, mükelleflerin 1990 yılı gelirleri için de uygulanır.

Geçici Madde 37 – (Ek: 15/12/1990 - 3689/7 md.; Mülga: 26/12/1993 - 3946/38 md.)

Geçici Madde 38 – (Ek: 26/12/1993 - 3946/28 md.)

Gelir Vergisi Kanununun yürürlükten kaldırılan Mükerrer 20 nci maddesinde yer alan istisna hükmünün uygulanmasına, 1.1.1994 tarihinden önce faaliyete geçen işletmelerin kazançları hakkında, istisna süresi sona erinceye kadar devam olunur.

Geçici Madde 39 – (Ek: 26/12/1993 - 3946/28 md.)

1) 1.1.1994 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırımlar için yapılacak harcamalara (kurumlar vergisi mükelleflerinin yatırım harcamaları dahil) yatırım indirimine ilişkin eski hükümler, bu tarihten sonra alınan Yatırım Teşvik Belgesine bağlı yatırım harcamalarına ise yatırım indirimine ilişkin yeni hükümler uygulanır. Bu Kanunla değişik Ek 3 üncü maddenin dördüncü fıkrası hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınan Teşvik Belgeleri kapsamında 1.1.1994 tarihinden itibaren yapılan harcamalara da uygulanır.

(1) Bu maddeye 26/12/1993 tarih ve 3946 sayılı Kanunun 27 nci maddesi ile 7 numara ile yeni bir fıkra eklenmiş ve 7 nci fıkranın numarası da 8 olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

2) Bu Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 38 inci ve mükerrer 81 inci maddelerinin sonuna eklenen fıkraların hükmü, 1/1/1994 tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkul ve iştirak hisseleri hakkında, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yeniden değerlendirilme oranının tespit edildiği yıldan itibaren uygulanır.

3) a) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının, 7, 8 ve 15 numaralı bentleri ile bu Kanunla kaldırılan mükerrer 39 uncu maddesi, özel hesap dönemleri de dahil olmak üzere, kurumların 1993 yılına ait olup, 1.1.1994 tarihinden itibaren beyan edilecek kazançları hakkında da uygulanır.

b) Tam mükellef kurumlardan 1994 yılı içinde elde edilen kar payları için Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki hükümleri, özel hesap dönemi 1994 yılı içinde biten kurumlardan aynı yıl içinde elde edilen kar payları ve vergi alacakları hakkında ise Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişen hükümleri uygulanır.

c) Kurumların 1.1.1995 tarihinden önceki dönemlere ait ihtiyat akçeleri ve banka provizyonlarının bu tarihten sonra dağıtılması veya sermayeye eklenmesi halinde, bu kar payları için Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik hükümleri uygulanır.

d) Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca tayin ve tespit edilir.

4) (Mülga: 25/5/1995 - 4108/39 md.)

5) (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

6) Tam mükellefiyete tabi kişilerin yanında çalışan gemi adamlarına, münhasıran uluslararası sularda geçen hizmetleri karşılığında ödenen ücretler, 1.1.1994-31.12.2000 tarihleri arasında gelir vergisinden müstesnadır. Bu ücretler üzerinden % 10 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır. Bu istisnanın tevkif yoluyla ödenen gelir vergisine şumulü yoktur.

Bakanlar Kurulu % 10 oranını, % 25 oranına kadar artırmaya veya kanuni oranına kadar indirmeye yetkilidir.

7) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 85, 86 ve 87 nci maddelerinde yer alan hükümler, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5, 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan ve 1.1.1997 tarihinden önce elde edilen menkul sermaye iratları hakkında uygulanmaz. Ticari İşletmeye dahil olan bu gelirler, bu maddenin kapsamı dışındadır.

Geçici Madde 40 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Geçici Madde 41 – (Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Geçici Madde 42 – (Ek: 25/5/1995 - 4108/28 md.) Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 4 numaralı bendinin bu Kanunla değişmeden önceki hükmü uyarınca, 1.1.1994 tarihinden itibaren gerçek usule alınmış olan mükelleflerden 31.12.1994 tarihi itibarıyla götürü usule tabi olmaya ilişkin şartları topluca taşıyanlar; bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar bağlı oldukları vergi dairesine yazılı olarak müracaat ederek bu tarihe kadar 1995 yılına ilişkin götürü usule ait gelir vergisini tarh ve tahakkuk ettirdikleri takdirde, 1.1.1995 tarihinden itibaren götürü vergilendirme usulünden yararlandırılır. Götürü usule geçen mükelleflerin 1994 yılına ait gerçek usule göre tespit edilen kazançları ile 1.1.1995 tarihinden bu Kanunun yayımı tarihine kadar tevkif ettikleri gelir vergisi ve düzenledikleri belgelerde gösterilen katma değer vergisi, genel esaslara göre beyan edilerek ödenir.

Geçici Madde 43 – (Ek: 25/5/1995 - 4108/28 md.)

Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik Ek 3 üncü maddesi hükümleri 1.1.1994 tarihinden sonra, Ek 4 üncü maddesi hükmü 1.1.1995 tarihinden sonra, Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırımlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren yapılan yatırım harcamalarına uygulanır.

Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin bu Kanunla değiştirilen ikinci fıkrasının 4 numaralı bendi hükmü, 1995 yılı hesap döneminden itibaren elde edilen kazançlara uygulanır.

Geçici Madde 44 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

Götürü usule tabi ticaret erbabından Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 47 ve 48 inci maddelerinde sayılan basit usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını 31/12/1998 tarihi itibarıyla taşıyanlar 1/1/1999 tarihinden itibaren basit usule tabi olurlar.

Götürü usulde vergilendirilmekte iken 1/1/1999 tarihinden itibaren basit usulde vergilendirilme kapsamına alınan mükellefler, bu tarih itibarıyla mevcut mallarını alış bedelleri ile, bu bedel bilinmiyorsa kendileri tarafından tesbit edilecek rayiç bedelleri ile değerlemeye tabi tutarlar.

1/1/1999-31/12/2003 tarihleri arasındaki kazançlara uygulanmak üzere, münhasıran belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediyelerin mücavir alan sınırları hariç) işyerlerinde faaliyet gösteren ve basit usulde vergilendirilen mükelleflerin 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci gelir diliminin yarısını aşmayan kazançları için beyanname verilmez.

Basit usule tabi mükelleflerin 2001 yılı sonuna kadar, ilgili vergilen dirme dönemleri için beyan edecekleri safi kazanç tutarlarının, Gelir Vergisi Kanununun bu kanunla değişmeden önceki 46 ncı maddesine göre intibak ettirildikleri derecelerin bulundukları yöreler itibarıyla belirlenen ve 1998 yılında uygulanacak olan götürü safi kazanç tutarlarının 1999, 2000 ve 2001 yıllarında yeniden değerlendirme oranında artırılan tutarlarını aşması halinde, beyan edilen tutarlar yerine bu tutarlar vergilemeye esas alınır. Bu uygulamada, takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan mükelleflerin götürü safi kazancı, işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılmak suretiyle hesaplanan tutardır. Bu süre içinde 48 inci maddede yazılı hadler aranmaz. 31/12/2001 tarihinde basit usule tabi olmanın şartlarını topluca taşıyanların kazançları, şartları taşıdıkları sürece takip eden yıllarda da basit usule göre tesbit edilir.

Yapılan denetimlerde, bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tesbit edilen mükellefler intibak ettirildikleri derecenin bir üstünden, birinci dereceden vergilendirilenler ise intibak ettirilen derecelere ait safi kazanç tutarları %50 oranında artırılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirilirler.

Geçici Madde 45 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

1) 1997 takvim yılındaki satış hasılatı; 1996 yılı için uygulanan satış hasılatı tutarının yeniden değerlendirme oranında artırılmış tutarını aşmayan küçük çiftçiler, 1997 takvim yılında elde ettikleri zirai kazançlar için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermezler. 1997 yılı zirai kazancına ilişkin olarak 1998 yılı içerisinde beyanname veren çiftçilerin beyannamelerinde gösterilen zirai kazançları üzerinden hesaplanarak tahakkuk ettirilen vergileri terkin, tahsil edilen vergileri iade edilir.

Bu kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmünde yer alan on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olma şartı kendi işinde kullanılması koşuluyla, on yıl süre ile dikkate alınmaz.

2) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 53 üncü maddesi hükmü gereğince götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen zirai kazanç mükellefleri, 31/12/1997 tarihi itibarıyla bu Kanunun 54 üncü maddesinde yazılı ölçüleri aşmamaları halinde, 1/1/1998

tarihinden itibaren zirai mahsulleri ve hizmetlerinin satış bedeli üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirilir.

Geçici Madde 46 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

1) 31/12/2008 tarihine kadar uygulanmak üzere; iktisap şekli ne olursa olsun, dört yıldan fazla elde tutulan (veraset yoluyla iktisap edilenlerde dört yıllık süre şartı aranmaz); konutlar ile köy kıymet beyan defterine kayıt edilmesi gereken gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar gelir vergisinden müstesnadır.⁽¹⁾

Diğer kazanç ve irad tutarının hesaplanmasında; 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresinin bitmesinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde, bunların maliyet bedeli olarak 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilecek emlak vergisi değeri esas alınır.

1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihten sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı; 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elden çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir.

Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden; gayrimenkullerde 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz.

2) Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde sayılan gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen ve elde edildiği dönemin tespit edilememesi nedeniyle bu Kanunun 80 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bir önceki yılın geliri olarak vergilendirilecek olan diğer kazanç ve iratlar üzerinden tarh edilecek vergilere 2002 yılı sonuna kadar vergi ziyai cezası ile usulsüzlük cezası uygulanmaz.⁽²⁾

Geçici Madde 47 – (Ek : 22/7/1998 - 4369/54 md.)

Bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla sahip olunan ve mevcudiyeti Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve siciller ve diğer kanaat getirici vesikalarla ispat edilen para ve alacak ile altın, döviz ve diğer mallardan karşılanan mal edinimleri ve harcamalardan hareketle bu Kanunun 82 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamayacağı gibi, bu unsurlar delil olarak kullanılmak suretiyle Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 7 numaralı bendine göre de geçmişe yönelik inceleme ve tarhiyat yapılamaz.

Bu maddede geçen kanaat getirici vesika tabiri; banka,banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar, posta idaresi, noterler ile tapu, trafik gibi kamu kurum ve kuruluşlarının kayıt ve belgeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ikinci kitap üçüncü kısmında yer alan belgeleri ifade eder.

Mükelleflerin bu kayıtlarda yer almayan veya yukarıda sayılan vesikalarla kanıtlanamayan nakit para, mevduat sertifikası, döviz ve benzeri kıymetlerini 30/9/1998 tarihi itibarıyla asgari bir gün süreyle Türkiye'de kurulu mevduat kabulüne yetkili bankaların Türkiye'deki şubelerinde bulundurduklarının tevsiki şartıyla bu kıymetlerden karşılanan mal edinimleri ve harcamalar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Söz konusu kuruluşlar mükelleflerin bu konudaki taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Geçici Madde 48 – (Ek : 22/7/1998 - 4369/54 md.)

Gelir ve Kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil), işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlarını kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedeli ile bu

1) Bu fıkarda yer alan “beş yıldan fazla” ve “beş yıllık süre” ibareleri, 7/1/2003 tarihli ve 4783 sayılı Kanunla sırasıyla, “dört yıldan fazla” ve “dört yıllık süre” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

2) Bu fıkarda yer alan “2003 yılı” ibaresi, 7/1/2003 tarihli ve 4783 sayılı Kanunla “2002 yılı” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Kanunun yayımını izleyen üçüncü ayın son iş gününe kadar bir envanter listesi ile vergi dairelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Bu suretle beyan edilen kıymetlerin satılması halinde satış bedeli bunların deftere kaydedilen bedelinden düşük olamaz. Bildirime dahil edilen varlıklar için amortisman ayrılmaz.

Bilonço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca aktiflerine kaydettikleri emtia için ayrı; makina, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı özel karşılık hesabı açarlar. Emtia için ayrılan karşılık, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiye edilmesi halinde sermayenin unsuru sayılır ve vergilendirilmez. Makina, teçhizat ve demirbaşlar envantere kaydedilir ve ayrılan karşılık birikmiş amortisman addolunur. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, ise söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydederler. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 49 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil), kayıtlarında yer aldığı halde işletmelerinde mevcut olmayan mallarını, bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar, aynı neviden mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayri safi kar oranını dikkate alarak faturalamak ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Gayri safi kar oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınır. Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak geçmişe yönelik ceza ve faiz uygulanmaz. Yılı içerisinde ödenmesi gereken vergilerin, ödeme sürelerinde değişiklik yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 50 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

1/1/1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanan yatırım harcamalarına, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişiklik yapılmadan önceki Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri ve Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan mükerrer 8 inci maddesi hükmü; 1/1/1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırım harcamalarına ise söz konusu maddelerin bu Kanunla değişik hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 51 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 31/12/1998 tarihi itibarıyla içinde bulundukları üç aylık dönemi takip eden dönemden başlayarak bu Kanunun değişik mükerrer 120 ve Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddeleri uyarınca geçici vergi öderler. Geçici vergi beyannamesi verilen dönemlere ilişkin yıllık beyannameler üzerinden tahakkuk ettirilen geçici vergi taksitleri terkin edilir.

Geçici Madde 52 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

1/7/1998 tarihinden sonra elde edilen ücretler için, bu tarih itibarıyla mevcut vergi matrahı dikkate alınarak, bu Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendine göre yapılacak tevkifatlara münhasır olmak üzere aşağıdaki tarife uygulanır.

1.000.000.000 liraya kadar	%20
2.000.000.000 liranın 1.000.000.000 lirası için 200.000.000 lira, fazlası	%25
4.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 450.000.000 lira, fazlası	%30
8.000.000.000 liranın 4.000.000.000 lirası için 1.050.000.000 lira, fazlası	%35
16.000.000.000 liranın 8.000.000.000 lirası için 2.450.000.000 lira, fazlası	%40
16.000.000.000 liradan fazlasının 16.000.000.000 lirası için 5.650.000.000 lira, fazlası	%45

Geçici Madde 53 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

Bu Kanunun yayımından önce ihraç edilen her nevi tahvil ve Hazine bonusu ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirlerden yapılan gelir vergisi tevkifatı sırasında, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendi hükmü uygulanır.

Geçici Madde 54 – (Ek: 22/7/1998 - 4369/54 md.)

1998 yılı gelirleri için, bu Kanunun 45 inci maddesiyle değiştirilen 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinin (b), (c) ve (d) alt bentlerinde yer alan hadler yerine, 2.500.000.000 lira esas alınır.

Geçici Madde 55 – (Ek: 11/8/1999 - 4444/3 md.)

1.1.1999-31.12.2005 tarihleri arasında elde edilen ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları, menkul kıymetler yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları veya bu fonların katılma belgelerinin İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında alım satımından elde edilen kazançlar ile Türkiye’de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemler sonucunda elde edilen kazançlar için yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez. Ticari işletmeye dahil olan bu gelirler, bu maddenin kapsamı dışındadır.⁽¹⁾

Geçici Madde 56 – (Ek: 11/8/1999 - 4444/3 md.)

1999 - 2002 yılları gelirlerinin vergilendirilmesinde 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1, 2, 80, 81, 82, Geçici 46 ve Geçici 47 nci maddeleri yerine aşağıdaki hükümler uygulanır.

Mevzu

A) Gerçek kişilerin gelirleri (Gelir Vergisi) ne tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.

Gelirin unsurları

B) Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticari kazançlar,
2. Zirai kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları ile nazara alınır.

Diğer kazanç ve iratlar

C) Aşağıda yazılı olan diğer kazanç ve iratlar bu maddedeki hükümlere göre vergiye tabi gelire dahildir:

1. Değer artışı kazançları,
2. Arızı kazançlar.

Değer artışı kazançları

D) Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

1. İvazsız olarak iktisap edilenler hariç olmak üzere; hisse senetlerinin iktisap tarihinden başlayarak üç ay içinde veya iktisaptan evvel elden çıkartılmasından sağlanan kazançlar ile diğer menkul kıymetlerin (menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma belgeleri hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

2. 70 inci maddenin birinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yazılı hakların (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

3. Telif haklarının ve ihtira beratlarının müellifleri mucitleri ve bunların kanuni mirasçıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

4. Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

5. Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

6. İktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap elinler hariç) 70 inci maddenin birinci fıkrasının 1, 2, 4 ve 7 numaralı bentlerinde yazılı mal (gerçek usulde vergiye tabi çiftçilerin zirai istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların, iktisap tarihinden

başlayarak dört yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar (kooperatiflerin ortaklarına bu sıfatları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkuller tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır.

Yukarıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarının her birinin 3.500.000.000 lirayı aşan kısmı vergiye tabidir.

1) Bu fıkra da yer alan “1.1.1999-31.12.2002 tarihleri arasında” ibaresi, 7/1/2003 tarihli ve 4783 sayılı Kanunla, “1/1/1999-31/12/2003 tarihleri arasında”, 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle “1.1.1999-31.12.2004 tarihleri arasında”, 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesiyle de “ 1.1.1999-31/12/2005 tarihleri arasında” olarak değiştirilmiş ve aynı fıkra da geçen “menkul sermaye iratları ile menkul kıymetler yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları için” ibaresi, “menkul sermaye iratları, menkul kıymetler yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları veya bu fonların katılma belgelerinin İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında alım satımından elde edilen kazançlar ile Türkiye’de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemler sonucunda elde edilen kazançlar için”, olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Bu fıkırdaki geçen "elden çıkırma" deyimini, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

Faaliyetine devam eden ticari bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticari işletmeye dahil amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle yukarıdaki bentlerde yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticari kazanç sayılır ve bunlara ticari kazanç hakkındaki hükümler uygulanır.

Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları

E) Aşağıda yazılı hallerde değer artışı kazancı hesaplanmaz ve vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleri ile (bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde)aynen devir alınması,

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan özsermayesi tutarında ortaklık payı alınması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.)

3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu fıkranın 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.)

Safi değer artışı

F) Değer artışında safi kazanç, elden çıkırma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkırma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerleme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel, kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde ise son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır.

İşletmeye dahil amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine, amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde, iktisap tarihindeki rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanır. Alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin karından mahsup edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynı sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan değer artışı kazançlarının hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılmasından doğan değer artışı

kazançlarından ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım satımıyla devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticari kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin, bu kıymet veya hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, yıl içinde elde edilen toplam gelirden, bu Kanunun 76 ncı maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle hesaplanabilir. Bu durumda iktisap bedeli endekslenmez.

Değer artışı kazancının hesaplanmasında; 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresinin bitmesinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde, bunların maliyet bedeli olarak 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilen emlak vergisi değeri esas alınır.

1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihten sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı; 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elden çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir.

Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden; gayrimenkullerde 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz.

Arızı kazançlar

G) Vergiye tabi arızı kazançlar şunlardır:

1. Arızı olarak ticari muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavasuttan elde edilen kazançlar,
2. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetiyle serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlanmamış olan böyle bir faaliyete hiç girilmemesi, ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen hasılat,
3. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık devri hakkının karşılığında alınan tazminatlar ile peştemallıklar (kiracıya ait tesisat ve malların tahliye ve devri sırasında kiralayan veya yeni kiracıya devrinden doğan kazançlar dahil),
4. Arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hasılat,
5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil),
6. Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar,

Yukarıda yazılı kazançların 1-4 numaralı bentlerde yazılı olanların (henüz başlamamış olan ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) 3.500.000.000 lirayı aşan kısmı, diğerlerinde tamamı vergiye tabidir.

Bu fıkrada geçen hasılat deyimi, alınan para ve ayınlarla diğer suretlerle elde edilen ve para ile temsil edilebilen menfaatleri ifade eder.

Arızı kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit olunur:

1. Bu fıkranın 1 numaralı bendinde yazılı işlerde satış bedelinden, maliyet bedeli ve satış dolayısıyla yapılan giderler indirilir,

2. Bu fıkranın 2, 3, 4 ve 5 numaralı bentlerinde yazılı işlerde elde edilen hasıllattan tevsik edilmek kaydıyla yapılan giderler indirilir.

3. Bu fıkranın 6 numaralı bendinde yazılı işlerde, 45 inci madde hükümleri uygulanır.

H) Bu Kanunun geçici 47 nci maddesi kapsamındaki değerler ile işlem ve bildirimlerden hareketle bunlara taraf olanlar da dahil olmak üzere herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat (Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının 7 numaralı bendi dahil) yapılamaz.

Geçici Madde 57 – (Ek: 11/8/1999 - 4444/3 md.)

1999-2002 yılları gelirlerinin (ücretler hariç) vergilendirilmesinde bu Kanunun 103 üncü maddesindeki tarifenin mükerrer 123 üncü maddeye göre belirlenen gelir dilimlerine karşılık gelen vergi oranları beş puan artırılmak suretiyle uygulanır. Bu Kanunun mükerrer 120 nci maddesinin uygulanmasında bu hüküm dikkate alınmaz.

Geçici Madde 58 – (Ek : 23/11/2000 -4605/5 md.)⁽¹⁾

1) 1/1/2000 - 31/12/2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir.

2-a) Hayat standardı temel gösterge tutarı;

- Birinci sınıf tacirler için 3.500.000.000,

-İkinci sınıf tacirler için 2.000.000.000,

- Ticari kazancı basit usulde tespit edilenlerden, geçici 44 üncü madde hükmü uyarınca beyan edilecek ticari kazancın azami tutarının belirlenmesinde esas alınacak derecelerden;

1. dereceye intibak ettirilmiş olanlar için 1.000.000.000,

2. dereceye intibak ettirilmiş olanlar için 650.000.000,

3. dereceye intibak ettirilmiş olanlar için 300.000.000,

- Serbest meslek erbabı için 3.200.000.000,

Liradır.

b)Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, temel gösterge tutarlarına hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu maddeye göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplamasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ticari kazancı basit usulde tespit olunanlar için hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilave tutarlar dikkate alınmaz.

c) Bir mükellefin aynı yılda ticari ve mesleki faaliyette bulunması halinde, temel gösterge tutarı her bir kazanç için ayrı ayrı uygulanır.

(1) Bu madde uyarınca hesaplanan ve 2001 yılına ilişkin olarak 2002 yılında beyan edilecek gelirlerin tespitinde dikkate alınacak, hayat standardı temel ve ilave gösterge tutarları için 30/12/2001 tarih ve 24626 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 244 Seri No'lu Tebliğe bakınız.

Aynı veya ayrı neviden birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunan mükellefin temel gösterge tutarına, birden sonraki her bir işyeri için temel gösterge tutarının % 50'si oranında ilave yapılır.

Ticari faaliyette bulunan adi ortaklıklar ile kolektif şirketlerde ortakların, komandit şirketlerde komandite ortakların bu ortaklık veya şirkete ilişkin temel gösterge tutarı; ortakların birisi için temel gösterge tutarı, diğer ortakların her biri için temel gösterge tutarının %50'si dikkate alınmak suretiyle tespit edilen toplam tutarın, ortaklık ve şirket mukavelelerinde yazılı hisse oranlarında, hisse oranları belli edilmemiş ise her ortağa eşit olarak ortak sayısına bölünmek suretiyle uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasında, adi ortaklıklara, kolektif, adi ve eshamlı komandit şirketlere ait işyerlerinin her biri, ortaklar bakımından ayrı ayrı işyeri hükmündedir.

Bu maddenin uygulanmasında, komanditer ortaklar dikkate alınmaz.

d) Bu fıkranın (a) ve (c) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; 3030 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir belediyesi olan illerin, büyükşehir belediye sınırları içinde faaliyette bulunan mükellefler için % 25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükelleflerde ise, % 50 oranında indirilerek dikkate alınır.

e) Bu fıkranın (a), (c) ve (d) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; faaliyetin ifa edildiği yöreler itibarıyla altın imalatı ve/veya altın ticareti ile uğraşanlar için %50 oranında artırılarak uygulanır.

f) İlk defa işe başlayan mükellefler için işe başlanılan ve izleyen yılda hayat standardı esas uygulanmaz. Bu bent hükmünün uygulanmasında aynı işin mükellefin eş ve çocukları ile bakmakla yükümlü olduğu kişiler tarafından yapılması hali ilk defa işe başlama sayılmaz.

g) İş bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler gözönünde tutulur.

h) Hayat standardı gösterge tutarları aşağıdaki gibidir.

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar (TL.)

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (işletmelerinde kayıtlı olanlar dahil);	
a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	450.000.000
b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 2000 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	700.000.000
c) Silindir hacmi 2001 (dahil) cc'den fazla olanlarda	1.200.000.000
2. Mülkiyeti mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait ve bunlar tarafından	

bizzat kullanılan birden fazla binalardan (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri dahil) her biri için;	Yıllık emsal kira bedelinin % 25'i
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (işletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir;	
a)Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için	4.600.000.000
b)On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için	900.000.000
4. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan;	
a)şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için	900.000.000
b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için	4.600.000.000
5. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait her bir yarış atı için (taylar dahil),	1.200.000.000
6. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için,	900.000.000

Mükellefin eşinin veya çocuklarının hayat standardı esasına tabi faaliyetinin bulunması durumunda, hayat standardı göstergeleri sadece bunların kazançlarının tespitinde dikkate alınır.

Hayat standardı gösterge tutarları, kalkınmada öncelikli yörelerde %50 oranında indirilerek dikkate alınır.

i)Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan gösterge tutarları gözönüne alınarak topluca uygulanır.

j) 11 ve daha yukarı yaşta olan bir taşıtla münhasıran nakliyecilik faaliyetinde bulunan mükellefler hakkında, faaliyetin ifa edildiği yöreler itibariyle hayat standardı temel gösterge tutarı, % 50 oranında indirilerek dikkate alınır. Bir araçla nakliyecilik yapan mükelleflerde aracın yaşına ve ortaklık olarak faaliyette bulunup bulunmadığına bakılmaksızın hayat standardı temel gösterge tutarı bir defa dikkate alınır.

k) (İptal: Ana.Mah.nin 16/1/2003 tarihli ve E.:2001/36, K.:2003/3 sayılı Kararı ile)

3) Noter vekilleri, geçici yetkili noter yardımcıları, ruhsatlı dava vekilleri, ebeler, sünnetçiler, sağlık memurları, arzuhalçiler ve mesleklerinin ifası yüksek tahsili icap ettirmeyen benzeri serbest meslek erbabından Maliye Bakanlığınca tayin edilecek olanlar ile belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediyelerin mücavir alanları hariç) işyeri bulunan basit usule tabi mükellefler hakkında hayat standardı esası uygulanmaz.

4) Hayat standardı temel ve ilave göstergeler tutarları, faaliyette bulunulan yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle tespit edilir. Bu şekilde hesaplanan tutarların % 5'ini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen tutarları % 50 fazlasına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye yetkilidir.

5) Mükellefler; kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden (...) ⁽¹⁾ vergisi ödenen gelirleri (hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir. İzah nedeni gelirler öncelikle mükelleflerin kendilerine ait beyanları için esas alınır. Arta kalan bir tutarın olması halinde eşler ve çocuklar, sadece arta kalan tutarı kendi beyanlarında izah nedeni gelir olarak dikkate alırlar.

6) 88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu, 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler ve yatırım indirimi istisnası dahil istisnaların uygulanması, yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

7) Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Geçici Madde 59- (Ek:10/11/2001- 4710/1 md.)

31.12.2007 tarihine kadar, 26.7.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet tahvilleri ve Hazine bonolarının faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının; 2001 yılında 50 Milyar lirası, 2002 ve izleyen yıllarda bu tutarın veya arttırılmış tutarın her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmasıyla bulunacak tutar gelir vergisinden müstesnadır. Bu istisnadan yararlananlar, mükerrer 80 inci ve geçici 56 ncı maddelerde yer alan istisnalardan ayrıca yararlanamaz. ⁽²⁾

Ticari işletmelere ait olan bu tür gelirler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 60- (Ek: 12/6/2002-4761/3 md.)

Mevcut veya yeni kurulacak olan sermaye şirketlerine, aynî veya nakdî sermaye olarak konulan değerlerden hareketle; herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat (Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (7) numaralı bendi dahil) yapılamaz. Bu hükmün uygulanabilmesi için 31.12.2002 tarihine kadar; mevcut sermaye şirketlerinde sermaye artırımı işlemlerinin, yeni kurulacak şirketlerde şirket kuruluşunun tamamlanması ve sermaye olarak konan değerlerin şirket aktifine girmiş olması şarttır.

Geçici Madde 61- (Ek: 9/4/2003-4842/17 md.)

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlarla ilgili yatırım harcamalarına (teşvik belgelerine bu tarihten sonra ilave edilen iktisadî kıymetler için yapılan harcamalar hariç), yatırım indirimi uygulamasına ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanununun bu tarihten önce yürürlükte bulunan hükümleri uygulanır.

(1) Bu arada yer alan "gelir" ibaresi, Ana.Mah.nin 16/1/2003 tarihli ve E.:2001/36, K.:2003/3 sayılı Kararı ile iptal edilmiş ve metinden çıkarılmıştır.

(2) Bu fıkra da yer alan "31/12/2004 tarihine kadar", "26/7/2001-31/12/2002 tarihleri arasında" ve "80 inci" ibareleri, 7/1/2003 tarihli ve 4783 sayılı Kanunla sırasıyla, "31/12/2005 tarihine kadar", "26/7/2001-31/12/2003 tarihleri arasında" ve "mükerrer 80 inci" olarak değiştirilmiş, daha sonra 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle, "31.12.2005 tarihine kadar" ve "26.7.2001-31.12.2003 tarihleri arasında" ibareleri, sırasıyla "31.12.2006 tarihine kadar" ve "26.7.2001-31.12.2004 tarihleri arasında" olarak değiştirilmiş, 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesiyle de "31.12.2006 tarihine kadar" ibaresi "31.12.2007 tarihine kadar" ve "26.7.2001-31.12.2004 tarihleri arasında" ibaresi ise "26.7.2001-31.12.2005 tarihleri arasında" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Yukarıda belirtilen şekilde yatırım indirimi istisnasından yararlanan kazançlar ile bu maddenin yürürlük tarihinden önce gerçekleşen yatırımlar üzerinden hesaplanan ve kazancın yetersiz olması nedeniyle sonraki dönemlere devreden yatırım indiriminden yararlanan kazançlar üzerinden dağıtılsın, dağıtılmasının %19,8 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır.

İsteyen mükellefler, bu maddenin yürürlük tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında bu tarihten itibaren yaptıkları harcamaları (öngörülen harcamalar kapsamında daha önce yatırım indirimi istisnasından yararlanmış harcamalar hariç) için bu Kanunun 19 uncu maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde yatırım indirimi istisnasından yararlanabilirler. Bunun için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk geçici vergilendirme dönemine ilişkin beyannamenin verileceği tarihe kadar bağlı bulunulan vergi dairesine bir bildirimde bulunulması ve tercihin, alınmış olan yatırım teşvik belgelerinin tamamı için yapılması şarttır.

Geçici Madde 62- (Ek: 9/4/2003-4842/17 md.)

1. Kurumlar vergisi mükelleflerinin;
 - a) 31.12.1998 veya daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde ettikleri kazançlarının,
 - b) (a) bendi kapsamı dışında kalan ve 31.12.2002 veya daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde edilen, kurumlar vergisinden istisna edilmiş kazançlarının,
 - c) Geçici 61 inci madde kapsamında tevkifata tâbi tutulmuş kazançlarının,
 Dağıtımı halinde 94 üncü madde uyarınca tevkifat yapılmaz.
2. Gerçek kişilerce (1) numaralı fıkranın (a) bendi kapsamında elde edilen kâr payları gelir vergisinden müstesnadır.
3. Gerçek kişilerce (1) numaralı fıkranın (b) ve (c) bendi kapsamında elde edilen kâr paylarının net tutarına elde edilen kâr payının 1/9'u eklendikten sonra, bulunan tutarın yarısı vergiye tâbi gelir olarak dikkate alınır. Bu gelirler ile ilgili olarak yıllık beyanname verilmesi halinde, beyannameye intikal ettirilen tutarın 1/5'i beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir.
4. Kurumlar vergisi mükelleflerinin doğrudan veya iştirakleri aracılığıyla, bu maddenin (1) numaralı fıkrasında belirtilen nitelikte kâr payı elde etmeleri halinde, bu kâr paylarının dağıtımı ve kâr payı elde eden gerçek kişilerce bu kâr paylarının beyanı ile ilgili olarak (1), (2) ve (3) numaralı fıkra hükümleri uygulanır.
5. Bu madde kapsamındaki kâr payları için 22 nci madde hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 63- (Ek: 9/4/2003-4842/17 md.)

1. İşlenmiş altın ticareti ve imalatı ile iştigal eden gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil) 4811 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine istinaden bildirimde bulunmayanların 31.12.2002 tarihi itibarıyla defter kayıtlarında yer alan altın maliyet bedelleri, İstanbul Altın Borsasının aynı tarihteki (aynı tarihte işlem görmemesi halinde bu tarihten önceki son işlem günündeki) has altın kapanış fiyatından düşük olamaz. Maliyet bedelinin bu fiyattan düşük olması halinde aradaki fark altın satış kârı addolunur ve 2002 yılı kazancına eklenerek bu Kanunun yayımını izleyen ikinci ayın sonuna kadar beyan edilir ve tahakkuk eden vergi aynı sürede ödenir.
2. Kıymetli maden ve ziynet eşyası imalatı ve ticareti faaliyetinde bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil) işletmelerinde mevcut olup kayıtlarında yer almayan kıymetli maden (altın, platin ve gümüş) ve kıymetli taşlar (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet, inci gibi) ile bunlardan mamûl ziynet eşyasını 4811 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtilen şekilde bildirmeleri halinde aynı Kanunun 13 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre vergi öderler.

Geçici Madde 64- (Ek: 9/4/2003-4842/17 md.)

31.12.2007 tarihine kadar sporculara ücret olarak yapılan ödemeler gelir vergisinden müstesnadır. Bu ücretler üzerinden % 15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır. Bu istisnanın tevkif yoluyla ödenen gelir vergisine şümulü yoktur.

Bakanlar Kurulu % 15 oranını % 25 oranına kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

Geçici Madde 65- (Ek:17/12/2003-5024/8 md.)

Geçici 61 inci madde kapsamında yatırım indirimi istisnası uygulamasını seçmiş olan mükellefler, bu tercihlerini bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilmesi gereken ilk geçici vergi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar bağlı bulundukları vergi dairesine bildirimde bulunmak suretiyle değiştirebilirler. Bu şekilde tercihlerini değiştiren mükellefler, 24.4.2003 tarihinden itibaren yaptıkları harcamalar (öngörülen harcamalar kapsamında daha önce yatırım indirimi istisnasından yararlanmış harcamalar hariç) için 19 uncu maddede yer alan hükümler çerçevesinde yatırım indirimi istisnasından yararlanabilirler. Tercihlerini değiştirmeyen mükellefler ise, yatırım indirimi istisna tutarlarının tespitinde, enflasyon düzeltmesi uygulaması sonucu yatırım indiriminden yararlanan iktisadî kıymetlerle ilgili olarak oluşan düzeltme farklarını dikkate alamazlar.

19 uncu madde kapsamında yatırım indirimi istisnası tutarlarının tespitinde 1.1.2004 tarihine kadar yapılan harcama tutarları düzeltilmiş değerleri ile dikkate alınmaz.

Geçici Madde 66- (Ek: 10/11/2004-5255/12 md.)

İzmir University Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kuruluna yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden indirilir.

Geçici Madde 67- (Ek: 30/12/2004-5281/ 30 md.)⁽¹⁾

1) Bankalar ve aracı kurumlar takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla;

a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,

b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,

c) Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),

d) **(Ek: 22/12/2005-5436/14 md.)** Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler,

Üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yaparlar. **(Ek cümle: 27/6/2006-5527/1 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 15/10/2009 tarihli ve E.: 2006/119, K.: 2009/145 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 23/7/2010-6009/4 md.)** 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler için bu oran % 0 olarak uygulanır.⁽²⁾

(Değişik ikinci paragraf: 22/12/2005-5436/14 md.) Aynı menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracından değişik tarihlerde alımlar yapıldıktan sonra bunların bir kısmının elden çıkarılması halinde, ilk giren ilk çıkar yöntemi kullanılmak suretiyle, tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacak alış bedeli belirlenir. Bir menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının alımından önce elden çıkarılması halinde, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak üzerinden tevkifat yapılacak tutar tespit edilir. Aynı gün içerisindeki işlemlerde ağırlıklı ortalama yöntemi kullanılabilir. Alış ve satış işlemleri dolayısıyla ödenen komisyonlar ile Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınır.

Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir. Döviz, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alış ve satış bedeli olarak işlem tarihindeki Yeni Türk Lirası karşılıkları esas alınarak tevkifat matrahı tespit edilir. Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde ise tevkifat matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.

Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı sahibinin, bu kıymetleri başka bir banka veya aracı kuruma aktarması halinde, söz konusu menkul kıymetlerin alış bedeli ve alış tarihi aktarma yapılan kuruma bildirilir. Aktarmanın başka bir kişi veya kurum adına yapılması halinde, alış bedeli ve alış tarihinin ilgili banka veya aracı kuruma bildirilmesinin yanı sıra işlem Maliye Bakanlığına da bildirilir. Bu bildirimler, başka bir kişi veya kurum adına naklin aynı banka veya aracı kurumun bünyesinde gerçekleştirilmesi veya kıymetin sahibi tarafından fiziken teslim alınması halinde de yapılır.

(1) Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak, 20/12/2010 tarihli ve 2010/1182 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Karara ve 26/12/2011 tarihli ve 28154 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığı'nın (Seri No: 280) numaralı Tebliğine bakınız.

(2) 23/7/2010 tarihli ve 6009 sayılı Kanunun 62 nci maddesiyle, mezkur Kanunun 4 üncü maddesiyle yapılan bu düzenlemenin 1/10/2010 tarihinde yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır.

Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının fiziken bir banka veya aracı kuruma teslim edilmesi halinde alış bedeli olarak, tevsik edilmesi kaydıyla, kıymet sahibinin beyanı esas alınır ve yapılan işlem Maliye Bakanlığına bildirilir.

(Değişik altıncı paragraf: 27/6/2006-5527/1 md.) Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri ile sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz. Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler için, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci madde hükümleri uygulanmaz.⁽²⁾

Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları, verilecek muhtasar beyannameye dahil edilmez. Banka ve aracı kurumlar, tevkif ettikleri vergileri şekli ve muhteviyatı Maliye Bakanlığınca belirlenecek bir beyanname ile tevkifat dönemini izleyen ayın yirmüçüncü günü akşamına kadar bağlı oldukları vergi dairesine beyan eder ve yirmialtıncı günü akşamına kadar öderler.⁽¹⁾

(Ek paragraf: 22/12/2005-5436/14 md.) Bu maddenin uygulaması bakımından banka veya aracı kurumlar (işleme taraf olanlar) kendilerinde bulunan veya ulaştırılan bilgi ve belgeler kapsamında tarhiyattan sorumlu tutulurlar. Bilgilerin eksik veya yanlış olması nedeniyle eksik beyan edilen kısım için bildirimi yapan adına gerekli tarhiyat yapılır.

2) Bu Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından (Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç), ödemeyi yapanlarca, banka veya aracı kurumlara veya bunlar aracılığıyla diğer gerçek ve tüzel kişilere ödenenler hariç, % 15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bankalara veya aracı kurumlara alış bedeli tevsik edilmeksizin teslim edilmiş olan menkul kıymetlerin gelirlerinin ödenmesinde ise ödeme banka veya aracı kurumlar aracılığıyla yapılsa dahi tevkifat yapılır. Menkul kıymetin bir banka veya aracı kurum aracılığıyla alınmış olması halinde tevkifatla, bu işlemdeki itfa bedeli ile alış bedeli arasındaki fark esas alınır. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.⁽³⁾

3) Bankalar ile aracı kurumlar, bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını (hisse senetleri ile (1) numaralı fıkranın altıncı paragrafında belirtilen menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları hariç) (1) numaralı fıkra kapsamında tevkifata tâbi tutulmaksızın almaları halinde, kendilerine satış yapanlar adına satış bedeli ile alış bedeli arasındaki fark üzerinden % 15 oranında tevkifat yaparlar. Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının daha önce bir banka veya aracı kurumdan alınmamış olması halinde, tevkifatın yapılmasında alış bedeli yerine ihraç bedeli esas alınır. Tevkif edilen vergiler (1) numaralı fıkra kapsamında verilecek beyannameye dahil edilmek suretiyle beyan edilir ve ödenir.

4) **(Değişik: 22/12/2005-5436/14 md.)** Bankalar arası mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler hariç olmak üzere, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından ödemeyi yapanlarca %15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları 98 inci ve 119 uncu maddelerde belirtilen sürelerde beyan edilir ve ödenir. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.

5) Gelir sahibinin gerçek veya tüzel kişi ya da dar veya tam mükellef olması, vergi mükellefiyeti bulunup bulunmaması, vergiden muaf olup olmaması ve elde edilen kazancın vergiden istisna olup olmaması (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkra hükümleri uyarınca yapılacak tevkifatı etkilemez. Şu kadar ki, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan borsa yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonlarının elde ettikleri kazançlar üzerinden (1) ve (4) numaralı fıkralar uyarınca tevkifat yapılmaz.

6) Bu maddenin (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarında belirtilen tevkifat oranlarını yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ile döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri için beş puana kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(1) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu paragrafta yer alan "dönemini izleyen ayın yirminci günü akşamına kadar" ibaresi "dönemini izleyen ayın yirmüçüncü günü akşamına kadar" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle bu paragrafta yer alan "Hazine" ibaresi "Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle bu fıkrafta yer alan "Hazine" ibaresi "Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri" şeklinde değiştirilmiştir.

7) (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkra hükümleri uyarınca tevkifata tâbi tutulan kazançlar için gerçek kişilerce yıllık veya münferit beyanname verilmez. Diğer gelirler dolayısıyla verilecek yıllık beyannameye bu gelirler dahil edilmez. **(Ek cümle: 27/6/2006-5527/1 md.)** Söz konusu fıkra hükümleri uyarınca tevkifata tâbi tutulsun tutulmasın dar mükellef gerçek kişi veya kurumlarca Hazine, 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri ve tam mükellef kurumlar tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname verilmez. Ticarî faaliyet kapsamında elde edilen gelirler ticarî kazanç hükümleri çerçevesinde kazancın tespitinde dikkate alınır ve tevkif suretiyle ödenmiş olan vergiler, 94 üncü madde kapsamında tevkif edilen vergilerin tâbi olduğu hükümler çerçevesinde tevkifata tâbi kazançların beyan edildiği beyannamelerde hesaplanan vergiden mahsup edilir. Şu kadar ki, (2) ve (3) numaralı fıkralar kapsamında tevkif suretiyle ödenen verginin, işlemiden doğan kazancın tâbi olduğu tevkifat oranı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşan kısmı yıllık beyannameye hesaplanan vergiden mahsup edilmez. ⁽¹⁾⁽²⁾

8) Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları (borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonları dahil) ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının Kurumlar Vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançları, dağıtılsın veya dağıtılmasın % 15 oranında vergi tevkifatına tâbi tutulur. Bu kazançlar üzerinden 94 üncü madde uyarınca ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu fon veya ortaklıklarının katılma belgelerinin ilgili fona iadesinden elde edilen gelirler ile hisse senetlerinin alım satımından elde edilen kazançlar için yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez. Ticarî işletmeye dahil olan bu nitelikteki gelirler, bu fıkra kapsamı dışındadır. ⁽³⁾

9) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce ihraç edilmiş olan her nevi tahvil ve Hazine bonoları ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerin elde tutulması veya elden çıkarılması suretiyle sağlanan gelirlerin vergilendirilmesinde bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu gelirlerin vergilendirilmesinde, 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır. ⁽⁴⁾

10) Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce iktisap edilmiş olan menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından veya elde tutulma sürecinde elde edilen gelirler için bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu gelirlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır. ⁽⁴⁾

(1) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle, bu fıkranın üçüncü cümlesinde yer alan "Hazine tarafından" ibaresi "Hazine ve tam mükellef kurumlar tarafından" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Hazine ve tam mükellef kurumlar" ibaresi "Hazine, 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri ve tam mükellef kurumlar" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 27/6/2006 tarihli ve 5527 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle bu fıkra da yer alan "(borsa yatırım fonları hariç)" ibaresi, (borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonları dahil) şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(4) 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle 9) numaralı fıkra da yer alan "hazine bonusu faizleri" ibaresi "Hazine bonoları" şeklinde değiştirilmiş, bentteki parantez içi hüküm kaldırılmış; mevcut 11) numaralı fıkradaki "Türkiye'de faaliyette bulunan bankaları" ibaresi "Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" şeklinde değiştirilmiş, 10 numaralı fıkradaki parantez içi hüküm kaldırılmış, yeni bir 11) numaralı fıkra eklenerek diğer fıkra numaraları yeniden teselsül ettirilmiştir.

11) (Ek: 22/12/2005-5436/14 md.) Dar mükellefler de dahil olmak üzere, bu madde kapsamında tevkifata tâbi tutulan ve yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmeyeceği belirtilen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından doğan kazançları için takvim yılı itibarıyla yıllık beyanname verilebilir. Beyan edilen gelirden, aynı türden menkul kıymetler için yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilir. Beyan edilen gelir üzerinden %15 oranında vergi hesaplanır. Hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif edilen vergiler mahsup edilir, mahsup edilemeyen tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilir. Şu kadar ki, mahsup edilemeyen zararlar izleyen takvim yıllarına devredilemez.

12) Bu maddede geçen, “banka” kavramı 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu kapsamında Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını “aracı kurum” kavramı ise 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında Türkiye’de faaliyette bulunan aracı kurumları ifade eder.⁽¹⁾

13) Bu maddede geçen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı ifadesi, özel bir belirleme yapılmadığı sürece Türkiye’de ihraç edilmiş ve Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmış ve/veya Türkiye’de kurulu menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon borsalarında işlem gören menkul kıymetler veya diğer sermaye piyasası araçları ile kayda alınmamış olsa veya menkul kıymet ve vadeli işlem borsalarında işlem görmese dahi Hazinece veya diğer kamu tüzel kişilerin ihraç edilecek her türlü menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını ifade eder.

Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergelere dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma, satma, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri bu madde uygulamasında diğer sermaye piyasası aracı addolunur.

14) (Değişik: 22/12/2005-5436/14 md.) Türkiye’de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında 31/12/2008 tarihine kadar yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için (1) numaralı fıkra da belirtilen tevkifat oranı sıfır olarak uygulanır. Tam ve dar mükellef kurumların (Türkiye’de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunmayanlar hariç) (...) ⁽²⁾ aralarında yaptıkları vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kazançları bakımından bu madde hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki, banka ve benzeri finans kurumları için Türkiye’de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunma şartı aranmaz.⁽³⁾

(1) 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle bu maddeye 11) numaralı fıkra eklenerek diğer fıkra numaraları yeniden teselsül ettirilmiştir.

(2) 27/6/2006 tarihli ve 5527 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle bu arada yer alan “2006 yılında” ibaresi madde metninden çıkarılmış, mevcut (16) numaralı fıkradan sonra gelmek üzere “(17)” numaralı fıkra eklenmiş ve sonraki fıkra numaraları yeniden teselsül ettirilmiştir.

(3) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu fıkra da yer alan “2006 yılında” ibaresi, “31/12/2008 tarihine kadar” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

15) (Ek: 22/12/2005-5436/14 md.) Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin 5281 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmadan önceki (2) numaralı fıkrasında, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonu olarak addolunmuş dar mükellefiyete tâbi yatırım fonlarının vergilendirilmeye ilişkin 31.12.2005 tarihindeki bu statüleri;

a) 31.12.2005 tarihinden önce ihraç edilen menkul kıymetlerle (hisse senetleri hariç) sınırlı olmak üzere bu menkul kıymetlerin tamamı itfa edilinceye kadar,

b) 31.12.2005 tarihinde portföylerinde bulunan hisse senetleri için ise bu menkul kıymetlerin bu tarihten sonra portföyden ilk çıkış tarihine kadar,

Devam eder.

16) Bu madde kapsamına girmeyen ve 1.1 2006 tarihinden önce iktisap edilmiş olan menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan gelirlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır.

17) (Ek: 27/6/2006-5527/1 md.) Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan oranları her bir sermaye piyasası aracı, kazanç ve irat türü ile bunların vadesi ve bunları elde edenler itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre, ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye veya % 15'e kadar artırmaya yetkilidir.⁽¹⁾⁽²⁾

18) (Değişik: 22/12/2005 - 5436/14 md.) Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usûlleri belirlemeye, vergiye tâbi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.⁽³⁾

19) Bu madde hükümleri 31.12.2015 tarihine kadar uygulanır.⁽³⁾

Geçici Madde 68- (Ek: 30/12/2004-5281/ 30 md.)⁽⁴⁾

31/12/2015 tarihine kadar Türkiye Jokey Kulübüncü organize edilen yarışmalara katılan atların jokeyleri, jokey yamakları ve antrenörlerine ücret olarak yapılan ödemeler üzerinden % 20 oranında Gelir Vergisi tevkifatı yapılır. Ödemeyi yapanın 94 üncü madde kapsamında tevkifat yapma zorunluluğu bulunup bulunmamasının ve 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde düzenlenmiş olan istisnanın tevkif yoluyla ödenecek Gelir Vergisine etkisi yoktur. Türkiye Jokey Kulübü aracılığıyla yapılan ücret ödemelerinde Gelir Vergisi tevkifatı bu Kulüp tarafından yerine getirilir.

Tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan bu gelirler için yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

Bakanlar Kurulu, % 20 oranını % 25 oranına kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

(1) 23/7/2010 tarihli ve 6009 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle, bu fıkra da yer alan "her bir kazanç" ibaresi 1/10/2010 tarihinden geçerli olmak üzere "her bir sermaye piyasası aracı, kazanç" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "bunları elde edenler" ibaresinden önce gelmek üzere "bunların vadesi ve", "yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından" ibareleri eklenmiştir.

(3) 27/6/2006 tarihli ve 5527 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle mevcut (16) numaralı fıkra dan sonra gelmek üzere "(17)" numaralı fıkra eklenmiş ve sonraki fıkra numaraları yeniden teselsül ettirilmiştir.

(4) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 86 ncı maddesiyle bu maddede yer alan "31.12.2010" ibaresi "31/12/2015" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Geçici Madde 69 – (Ek: 30/3/2006 – 5479/3 md.)

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri; 31/12/2005 tarihi itibarıyla mevcut olup, 2005 yılı kazançlarından indiremedikleri yatırım indirimi istisnası tutarları ile;

a) 24/4/2003 tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmadan önceki ek 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri çerçevesinde başlanılmış yatırımları için belge kapsamında 1/1/2006 tarihinden sonra yapacakları yatırımları,

b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga 19 uncu maddesi kapsamında 1/1/2006 tarihinden önce başlanan yatırımlarla ilgili olarak, yatırımla iktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz edip bu tarihten sonra yapılan yatırımları,

nedeniyle, 31/12/2005 tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre hesaplayacakları yatırım indirimi istisnası tutarlarını, yine bu tarihteki mevzuat hükümleri (bu Kanunun geçici 61 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan vergi oranına ilişkin hüküm dâhil) çerçevesinde kazançlarından indirebilirler. **(Ek cümleler: 23/7/2010-6009/5 md.)** Şu kadar ki, vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutar, ilgili kazancın % 25'ini aşamaz. Kalan kazanç üzerinden yürürlükteki vergi oranına göre vergi hesaplanır. ⁽¹⁾⁽²⁾

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 70 – (Ek: 30/3/2006 – 5479/3 md.)

2006 takvim yılına ilişkin olarak yapılmış ücret ödemeleri için bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar yapılmış olan gelir vergisi tevkifat tutarlarının 103 üncü maddede bu Kanunla yapılan değişiklik hükmü uyarınca hesaplanan vergiden fazla olması halinde, fark vergi tutarı terkin edilir, tahsil edilmişse mükelleflerin sonraki dönemlerde ödeyecekleri gelir vergisinden mahsup edilir. Eksik olması halinde ise bu fark, vergi sorumluları tarafından bu Kanunun yayımlanmasından sonra yapılacak ilk ücret ödemesinden kesilerek bu ödemenin ait olduğu döneme ilişkin muhtasar beyannamenin verilme ve ödeme süresi içinde topluca (muhtasar beyanname verme yükümlülüğü olmayanlar hariç) verilecek ayrı bir beyanname ile beyan edilir ve ödenir. Bu beyanname için ayrıca damga vergisi hesaplanmaz. Anılan sürede düzeltilen söz konusu fark için gecikme faizi ve vergi cezası aranmaz; eksik tahakkuk etmiş olan verginin bu süre içinde tamamlanmaması halinde bu tarihte vergi ziyayı doğmuş olur. Bu hükmün uygulamasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Geçici Madde 71 – (Ek: 28/3/2007-5615/11 md.)

Bu Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin uygulanmasına ilişkin olarak, 70 inci maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde sayılan ve 1/1/2007 tarihinden önce iktisap edilmiş olan mal (gerçek usûlde vergilendirilen çiftçilerin ziraî istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesinde dört yıllık süre esas alınır.

(1) 23/7/2010 tarihli ve 6009 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “yine bu tarihteki mevzuat hükümleri (vergi oranına ilişkin hükümler dâhil) çerçevesinde kazançlarından indirebilirler.” ibaresi “yine bu tarihteki mevzuat hükümleri (bu Kanunun geçici 61 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan vergi oranına ilişkin hüküm dâhil) çerçevesinde kazançlarından indirebilirler.” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) Bu fıkra da yer alan “Şu kadar ki, vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutar, ilgili kazancın % 25'ini aşamaz.” cümlesi Anayasa Mahkemesi'nin 9/2/2012 tarihli ve E.: 2010/93, K.: 2012/20 sayılı Kararı ile iptal edilmiş olup, yine Anayasa Mahkemesi'nin 9/2/2012 tarihli ve E.: 2010/93, K.: 2012/9 (Yürürlüğü Durdurma) Kararı ile İptal Kararının Resmi Gazete'de yayımlanacağı tarihe kadar yürürlüğünün durdurulması hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 72 – (Ek: 4/6/2008-5766/8 md.)⁽¹⁾

(1) 31/12/2017 tarihine kadar sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden aşağıdaki oranlarda gelir vergisi tevkifatı yapılır.

a) Lig usulüne tabi spor dallarında;

1) En üst ligdekiler için % 15,

2) En üst altı ligdekiler için % 10,

3) Diğer liglerdeki için % 5,

b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden % 5.

(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan ücret ve ücret sayılan ödemelerin vergilendirilmesinde 31/12/2007 tarihinde yürürlükte olan hükümler uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 73 – (Ek: 4/6/2008-5766/8 md.)⁽²⁾

(1) 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında gelir vergisi stopajı teşviki uygulanan ücretlerin vergilendirilmesinde, öncelikle Kanunun 32 nci maddesinde yer alan asgari geçim indirimi dikkate alınır.

(2) Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 74 – (Ek: 4/6/2008-5766/8 md.)

(1) 2/11/2007 tarihli ve 5706 sayılı İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun uyarınca kurulan Ajansa yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı; gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirilir.

Geçici Madde 75 – (Ek: 18/2/2009 – 5838/8 md.)

31/12/2013 tarihine kadar, 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen Ar-Ge ve destek personelinin, bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisinin; doktoralı olanlar için yüzde 90'ı, diğerleri için yüzde 80'i verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu süre içerisinde, anılan maddenin bu maddeye aykırı olan hükmü uygulanmaz.

(1) 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle; bu maddenin 1/7/2008 tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

(2) Bu madde ; Anayasa Mahkemesi'nin 22/12/2011 tarihli ve E.: 2010/7, K.: 2011/172 sayılı Kararı ile, 6/6/2008 tarihinden önce 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi kapsamında yatırıma başlayarak gelir vergisi stopajı teşvikinden faydalanması gereken mükellefler yönünden iptal edilmiştir.

Geçici Madde 76 – (Ek: 16/6/2009 – 5904/4 md.)

10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar, 31/12/2014 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

İstisna edilen bu kazançlar üzerinden 94 üncü madde kapsamında tevkifat yapılmaz. Münhasıran bu kazançlar için gelir vergisi mükelleflerince yıllık beyanname verilmez, bu kazançlar verilecek beyannamelere dahil edilmez.

Geçici Madde 77 – (Ek: 16/6/2009 – 5904/4 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlerle ilgili olarak 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesi uyarınca işverenlerce işçiye ödenen işe başlatmama tazminatları, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz. Anılan dönemlere ilişkin işe başlatmama tazminatı gelir vergisi tevkifatına tabi tutulan mükelleflerin; tarha yetkili vergi dairelerine başvurmaları ve dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri şartıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümleri uyarınca tahsil edilen gelir vergisinin red ve iade işlemleri yapılır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esası belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 78 – (Ek: 23/7/2010-6009/6 md.)

2010 takvim yılına ilişkin olarak yapılmış ücret ödemeleri için bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar yapılmış olan gelir vergisi tevkifat tutarlarının, 103 üncü maddede bu Kanunla yapılan değişiklik hükmü uyarınca hesaplanan vergiden fazla olması halinde, fark vergi tutarı terkin edilir, tahsil edilmişse mükelleflerin sonraki dönemlerde ödeyecekleri gelir vergisinden mahsup edilir, mahsup imkânının olmaması halinde ise red ve iade olunur. Eksik olması halinde ise bu fark, vergi sorumluları tarafından bu Kanunun yayımlanmasından sonra yapılacak ilk ücret ödemesinden kesilerek bu ödemenin ait olduğu döneme ilişkin muhtasar beyannamenin verilme ve ödeme süresi içinde topluca (muhtasar beyanname verme yükümlülüğü olmayanlar hariç) verilecek ayrı bir beyanname ile beyan edilir ve ödenir. Bu beyanname için ayrıca damga vergisi hesaplanmaz. Anılan sürede düzeltilen söz konusu fark için gecikme faizi ve vergi cezası aranmaz; eksik tahakkuk etmiş olan verginin bu süre içinde tamamlanmaması halinde bu tarihte vergi ziyayı doğmuş olur. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Geçici Madde 79 – (Ek: 3/5/2012-6303/9 md.)

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Hakkında Kanuna göre kurulan Ajansa yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı; gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirilir.

Gelir vergisi stopajı teşviki:

Geçici Madde 80 – (Ek: 31/5/2012-6322/12 md.)

Bakanlar Kurulunca istatistiki bölge birimleri sınıflandırması, kişi başına düşen milli gelir veya sosyoekonomik gelişmişlik düzeyleri dikkate alınmak suretiyle belirlenen illerde yapılacak yatırımlar için Ekonomi Bakanlığı tarafından düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/12/2023 tarihine kadar gerçekleşen yatırımlarda teşvik belgelerinde öngörülen ve fiilen istihdam edilen işçilerin ücretlerinin sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin brüt tutarına tekabül eden kısmı üzerinden hesaplanan gelir vergisi, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan tarihten itibaren 10 yıl süreyle verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.

Birinci fıkraya istinaden terkin edilecek verginin hesabında, öncelikle 32 nci maddede yer alan asgari geçim indirimi dikkate alınır.

Yatırımın tamamlanamaması veya teşvik belgesinin iptal edilmesi halinde, gelir vergisi stopajı teşviki uygulaması nedeniyle terkin edilen vergiler, vergi ziyai cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.

Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devri halinde devralan, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasından yararlanır.

Yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devri halinde, gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasından devir tarihine kadar devreden, devir tarihinden sonra ise kalan süre kadar devralan yararlanır.

Bu madde kapsamındaki gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlananlar, diğer kanunlarda yer alan aynı mahiyetteki hükümlerden ayrıca yararlanamazlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Basit usulde vergilendirmeye geçişte sürelerin hesabı:

Geçici Madde 81 – (Ek: 31/5/2012-6322/13 md.)

46 ncı maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında yer alan şartların tespitine 1/1/2012 tarihinden itibaren başlanır.

Geçici Madde 82 – (Ek: 13/6/2012-6327/10 md.)

31/12/2017 tarihine kadar, 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamına giren bireysel katılım yatırımcısı tam mükellef gerçek kişiler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisap ettikleri tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerini en az iki tam yıl elde tutmaları şartıyla, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümlerine göre hesapladıkları hisselerin tutarlarının %75'ini yıllık beyannamelerine konu kazanç ve iratlarından hisselerin iktisap edildiği dönemde indirebilirler. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen araştırma, geliştirme ve yenilikçilik programları kapsamında projesi son beş yıl içinde desteklenmiş kurumlara iştirak sağlayan bireysel katılım yatırımcıları için bu oran %100 olarak uygulanır.

Yıllık indirim tutarı 1.000.000 TL'yi aşamaz. İlgili yıl kazancından indirilemeyen kısım, izleyen yıllarda 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

İki tam yıl elde tutma şartının yerine getirilmemesi halinde, bireysel katılım yatırımcısı indirimi dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılır. Bu maddeye göre zamanında alınamayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun doğduğu tarihi takip eden yılın başından itibaren başlar.

Bireysel katılım yatırımcılarının vergi desteklerinden yararlanabilmesi için, birinci fıkrada belirtilen iştirak hisselerini iktisap etmeden önce Hazine Müsteşarlığına başvurarak bireysel katılım yatırımcısı lisansı almış olmaları ve lisans kapsamında ortaklık kurdukları kurumlar tarafından yapılacak faaliyetleri beyan etmeleri şarttır.

Bireysel katılım yatırımcıları, iştirak ettikleri kurumun doğrudan veya dolaylı olarak ya da ayrı ayrı veya birlikte hâkim ortağı olamazlar. Bireysel katılım yatırımcısı; eşinin, kendisinin veya eşinin altsoyu ve üstsoyu ile üçüncü derece dahil yansoy hısımları ve kayın hısımlarının ya da idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan ya da nüfuzu altında bulunan kurumlara iştirak edemez.

4059 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamında vergi desteğinden yararlanması Hazine Müsteşarlığınca desteklenmeyen sektörlerde ve/veya faaliyetlerde yatırım yapıldığının tespit edilmesi, ortaklık paylarına ilişkin Hazine Müsteşarlığınca getirilen şartlara uyulmaması, dördüncü fıkra kapsamında beyan edilen faaliyetlerde bulunulmaması ve beşinci fıkradaki hükme aykırı işlem tesis edilmesi durumunda üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.

İki yıllık süre şartının yerine getirilememesine neden olan mücbir sebep halleri ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı müştereken yetkilidir.

Bakanlar Kurulu birinci fıkrada yer alan 31/12/2017 tarihini beş yıla kadar uzatmaya, bu madde kapsamında indirim oranını ve azami indirim tutarını %50'sine kadar artırmaya ve bu oran ve tutarları sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.

Yürürlük maddeleri:

Madde 125 – Bu Kanun 1 Ocak 1961 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 126 – Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

31/12/1960 TARİH VE 193 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER:**1 - 31/12/1982 tarih ve 2772 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:**

Geçici Madde 1 – 1 inci madde ile değiştirilen 18 inci madde ve 2 nci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükümleri, 1982 yılına ait olup 1983 yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

Geçici Madde 2 – 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevkifat yapılmasına ilişkin hüküm 1/1/1983 tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

Geçici Madde 3 – 11 inci madde ile değiştirilen 96 ncı madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaba ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmamış bulunan ödemeler hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 4 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/1983 tarihine kadar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bentleri hükümleri uyarınca sermaye şirketine devrolunan ferdi işletmeler ile nevi değiştirmek suretiyle sermaye şirketi haline dönüşen kolektif ve adi komandit şirketlerin bilançoları 213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesinde belirlenen şartlar dahilinde ve anılan maddede yazılı emsaller esas alınmak suretiyle değerlemeye tabi tutulur. Bu değerlendirme dolayısıyla Türk Ticaret Kanununun değerlemeye ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Bu şekilde sermaye şirketine devrolunan ferdi işletmenin sahip veya sahipleri ile sermaye şirketi haline dönüşen kolektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarına değerlendirilmiş bulunan bilançolara göre hesaplanan öz sermaye tutarında ortaklık payı verilir.

Yukarıdaki hükümlere göre devir veya nevi değiştirme halinde yahut bilançoları yeniden değerlemeye tabi tutulmuş bulunan ferdi işletmelerle kolektif ve adi komandit şirketlerin 31/12/1983 tarihine kadar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bent hükümlerine göre sermaye şirketine devrolunması veya nevi değiştirmeleri halinde, devralan veya nevi değiştirme suretiyle kurulan sermaye şirketlerinin bilançolarında yer alan aktif kıymetler, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesinde Kurumlar Vergisi mükellefleri için belirlenen esaslara göre amortismanla tabi tutulur.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesi uyarınca bilançoları yeniden değerlemeye tabi tutulan ferdi işletmelerle kolektif ve adi komandit şirketlerin 31/12/1983 tarihinden sonra 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bent hükümlerine göre sermaye şirketine devrolunması veya nevi değiştirmeleri halinde, ferdi işletmelerin sahip veya sahipleriyle kolektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarına yeniden değerlendirme katsayıları uygulanmamış bilançolarına göre hesaplanan öz sermayeleri tutarında ortaklık payı verilir.

31/12/1983 tarihinden sonra ferdi işletmeleri devralan veya nevi değiştirme suretiyle kurulan sermaye şirketlerinin bilançolarında yer alan aktif kıymetler yeniden değerlemeye tabi tutulmadan önceki değerleri üzerinden amortismanla tabi tutulur. Bu şirketlerin bilançolarında gösterilen değer artış fonları ise, yeniden değerlemeye tabi tutulan aktif kıymetlerin satışı veya şirketlerin tasfiyesi halinde birikmiş amortismanlar gibi işleme tabi olur.

Geçici Madde 5 – 1982 yılında gerçek usulde vergiye tabi ticari kazanç sahiplerinden 1/1/1983 tarihinde yürürlükte olan götürü usulde vergilendirilmenin ge

nel ve özel şartlarını taşıyanlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 50 nci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere götürü usulde vergilendirme usulünü seçebilirler.

Geçici Madde 6 – 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa bu Kanunun 15 inci maddesi ile eklenen mükerrer 116 ncı maddesi hükmü ticari,zirai ve mesleki kazançlarından dolayı 1982 takvim yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

Şu kadarki 1983 yılında gerçek usulden götürü usule geçenler ile 15/4/1983 tarihine kadar faaliyetlerini terk edenler hakkında 1982 yılı ve 1/1/1983 - 15/4/1983 dönemi için mükerrer 116 ncı madde hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 7 – 1475 sayılı İş Kanununa tabi olup da, 12/7/1975 ile 13/4/1980 tarihleri (bu tarihler dahil) arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatının her hizmet yılı için, günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katını ve en fazla 24 yıllık tutarının aşmayan kısmı gelir vergisinden müstesna tutulur.İstisnanın hesaplanmasında yıl kesirleri tama iblağ olunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yer alan düzeltmeye ilişkin hükümler gözönünde bulundurulur.Bu maddeye dayanılarak mükellefler ve vergi sorumluları adına vergi tarh edilemez.

2 - 4/12/1985 tarih ve 3239 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – a) 193 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilen 46 ncı maddesi hükmü uyarınca artırılan miktarlara göre yeni takdirler yapıncaya kadar, takdir komisyonlarınca takdir edilen ve halen uygulanmakta olan her bir dereceye ait götürü ticaret ve serbest meslek kazançlarına,bu kazançların 1/3'ü oranında ilave yapılır.

b) Bu Kanun ile Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 8 numaralı bendine ilave edilen parantez içi hükümle götürü usulden yararlanmalarına imkan verilen ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31/12/1985 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşımaları ve Ocak 1986 ayı içinde bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurmaları halinde, Gelir Vergisi Kanununun 50 inci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın 1/1/1986 tarihinden itibaren götürü usulde teklif olunurlar.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı, bu maddede yazılı başvuru süresini bir aya kadar uzatmaya yetkilidir.

c) 1985 takvim yılı kazançlarına ilişkin olarak 1986 takvim yılı içinde kurumlar vergisi beyannamesi veren kurumların 1985 takvim yılında elde ettikleri ve iştirak kazançları istisnası kapsamına giren kazançları üzerinden % 10 gelir vergisi tevkifatı yapılır.

Bu tevkifat kurumlar vergisi beyanname verme süresi içinde yapılır.

d) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 86 ve 87 nci maddelerinin bu Kanun ile değiştirilen hükümleri,1985 takvim yılında elde edilen ve münhasıran ücretten ibaret olan gelirler hakkında da uygulanır.

e) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik mükerrer 116 ncı maddesi hükmü ticari, zirai ve mesleki kazançlarından dolayı 1985 yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

f) Gelir Vergisi Kanununun 24/12/1980 tarih ve 2361 sayılı ve 31/12/1981 tarih ve 2574 sayılı Kanunlarla değişik 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 1, 2, 3 ve 11 numaralı bentlerinde yazılı olan ve 1985 takvim yılı içinde elde edilen iratlar için, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 77 ve mükerrer 122 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

3 - 3/12/1988 tarih ve 3505 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih dahil) her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle miktarı 500.000 lirayı aşmayan ve vadesi geldiği halde ödenmemiş olan vergiler ile bu tarih itibariyle ihtilaflı hale getirilmiş ya da dava açma süresi henüz geçmemiş olan ve miktarı 500.000 lirayı aşmayan vergilerin % 30 fazlasıyla ve ihtilaf yaratmamak, yaratılmış ihtilaftan vazgeçmek kaydıyla 31.12.1988 tarihi sonuna kadar ödenmesi halinde, ödenen bu vergilere isabet eden gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının tahsilinden vazgeçilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle asılları kısmen veya tamamen ödenmiş bulunan vergilere ait olan ve her vergi türü itibariyle miktarı 500.000 lirayı aşmayan gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının % 30'unun 31.12.1988 tarihi sonuna kadar ödenmesi halinde, kalan % 70'inin tahsilinden vazgeçilir.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir.

4 - 15/12/1989 tarih ve 3689 sayılı Kanunun Geçici Maddesi :

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih dahil) her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle miktarı 3.000.000 lirayı, yıllık beyannameler üzerinden tarh olunan vergilerde 25.000.000 lirayı aşmayan ve vadesi geldiği halde ödenmemiş olan ya da ödeme süresi henüz geçmemiş olan vergilerin tamamı ile bu vergilere isabet eden gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının ayrı ayrı % 30'unun; yarısının 31.12.1990, diğer yarısının da 31.1.1991 tarihi sonuna kadar iki eşit taksitte tamamen ödenmesi ve ihtilaf yaratılmaması, yaratılmış ihtilaflardan vazgeçilmesi şartıyla gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarından kalan % 70'inin tahsilinden vazgeçilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ihtilaflı olan ya da dava açma süresi henüz geçmemiş bulunan ikmalen, re'sen ya da idarece tarh edilen ve her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle miktarı 3.000.000 lirayı yıllık beyannameler üzerinden tarh olunan vergilerde 25.000.000 lirayı aşmayan vergilerin tamamı ile bu vergilere isabet eden gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının ayrı ayrı % 30'unun; yarısının 31.12.1990, diğer yarısının da 31.1.1991 tarihi sonuna kadar iki eşit taksitte ödenmesi halinde ve ihtilaf yaratılmaması, yaratılmış ihtilaflardan vazgeçilmesi şartıyla gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarından kalan % 70'inin tahsilinden vazgeçilir. Bu fıkra kapsamına giren gecikme faizinin hesaplanmasında tarhiyatın tahakkuk tarihi, dava açma süresinin bitim tarihi olarak dikkate alınır.

Bu Kanunun uygulanmasında; 3505 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi ile değişik 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesi gereğince asıl addolunan ve her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle miktarı 3.000.000 lirayı, yıllık beyannameler üzerinden tarh olunan vergilerde ise 25.000.000 lirayı aşmayan gecikme zammı ve gecikme faizlerinden;

– 1.1.1989 tarihi itibariyle asıl addolunan miktarın % 30'unun; yarısının 31.12.1990, diğer yarısının da 31.1.1991 tarihi sonuna kadar iki eşit taksitte ödenmesi şartıyla kalan % 70'inin,

– 1.1.1990 tarihi itibariyle asıl addolunan miktarların % 20'sinin; yarısının 31.12.1990, diğer yarısının da 31.1.1991 tarihi sonuna kadar iki eşit taksitte ödenmesi şartıyla kalan % 80'inin ve 1.1.1990 tarihinde asıl addolunan meblağlara 1990 yılı içinde uygulanan gecikme zamlarının,

Bu konuda ihtilaf yaratılmaması ve yaratılmış ihtilaflardan vazgeçilmesi halinde tahsilinden vazgeçilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle asılları kısmen veya tamamen ödenmiş bulunan vergilere ait olan ve her vergi türü itibariyle miktarı 3.000.000 (Yıllık beyannamelere ilişkin olarak 25.000.000) lirayı aşmayan gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının % 20'sinin; yarısının 31.12.1990, diğer yarısının da 31.1.1991 tarihi sonuna kadar iki eşit taksitte ödenmesi halinde, kalan % 80'inin tahsilinden vazgeçilir.

Bu Kanunda belirtilen miktarların üzerinde borç olması halinde; bu borçların sadece Kanunda belirtilen miktarları kadarki kısmı hakkında da, yukardaki fıkra hükümleri uygulanır.

Bu Kanun kapsamına giren alacaklar ile ilgili olarak bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılan tahsilat tutarları ile bu Kanuna göre yapılan ödemeler mükellefe red ve iade edilmez.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir.

5 - 22/7/ 1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 7 – 1.1.1999 - 31.12.2008 tarihleri arasında; Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde sayılan serbest meslek faaliyetlerinden elde edilen hasılatın aynı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamını aşan kısmı için 18 inci maddedeki istisna uygulanmaz.

Bu istisnanın Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

6 - 17/12/2003 tarih ve 5024 sayılı Kanunun Geçici Maddesi: ⁽¹⁾

Geçici Madde 1-31.12.2003 tarihi (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2004 yılında biten hesap döneminin sonu) itibarıyla aktif toplamı 7,5 trilyon Türk Lirasını veya hesap dönemine ait ciroları toplamı 15 trilyon Türk Lirasını aşmayan mükelleflerden dileyenler, 2004 yılı (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2004 yılında biten hesap döneminden sonra başlayan hesap dönemine ilişkin) geçici vergi dönemlerinde beyan edecekleri geçici vergi matrahının tespitinde; enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler yerine Vergi Usul Kanununun bu Kanunla değiştirilmeden önceki değerlendirme hükümleri ile Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan hükümlerini ve Vergi Usul Kanununun 280 inci maddesinin bu Kanunla kaldırılan son fıkrasını dikkate alırlar. Bu takdirde enflasyon düzeltmesinin dikkate alınmadığı hususu beyannamede belirtilir. Beyanname verme süresi içinde bu hususu bildirmeyen veya beyanname vermeyen mükelleflerin enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümleri dikkate almadıkları kabul edilir.

7 - 16/7/2004 tarih ve 5228 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:

Geçici Madde 1- 1.1.2004 tarihinden önce faaliyete geçen özel kreşler, anaokulları ve meslek teknik okulları ile kalkınmada öncelikli yörelerde açılan özel okullarla ilgili olarak, 8.6.1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 3 üncü maddesinin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükmü uygulanır. Bu işletmelerden elde edilen kazançlar hakkında Gelir Vergisi Kanununun 20 nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bent hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 5- 1. Mükelleflerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yaptıkları araştırma geliştirme harcamaları hakkında, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 89 uncu maddesinin (2) numaralı bendinin altıncı ve yedinci alt bentleri ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilmeden önceki 14 üncü maddesinin (6) numaralı bendi hükümleri uygulanır.

2. 2004 yılına ilişkin olarak bu Kanunun yayımından önce verilen geçici vergi beyannamelerinde bu Kanunla yapılan değişiklikler nedeniyle herhangi bir düzeltme yapılmaz.

(1)Bu maddede yer alan "Dileyen mükellefler, 2004 yılının (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2004 yılında biten hesap döneminden sonra başlayan) ilk geçici vergi döneminde beyan edecekleri geçici vergi matrahının tespitinde;" ibaresi, 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle "31.12.2003 tarihi (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2004 yılında biten hesap döneminin sonu) itibarıyla aktif toplamı 7,5 trilyon Türk Lirasını veya hesap dönemine ait ciroları toplamı 15 trilyon Türk Lirasını aşmayan mükelleflerden dileyenler, 2004 yılı (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2004 yılında biten hesap döneminden sonra başlayan hesap dönemine ilişkin) geçici vergi dönemlerinde beyan edecekleri geçici vergi matrahının tespitinde;" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

**193 SAYILI KANUNDA EK VE DEĞİŞİKLİK YAPAN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜKTEN KALDIRDIĞI KANUN VE HÜKÜMLERİ GÖSTERİR LİSTE**

Yürürlükten Kaldıran Mevzuatın

Yürürlükten Kaldırılan

Kanun veya Kanun Hükümleri	Tarihi	Sayısı	Maddesi
31/12/1960 tarih ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun; Mükerrer 17.maddesi	24/12/1980	2361	11
19 uncu maddesi			13
20 inci maddesi			14
54 üncü maddenin 9. fıkrası			38
56 ncı maddesinin 5.fıkrası			40
59 uncu maddenin 1.fıkrası			42
Geçici Madde 10			77
Geçici Madde 1-9			86
2.maddenin 3.fıkrası	1/5/1981	2454	1
54.maddenin 7.fıkrası			10
Geçici Madde 11	3/12/1981	2574	35
198 sayılı Emlak alım Vergisi Kanunu ile bu kanunda ek ve değişiklik yapan kanun hükümleri ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun: mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile mükerrer 8.maddesinin ikinci fıkrasının (1) numaralı bendi	21/1/1982	2588	18
113 - 116 ıncı maddeler	18/4/1984	2995	4
77,105.maddeler ve mükerrer madde 122	4/12/1985	3239	138
29/7/1970 tarih ve 1318 sayılı Kanuna 29/11/1984 gün ve 3089 sayılı Kanunun 5 nci maddesiyle eklenen "Ek Madde"	24/3/1988	3418	41
4/1/1961 tarih ve 213 sayılı Kanuna 3239 sayılı Kanunla eklenen "Mükerrer Madde 415"	24/3/1988	3418	42
213 sayılı Vergi Usul Kanununun 358 inci maddesinin 2 numaralı bendi	3/12/1988	3505	34
6/12/1984 tarih ve 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası	3/12/1988	3505	34
2/3/1984 tarih ve 2985 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi 7/11/1985 tarih ve 3238 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi ile 13 üncü maddesinin 3 numaralı fıkrası 29/5/1986 tarih ve 3294 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi 7/11/1984 tarih ve 3074 sayılı Kanunun, 3418 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi ile eklenen Geçici 1 inci maddesi	14/6/1989	3571	16
31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi ile 4/1/1961 tarih ve 213 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 4 numaralı bendi	15/12/1990	3689	12

Yürürlükten Kaldıran Mevzuatın

Yürürlükten Kaldırılan				
Kanun veya Kanun Hükümleri		Tarihi	Sayısı	Maddesi
31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Kanunun 3393 sayılı Kanunla eklenen geçici 28 inci maddesinin (b) fıkrası		25/6/1992	3824	26
1 – 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun:				
a) 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasının 4 ve 5 inci dereceye giren mükelleflerin safi kazanç tutarlarına ait hükümleri,				
b) 111 inci maddesi,				
c) Geçici 39 uncu maddenin 4 numaralı fıkrası,				
2 – 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;				
a) 15 inci maddesinin 8 numaralı bendi,				
b) 37 nci maddesinin 3 numaralı bendi,				
c) Geçici 21 inci maddesinin 4 numaralı bendi,				
3 – 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin 3 numaralı fıkrası.		25/5/1995	4108	39
4 – 193 sayılı Kanunun 57/üç, 59/bir 7 inci maddesinin parantez içi hükmü		22/7/1998	4369	82
5 – 193 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası ile dördüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen hükümleri, 51 inci maddesinin (11) numaralı bendi, 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi		11/8/1999	4444	1,14

**193 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
35	—	28/2/1962
39	—	6/3/1962
202	—	28/2/1963
365	Md.1	1/1/1964
	Md.4	1/3/1964
	Diğer hükümleri	31/12/1963
484	—	8/7/1964
642	—	1/1/1965
784	—	30/11/1966
876	—	13/6/1967
890	Md.1	1/1/1967
	Md.2	1/1/1966
903	Md 4, 5	1/3/1968
	Diğer maddeleri	24/7/1967
933	—	11/8/1967
980	—	1/1/1968
1132	—	1/1/1969
1137	—	31/3/1969
1631	—	1/1/1972
1743	—	1/7/1973
1927	Md.1	1/2/1974
	Diğer maddeler	12/7/1975
1981	—	1/1/1975
2026	—	1/1/1976
2320	Md.1, 2	12/9/1980
	Diğer maddeleri	23/10/1980
2361	—	1/1/1981
2454	Md.13	5/5/1981
	Md.6 ve Geçici Madde 19	1/6/1981
	Diğer hükümleri	1/1/1981
2574	Md.6, 9, 12, 16, 19, 21, 22, 25, 30	1/1/1981 tarihinden geçerli olmak üzere 5/1/1982
	Md.5, 14, (Gelir vergisi Kanununun 24/1 ve 77/2'deki değişiklikleri.)	1/1/1981 tarihinden geçerli olmak üzere 5/1/1982
	Md.14 ile yapılan diğer değişiklikler	1/1/1983
2588	Md.1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 14, 16	Bölge idare ve vergi mahkemelerinin göreve başladıkları tarihte
	Md. 9, 10, 11, 12, 15, 17, 18	Emlak vergisi,1980 Genel beyan dönemini izleyen ilk genel beyan döneminin rastladığı bütçe yılının başında

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
	Md.3, 13	1/3/1982
	Diğer maddeleri	27/1/1982
2772	—	1/1/1983 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/1982
2970	—	1/1/1984
2995	—	27/4/1984
3239	1. Bu Kanunun birinci bölümünün araziye ait, asgari ölçüde birim değer tesbiti için yeniden kurulan TAKDİR KOMİSYON'ları ve arazi ile ilgili diğer hükümleri ve yoklamadan maksat ve yoklama memurlarına ilişkin hükümleri.	11/12/1985
	Arsalara ait asgari ölçüde birim değer tesbiti için yeniden kurulan Takdir Komisyonları ile ilgili hükümleri.	1/3/1986
	2. Bu Kanunun beşinci bölümünün,96.maddesiyle 492 sayılı Kanunun 8 sayılı tarifesine eklenen telsiz harçlarına ait hükümleri (Yıllık Harçlara ait hükümleri hariç.)	7/10/1983 tarihinden geçerli olmak üzere 11/12/1985
	3. Bu Kanunun 107, 115, 119, 126, 132, 133, 134, 135 ve geçici 2, 3 ve 4.maddeleri	11/12/1985 tarihinden geçerli olmak üzere
	4. Bu Kanunun diğer hükümleri.	1/1/1986
85/10172 sayılı Bak. Kur.Kar.		31/12/1985
85/10175 sayılı Bak. Kur.Kar.		1/1/1986
3380		1/1/1987 tarihinden geçerli olmak üzere 24/6/1987
3393	11 ve 12 nci maddeleri	1/1/1987
	Diğer maddeleri	30/6/1987
3418	a) 1-10	1/4/1988
	b) 12-13 ve 15	1/7/1988 tarihinden geçerli olmak üzere 31/3/1988
	c) 23 ve 24	1/1/1988 tarihinden geçerli olmak üzere 31/3/1988
	d) Diğer maddeleri	31/3/1988

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
3505	1) 2, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 26, 28, 29, 32, 33, 34 ve geçici 2 nci maddeleri	(1/1/1989 tari hinden geçerli olmak üzere) 10/12/1988
	2) Bakanlar Kuruluna ve Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki veren hükümleri ile diğer maddeleri	10/12/1988
3571	a) 3, 5 ve 8 inci maddeleri	(1/1/1989 tarihinden geçerli olmak üzere) 20/6/1989
	b) 11, 12, 13 ve 14 üncü maddeleri	1/7/1989
	c) Diğer maddeleri	20/6/1989
3689	– 7 nci madde ile 193 sayılı Kanuna eklenen Geçici 35 inci maddesi	1/1/1990 tarihinden geçerli olmak üzere 20/12/1990 tarihinde
	– 8 inci madde ile 5422 sayılı Kanuna eklenen Geçici 18 inci maddesi	5/9/1990 tarihinden geçerli olmak üzere 20/12/1990 tarihinde
	– 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11 ve 12 ile 5 inci maddesi 1/1/1991 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere, 7 nci maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 34,36 ve 37 nci maddeleri ve 8 inci maddesiyle 5422 sayılı Kanuna eklenen geçici 19 uncu maddesi	1/1/1991
	– Diğer hükümleri	20/12/1990
3824	a) 5, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25 inci maddeleri, 10 uncu maddesiyle 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesine eklenen 18 numaralı bent hükmü ve 26 ncı maddesi ("a" fıkrası hariç)	1/1/1993
	b) 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10 (Bu madde ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesine eklenen 18 numaralı bent hükmü hariç) 11 ve 12 nci maddeleri ile 26 ncı maddesinin (a) fıkrası hükmü	1/1/1992 tari hinden geçerli olarak 11/7/1992
	c) Diğer hükümleri	11/7/1992
3946	a) 18, 27 nci maddeleri ile, Geçici 35 inci maddesine eklenen 7 numaralı fıkra hükmü, 1993 takvim yılı gelirlerine de uygulanmak üzere	30/12/1993
	b) 26 ncı madde	31/12/1993 tarihinden geçerli olmak üzere 30/12/1993
	c) 12 nci madde ile değiştirilen 51 inci maddenin 12 numaralı bendi ve Bakanlar Kuruluna yetki veren hükümleri	30/12/1993

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
	d) 17, 25, 16 ncı madde ile değişik 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendi ve 13 numaralı bent	1/1/1995
	e) 28 inci madde ile eklenen geçici 39 uncu maddenin 6 numaralı fıkrası 1/1/1997 tarihinden itibaren elde edilen gelir- lere uygulanmak üzere	1/1/1997
	f) 19, 20, 21 ve 23 üncü maddeleri 1994 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere	1/1/1994
	g) Diğer hükümleri	1/1/1994
3986	—	7/5/1994
4008	a) 2, 4, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24 ve 25 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine eklenen 7 numaralı bent ve 27 nci maddesi ile Kurumlar Vergi si Kanununun 15 inci maddesine eklenen 12 numaralı bent	1/1/1995
	b) 8 inci maddesi, 25 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesine eklenen 8 numaralı bent ve 27 nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesi- ne eklenen 13 numaralı bent	1/1/1996
	c) 35 inci maddesi	yayımını izleyen aybaşında,
	d) Diğer hükümleri	6/7/1994
4108	a) 6 ncı maddesi, 32 nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanunu- na eklenen geçici 23 üncü (bu geçici maddenin "a" bendinin son fıkrası hariç) ve geçici 24 üncü maddeleri ve 39 uncu maddesinin 2 numaralı bendinin (a) ve (c) alt bendleri	1/1/1994 tarihin- hinden geçerli olmak üzere 2/6/1995
	b) 37 nci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 12 nci madde hükmü	27/11/1994 tarihinden geçerli olmak üzere 2/6/1995
	c) 5,7,18,19,20,21, 22, 25, 27, 29 ve 31 inci maddeleri, 17 nci maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Kanununun ek 3 ve ek 4 üncü maddelerine ilişkin hükümleri	1/1/1995 tarihin- den geçerli olmak üzere 2/6/1995
	d) 39 uncu maddesinin 1 numaralı bendinin (b) ve (c) alt bendleri 1995 yılı kazançlarına da uygulanmak üzere	1/1/1996 tarihin- hinde
	e) 16 ve 24 üncü maddeleri	2/6/1995 tarihini izleyen aybaşında
	f) 12 ve 23 üncü maddeleri	2/6/1995 tarihini izleyen ikinci ayın başında
	g) 34 ve 36 ncı maddeleri, 37 nci maddesi ile Katma Değer Ver- gisi Kanununa eklenen geçici 11 inci madde ve 39 uncu mad- desinin 1 numaralı bendinin (a) alt bendi ve 3 numaralı bendi	1/1/1996 tari- hinde
	h) Diğer hükümleri	2/6/1995
4325	9 uncu maddesi, 1997 yılı kazançlarına uygulanmak üzere	23/1/1998

**193 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATI
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
4369	a) 34 ve 35 inci maddeleri, 62 nci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 15 inci maddesi, 81 inci maddesinin (C) fıkrasının 3 ve 4 numaralı bentleri 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (a) ve (n) bentleri ile 6 numaralı fıkrasının Emlak Vergisi Kanununun 10 ve 20 nci maddelerine ilişkin hükümleri 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere b) 6 nci maddesi c) 2, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 46, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 61, 76 ve 79 uncu maddeleri, 12 nci maddesi ile Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesine eklenen 8 ve 10 numaralı bentler, 20 nci maddesi ile Vergi Usul Kanunununa eklenen Geçici 21 ve 22 nci maddeler, 39 uncu maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendini değiştiren hükmü, 48 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendine eklenen (c) alt bendi, 62 nci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 16 ncı madde, 70 inci maddesiyle değişik Emlak Vergisi Kanununun 32 nci maddesinin cezaya ilişkin hükmü, 81 inci maddesinin; (A) fıkrasının 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26 ve 27 numaralı bentleri, (B) fıkrasının 1 ve 3 numaralı bentleri, (C) fıkrasının 1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 numaralı bentleri, (D) fıkrasının 3,4,5,6 numaralı bentleri, (E) fıkrasının 1 numaralı bendi, (F), (J) ve (L) fıkraları, (M) fıkrasının 1 numaralı bendi, (N) fıkrasının 2 numaralı bendi ve (O) fıkrası, 82 nci maddesinin; 1 numaralı fıkrasının (b) bendi, 2 numaralı fıkrasında yer alan 6183 sayılı Kanunun 38 nci maddesine ilişkin hüküm, 3 numaralı fıkrasının (c), (d), (h), (i), (k), (l), (m), (o), (p), (r), (s), (t), (u) ve (v) bentleri, 4 numaralı fıkrasının (b), (c), (d), (g) ve (h) bentleri, 5 numaralı fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (f) bentleri 6 numaralı fıkrasının Emlak Vergisi Kanununun 35 inci maddesine ilişkin hükmü, 7 numaralı fıkrası d) 57 nci maddesi, 39 uncu maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendini değiştiren hükmü, 48 inci maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendini değiştiren hükmü, 1999 hesap dönemi kurum kazançlarından başlamak üzere e) 59, 60, 63, 71, 72, 78 inci maddeleri, 62 nci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 14 üncü maddesi, 73 üncü maddesi ile değişik Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 16 ncı maddesinin son fıkrası hükmü, 81 inci maddesinin (E) fıkrasının 3 ve 4 numaralı bentleri, (G) fıkrası ve 82 nci maddesinin 5 numaralı fıkrasının (e) bendi bu Kanunun yayımını izleyen aybaşında, f) 27, 38, 44 ve 45 inci maddeleri 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere g) 47 ve 51 inci maddeleri 1/1/1999 tarihinden itibaren verilen beyan-nameler için uygulanmak üzere h) 81 inci maddesinin (C) fıkrasının 6 numaralı bendi, 1/1/2000 tarihinden sonra elde edilen kar paylarına uygulanmak üzere i) 81 inci maddesinin (D) fıkrasının 2 numaralı bendi 1/1/2000 tarihinde j) 16 ncı maddesi k) 18 inci maddesi uzlaşma kapsamına giren cezalarla ilgili hükümleri 31/12/1998 tarihinden sonraki vergilendirme dönemlerine ilişkin tarhiyatlardan başlamak üzere l) 30 uncu maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Kanununun Ek 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü, 1/1/1998 tarihinden itibaren alınan yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan yatırım harcamaları için geçerli olmak üzere	29/7/1998 31/12/1998 1/1/1999 1/1/1999 29/7/1998 29/7/1998 1/1/2000 1/1/2003 1/1/1999 29/7/1998

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
	m) 48 inci maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 8,9 ve 14 numaralı bentlerini değiştiren hükmü; vadesiz hesaplara ödenecek faiz ve kar paylarıyla bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren açılan veya vadesi bu tarihten sonra yenilenen hesaplara ve menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iktisap veya elden çıkarılması işlemleri dolayısıyla bu tarihten sonra sağlanan menfaatlere uygulanmak üzere	29/7/1998
	n) Diğer hükümleri	29/7/1998
4444	9, 51, Geçici 55, Geçici 56, Geçici 57 nci maddeleri 86 ncı maddesi	14/8/1999 1/1/1999 tarihinden başlamak üzere yayımı olan 14/8/1999 tarihinde
4605	18, 64 ve Mükerrer 120 nci maddeleri 4 üncü madde 5 inci maddesiyle eklenen Geçici madde 58	1/1/2000 30/11/2000 2000 yılı gelirlerine- de uygulanmak üzere yayımı olan 30/11/2000 tarihinde
4676	—	7/6/2001
4684	17 nci maddesi	1/1/2002
4697	8 inci maddesi ile bu Kanunun 94 üncü maddesinin 11 numaralı bendinde yapılan değişiklik Diğer hükümleri	Yayımlı tarihi olan 10/7/2001 tarihinde 7/10/2001
4710	—	24/10/2001
4761	—	22/6/2002 tarihini izleyen ay başında 22/6/2002
4783	3 üncü madde	1/1/2003
4842	a) 2, 8, 9, 13 ve 35 inci maddeleri 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere b) 27 nci maddesi 11, 14 ve 20 nci maddeleri 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere d) 3, 4, 6, 15, 18, 26, 29 ve 38 inci maddeleri, 36 ncı maddesinin (1), (3) ve (7) numaralı fıkraları ile (2) numaralı fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri, 37 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) ve (g) bentleri ve (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları e) 21, 33 ve 34 üncü maddeleri ve 23 üncü maddesi ile 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesine eklenen (l) ve (m) bentleri 24/4/2003 tarihini izleyen ay başında, f) 37 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi ile yapılan düzenleme 24/4/2003 izleyen ikinci ay başında, g) 23 üncü maddesi ile 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (a) ve (e) bentlerinde yapılan değişiklik hükmü h) 25 inci maddesi 1/7/2003 tarihinden itibaren yapılacak kiralama işlemlerinde uygulanmak üzere i) 30 uncu maddesi ile 36 ncı maddesinin 9 numaralı fıkrası 1/4/2003 tarihinden geçerli olmak üzere j) Diğer hükümleri	24/4/2003 31/12/2003 1/1/2004 1/1/2004 1/7/2003 24/4/2003 24/4/2003 24/4/2003 7/8/2003 1/1/2004
4962	5 inci madde 1/6/2003 tarihinden geçerli olmak üzere 6 ncı madde	1/1/2004
5024	—	1/1/2004
5035	—	2/1/2004
5105	89 uncu madde	13/3/2004
5228	20 madde 29, 94 madde 19, 23, 42 ve 89 5024 sayılı Kanunun işlenemeyen hükmü Geçici 1 inci madde, 5228 sayılı Kanunun İşlenemeyen hükmü Geçici Madde 1 ve 5	1/1/2004 1/1/2005 31/7/2004
5255	Geçici Madde 66	13/11/2004
5281	76, Mükerrer Madde 80, 81 ve Geçici Madde 67 Geçici Madde 68 103	1/1/2006 31/12/2004 tarihini izleyen aybaşı 1/1/2005 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 31/12/2004 1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004
	40, 48, 89 ve Geçici Madde 55, 59	1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004

Değiştiren Kanun	193 sayılı Kanunun değiştirilen maddeleri	Yürürlüğe giriş tarihi
No.		
5436	89, Geçici Madde 67	24/12/2005
5473	63	31/3/2006 tarihini takip eden ay başında
5479	103	1/1/2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 8/4/2006 tarihinde
	(...) ⁽¹⁾ Geçici Madde 69 ve 70	1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere 8/4/2006 tarihinde
5527	Geçici Madde 67 1) numaralı fıkranın altıncı paragraf ve 8) numaralı fıkra parantez içi hüküm Diğer hükümleri	1/10/2006 7/7/2006
5582	75, 94	6/3/2007
5615	41, 75, Mük.80, 121, Mük. 121,123, Geçici 67 nci maddesinin (14) numaralı fıkrasına ilişkin değişiklik hükmü, Geçici Madde 71	1/1/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 4/4/2007
32	1/1/2008 tarihinden	itibaren elde edilecek gelir- lere uygulanmak üzere 4/4/2007 4/4/2007
5661	9, 92, 94,99,98,99,Mük.120 53	1/4/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 25/5/2007
5746	89	31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere 12/3/2008 tarihini takip eden aybaşında
5766	9, Geçici Madde 72 29, 42 Geçici Madde 73 ve 74	1/7/2008 6/6/2008 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere 6/6/2008
5838	99 119, Geçici Madde 75	28/2/2009 28/2/2009 tarihini takip eden aybaşında

(1) Anayasa Mahkemesi'nin 15/10/2009 tarihli ve E.: 2006/95, K.: 2009/144 sayılı Kararı ile 30/3/2006 tarihli ve 5479 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (2) numaralı bendindeki "2" rakamı iptal edilmiş olup, bu rakam 193 sayılı Kanunun 5479 sayılı Kanunla değişik 19 uncu maddesinin yürürlüğünü düzenlediğinden iptal hükmü bu araya işlenmiştir.

Değiştiren Kanun		Yürürlüğe
No.	193 sayılı Kanunun değiştirilen maddeleri	giriş tarihi
5904	25, 89, Geçici Madde 76 ve 77	3/7/2009
	32	1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere 3/7/2009
6009	103	1/8/2010 tarihini izleyen aybaşında
	Geçici Madde 67	1/10/2010
	Geçici Madde 69	2010 takvim yılı kazançlarına uygulanmak üzere 1/8/2010
	Geçici Madde 78	1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 1/8/2010
6111	75, Geçici Madde 67	25/2/2011
	Geçici Madde 68	31/12/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 25/2/2011
6303	Geçici Madde 79	18/5/2012
6322	9, 46, 75, 89, 94, Geçici Madde 67, Geçici Madde 81	15/6/2012
	94/10-a, Geçici Madde 80,	1/7/2012
	21	1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen
		hasılatla uygulanmak üzere yayımı tarihi olan 15/6/2012 tarihinde
6327	Geçici Madde 82	29/6/2012
	22, 75, 86, 94	29/8/2012
6353	75, 94	12/7/2012

*193 Sayılı Kanunun Çeşitli Maddelerindeki Oran ve Miktarlarda***ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN
DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ**

Değişiklik Yapan Mevzuatın		Yayımlandığı Resmi Gazetenin		Değişiklik Gören Madde
Tarihi	Numarası	Tarihi	Numarası	
25/10/1982	8/5521	28/11/1982	17882	51
20/12/1983	83/7511	26/12/1983	18263	18, 21
23/12/1983	83/7518	30/12/1983	18267	13, 53
20/12/1985	85/10172	26/12/1985	18970	47, 48
20/12/1985	85/10175	26/12/1985	18970	94
1/12/1986	86/11239	10/12/1986	19307	13
12/12/1986	86/11307	23/12/1986	19320	46, 47, 48
21/12/1986	86/10380	22/2/1986	19027	94
25/3/1986	86/10415	7/3/1986	19040	94
9/12/1986	86/11306	23/12/1986	19320	Mükerrer 116
23/12/1986	86/11330	31/12/1986	19328	45, 75, 94
12/3/1987	87/11565	14/3/1987	19400	94
27/4/1987	87/11812	6/6/1987	19479	75, 94
14/7/1987	87/11987	27/8/1987	19557	94
16/12/1987	87/12338	28/12/1987	19678	45, 75, 94
30/12/1987	87/12467	31/12/1987	19681	Mükerrer 31, 46, 48, 86, 87, 94, 103, Mükerrer 116
30/12/1987	87/12478	19/1/1988	19699	94
22/1/1988	88/12567	19/2/1988	19730	94
19/2/1988	88/12645	20/2/1988	19731	94
25/5/1988	88/12966	9/5/1988	19837	75, 94
28/12/1988	88/13642	30/12/1988	20035	21, 31, 46, 48, 53, 68/10, 86, 87, 103, Mükerrer 116, Geçici 32
28/12/1988	88/13644	30/12/1988	20035	94
25/3/1989	89/13876	25/3/1989	20119	Mükerrer 120
16/6/1989	89/14258	25/7/1989	20232	13, 53
21/7/1989	89/14365	19/8/1989	20257	94
27/12/1989	89/14913	30/12/1989	20388	17, 21, 31, 46, 48, 68/10, 86, 87, 103, Mükerrer 120
27/12/1989	89/14919	30/12/1989	20388	94
15/12/1990	3689	20/12/1990	20731	13, 17, 21, 24, Ek 2, 47, 53, 68, Mük. 80, 86, 87, 103, 111, 112.
12/8/1991	91/2074	16/8/1991	20962	94.
2/10/1991	91/2345	31/10/1991	21037	17
26/12/1991	91/2569	31/12/1991	21098	13, 21, 24/3, 31, 47/2, 53, 68/10, Mükerrer 80, 86, 87, 103, 111, 112 ve geçici 37
26/12/1991	91/2564	31/12/1991	21098	Mük. 94
30/1/1992	92/2682	12/2/1992	21140	94
30/1/1992	92/268	12/2/1992	21140	51
20/5/1992	92/3078	28/5/1992	21241	94, 103
22/12/1992	92/3892	31/12/1992	21452	13, 17, 21, 24/3, 31, 47/2, 53, 68/10, Mükerrer 80, 86, 87, 103, 111, 112 ve Geçici 37

Değişiklik Yapan Mevzuatın		Yayımlandığı Resmi Gazetenin		Değişiklik Gören Madde
Tarihi	Numarası	Tarihi	Numarası	
17/11/1992	92/3802	31/12/1992	21452	94
Tebliğ	165	6/3/1991	20806	Geçici 35.
"	167	12/4/1991	20843	69
"	168	15/3/1992	21172	48, Geçici 35.
"	170	28/1/1993	21479	48, Geçici 35.
20/8/1999	99/13230	25/8/1999	23797 Mük.	94
30/12/1993	93/5142	31/12/1993	21805 Mükerrer	46, 47, 48
30/12/1993	93/5143	31/12/1993	21805 Mükerrer	Mükerrer 120
30/12/1993	93/5146	31/12/1993	21805 Mükerrer	13, 17, 21, 31, 33, 53, 68, Mükerrer 80, 82, 111, 112
30/12/1993	93/5148	31/12/1993	21805 Mükerrer	94
27/1/1994	94/5255	9/2/1994	21844	94
14/2/1994	94/5307	16/2/1994	21851	94
8/12/1994	94/6300	27/12/1994	22154	13, 17, 21, 31, 47, 53, 68 Mük., 80, 82, 86, 87, 111, 112, ek madde 2
Tebliğ	179	2/1/1995	22159	103, Mükerrer 116, Geçici 35
12/1/1995	95/6429	1/2/1995	22189	94
12/1/1995	95/6430	1/4/1995	22245	46, 48, 51 ve Geçici 35
15/2/1995	95/6595	29/3/1995	22242	47
Tebliğ	183	6/4/1995	22250	48
17/7/1995	95/7137	6/9/1995	22396	94
15/12/1995	95/7593	30/12/1995	22509	13, 17, 21, 23, 31, Ek 2, 53, 68, Mükerrer 80, 86, 87, 103, Mükerrer 111, 112, Geçici 35
Tebliğ	189	31/12/1995	22510	48
Tebliğ	190	11/1/1996	22520	Geçici 35
29/1/1996	96/7843	10/2/1996	22550	47
30/9/1996	96/8635	31/10/1996	22803 Mükerrer	94
20/12/1996	96/8955	29/12/1996	22862	94
Tebliğ	200	31/12/1996	22864	13, 17, 21, 23, 53 68, Mük.80,112, Mük.116, Geçici 35
4/4/1996	96/8005	12/4/1996	22609	46
Tebliğ	199	28/12/1996	22861	46
31/3/1997	97/9516	30/6/1997	23035 Mük.	46
9/12/1997	97/10351	16/12/1997	23202 Mük.	23, Ek Madde 2, 47, 86, 87, 103, Mük. 111.
24/12/1997	97/10416	31/12/1997	23217	31
Tebliğ	204	16/12/1997	23202 Mük.	46, 48, 69
3/4/1998	98/10885	16/4/1998	23315 Mük.	46
10/8/1998	98/11465	13/8/1998	23432 Mük.	94
28/8/1998	98/11593	1/9/1998	23450	94
7/10/1998	98/11794	15/10/1998	23494	94
17/11/1998	98/12030	28/11/1998	23537	31
Tebliğ	205	16/12/1997	23202	Geçici 35.
Tebliğ	215	6/12/1998	23545	48

Değişiklik Yapan Mevzuatın		Yayımlandığı Resmî Gazetesinin		Değişiklik Gören Madde
Tarihi	Numarası	Tarihi	Numarası	
BKK	98/11601	6/9/1998	23455	94
BKK	99/12626	1/4/1999	23653	94
Tebliğ	62	1/5/1999	23682	41
20/8/1999	99/13230	25/8/1999	23797 Mük.	94
Tebliğ	65	30/10/1999	23861	41
Tebliğ	228	16/12/1999	23908	21, 23, Ek 2, 103
BKK	2000/329	25/4/2000	24030 2. Mük.	Mükerrer 120
Tebliğ	66	25/1/2000	23944	41
Tebliğ	69	3/11/2000	24219	41
BKK	99/13645	30/11/1999	23892 Mük.	31
Tebliğ	230	30/12/1999	23922	47
BKK	2000/1713	20/12/2000	24266	94
BKK	2000/1712	20/12/2000	24266	75
Tebliğ	238	22/12/2000	24268	21,23,Ek 2,47,48,103
BKK	2000/1689	8/12/2000	24254	21,23,21,Ek 2,47,48,103
Tebliğ	70	7/2/2001	24311	41
Tebliğ	71	6/5/2001	24394	41
Tebliğ	72	27/7/2001	24475	41
Tebliğ	2001/2839	17/8/2001	24496	94
Tebliğ	2001/2847	17/8/2001	24496	94
Tebliğ	73	3/11/2001	24472	41
BKK	2001/3398	27/12/2001	24623	21,23,31,103
Tebliğ	304	5/4/2002	24717	Mükerrer 120
Tebliğ	308	14/7/2002	24815	Mükerrer 120
Tebliğ	309	2/10/2002	24894	Mükerrer 120
Tebliğ	78	26/10/2002	24918	41
BKK	2002/5000	30/12/2002	24979	94
Tebliğ	79	30/1/2003	25009	41
Tebliğ	313	20/3/2003	25054	Mükerrer 120
Tebliğ	84	18/11/2003	25293	41
BKK	2003/6577	30/12/2003	25332	94
BKK	2003/6578	30/12/2003	25332	19, 21, 23, Mükerrer 80, 82, 86,103
BKK	2004/8295	29/12/2004	25685	19, 21, 23, 31, 47, 48, Mükerrer 80, 82, 86, Mükerrer 121

Değişiklik Yapan Mevzuatın		Yayımlandığı Resmi Gazetenin		Değişiklik Gören Madde
Tarihi	Numarası	Tarihi	Numarası	
BKK	2005/9826	29/12/2005	26038	21, 23, 31, 47, 48, 82, 86 ve Mükerrer Madde 121
Tebliğ	Seri no:266	28/12/2007	26740	21, 23/8, 31, 47, 48, Mükerrer Madde 80, 82, 86
BKK	2007/13044	26/12/2007	26742	Madde 103
Tebliğ	Seri No:270	23/12/2008	27089	21, 23, 31, 47, 48, Mükerrer 80, 82, 86
Tebliğ	Seri No:271	31/12/2008	27097(6.Mük.)	103
BKK	2009/14592	3/2/2009	27130	94
Tebliğ	Seri No:273	29/12/2009	27447	21, 23, 31, 47, 48, Mükerrer 80, 82, 86, 103
BKK	2010/1182	29/12/2010	27800	94, Geçici Madde 67
Tebliğ	Seri No:278	29/12/2010	27447 (6.Mük.)	21, 23, 31, 47, 48, Mükerrer 80, 82, 86, 103
Tebliğ	Seri No:280	26/12/2011	28154	21, 23, 31, 47, 48, Mükerrer 80, 82, 86, 103 Geçici Madde 67